

Briuselis, 2023 m. balandžio 28 d.
(OR. en)

8900/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0133 (COD)

PI 57
COMPET 386
MI 354
IND 208
IA 90
CODEC 750
RC 11

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo: Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo
direktorė Martine DEPREZ

gavimo data: 2023 m. balandžio 27 d.

kam: Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET

Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 232 final

Dalykas: Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
REGLAMENTO dėl esminių standartų patentų, kuriuo iš dalies
keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1001

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 232 final.

Pridedama: COM(2023) 232 final

Briuselis, 2023 04 27
COM(2023) 232 final

2023/0133 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl esminių standartų patentų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1001

(Tekstas svarbus EEE)

{SEC(2023) 174 final} - {SWD(2023) 123 final} - {SWD(2023) 124 final} -
{SWD(2023) 125 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Standartizacija yra vienas pagrindinių pramonės inovacijų ir konkurencingumo veiksnių. Sėkmingi standartai grindžiami pažangiausiomis technologijomis, kurioms reikia didelių investicijų į mokslinius tyrimus ir plėtrą. Pagal daugelio standartus kuriančių organizacijų (toliau – SKO), pavyzdžiui, ETSI¹ ir IEEE², taisyklės bendrovės ir asmenys gali patentuoti savo techninį įnašą kuriant standartą. Patentai, kuriais saugoma standartui būtina technologija, vadinami esminiais standartų patentais (ESP). Paprastai SKO reikalauja, kad bet kuris asmuo ar įmonė, norintis, kad jo patentuota technologija būtų įtraukta į standartą, išsipareigotų licencijuoti atitinkamus patentus kitiems asmenims, kurie nori pasinaudoti standartu (įmonės, naudojančios ar įgyvendinančios standartą, dar vadinamos įgyvendintojais³). Šios licencijos turi būti suteikiamos naudotojams sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis (angl. *fair, reasonable and non-discriminatory, FRAND*) sąlygomis. Jei patento savininkas atsisako priimti tokį išsipareigojimą, jo patentuota technologija negali būti įtraukta į standartą.

Bendras pasiūlytos iniciatyvos tikslas yra: i) užtikrinti, kad galutiniai naudotojai, įskaitant mažąsias įmones ir ES vartotojus, gautų naudos iš naujausiomis standartizuotomis technologijomis pagrįstų produktų; ii) padaryti ES patrauklią standartų inovacijoms ir iii) paskatinti tiek ESP savininkus, tiek įgyvendintojus kurti inovacijas ES, gaminti ir parduoti produktus ES ir būti konkurencingais ES nepriklausančiose rinkose. Iniciatyvos tikslas – skatinti Europos įmones dalyvauti standartų kūrimo procese ir plačiai įgyvendinti tokias standartizuotas technologijas, visų pirma daiktų interneto pramonės šakose.

Šiuo klausimu šia iniciatyva siekiama: i) pateikti išsamią informaciją apie ESP ir esamas FRAND sąlygas, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos deryboms dėl licencijavimo; ii) didinti informuotumą apie ESP licencijavimą vertės grandinėje ir iii) numatyti alternatyvų ginčų sprendimo mechanizmą FRAND sąlygoms nustatyti.

2017 m. Komisijos komunikate „ES požiūris į esminius standartų patentus“⁴ raginama laikytis visapusiško ir subalansuoto požiūrio į ESP licencijavimą, kad būtų skatinamas prisidėjimas prie visuotinių standartizacijos pastangų geriausiomis technologijomis ir sudaromos galimybės veiksmingai naudotis standartizuotomis technologijomis. Komisija pripažino didesnio skaidrumo poreikį ir atsižvelgė į tam tikrus FRAND licencijavimo ir ESP teisių užtikrinimo aspektus. Komisijos nuomonei pritarta Tarybos išvadose 6681/18⁵ – Taryba pabrėžė didesnio skaidrumo svarbą.

Savo 2020 m. lapkričio 10 d. išvadose 12339/20⁶ Taryba pakvietė Komisiją pateikti pasiūlymus dėl būsimos ES intelektinės nuosavybės politikos. Taryba paragino Komisiją

¹ Europos telekomunikacijų standartų institutas.

² Elektros ir elektronikos inžinierių institutas.

³ Tam tikrais atvejais ESP savininkas gali būti įgyvendintojas ir atvirkščiai – iš tiesų daugelis kuriant standartus dalyvaujančių įmonių yra vertikaliai integruotos ir todėl patenka į abi kategorijas. Todėl nėra visiškai tikslu ESP pasaulį padalyti į dvi visiškai atskiras grupes – ESP savininkus ir įgyvendintojus. Tačiau paprastumo sumetimais šiame poveikio vertinime šiomis sąvokomis bus nurodomos įmonės, kurioms priklauso ESP (t. y. ESP savininkas), ir įmonės, kurios ESP įgyvendina savo produktuose (t. y. įgyvendintojas).

⁴ Komunikatas „ES požiūris į esminius standartų patentus“, COM(2017) 712 *final*, 2017 11 29.

⁵ Tarybos išvados dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo, kurias Taryba (vidaus rinka, pramonė, moksliniai tyrimai ir kosmosas) patvirtino 2018 m. kovo 12 d. posėdyje

⁶ Tarybos išvados dėl intelektinės nuosavybės politikos ir Sąjungos pramoninio dizaino sistemos peržiūra, priimta 2020 m. lapkričio 10 d. posėdyje.

skubiai pateikti paskelbtą intelektinės nuosavybės veiksmų planą su iniciatyvomis dėl veiksmingesnės ir prieinamesnės intelektinės nuosavybės apsaugos, visų pirma ES mažosioms ir vidutinėms įmonėms (toliau – MVI)⁷, ir veiksmingo dalijimosi intelektine nuosavybe, visų pirma ypatingos svarbos turtu, kaip antai ESP, kartu užtikrinant tinkamą ir teisingą kompensaciją technologijų kūrėjams.

2020 m. lapkričio 25 d. Komisija paskelbė intelektinės nuosavybės veiksmų planą⁸, kuriame nurodė savo tikslus skatinti ESP licencijavimo skaidrumą ir nuspėjamumą, be kita ko, patobulinant ESP licencijavimo sistemą ES pramonės ir vartotojų, visų pirma MVI, naudai. Veiksmų plane atkreiptas dėmesys į didėjančius ginčus dėl ESP licencijavimo automobilių sektoriuje ir galimybę tokiems ginčams kilti ir kituose daiktų interneto sektoriuose jiems pradendant naudotis junglumo ir kitais standartais. Šiam planui pritarta 2021 m. birželio 18 d. Tarybos išvados⁹ ir Europos Parlamento (toliau – EP) rezoliucijoje¹⁰. EP pripažino, kad reikia stiprios, subalansuotos ir patikimos intelektinės nuosavybės teisių sistemos, ir pritarė Komisijos pozicijai, kad sąžiningoms deryboms dėl licencijavimo būtinas skaidrumas didele dalimi priklauso nuo turimos informacijos apie ESP buvimą, taikymo sritį ir esmingumą. EP taip pat paprašė Komisijos patikslinti įvairius FRAND aspektus ir apsvarstyti galimas paskatas veiksmingesnėms deryboms dėl ESP licencijavimo, dėl kurių sumažėtų bylinėjimosi atvejų.

Kartu su šia iniciatyva Komisija atnaujino Standartizacijos strategiją¹¹ ir peržiūri Horizontaliąsias gaires¹². 2022 m. vasario mėn. paskelbtos naujosios standartizacijos strategijos tikslas – sustiprinti ES, kaip pasaulinių standartų nustatytos, vaidmenį, taip skatinant tarptautinį konkurencingumą ir sudarant sąlygas atspariai, žaliai ir skaitmeninei ekonomikai. Dabartinė ESP iniciatyva papildo Standartizacijos strategiją ir Horizontaliąsias gaires¹³, kurios šiuo metu peržiūrimos.

Ši iniciatyva taip pat svarbi atsižvelgiant į pasaulinius pokyčius. Pavyzdžiui, kai kurios besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys daug agresyviau skatina vidaus standartus ir suteikia savo pramonei konkurencinį pranašumą patekimo į rinką ir technologijų diegimo atžvilgiu. Be to, Jungtinės Karalystės, JAV ir Kinijos teismai nusprendė, kad jie turi jurisdikciją konkrečiais atvejais nustatyti pasaulines FRAND sąlygas, o tai gali turėti įtakos ES pramonei¹⁴. Kai kurios šalys paskelbė¹⁵ arba svarsto gaires, kuriomis reglamentuojamos derybos dėl ESP licencijavimo¹⁶.

⁷ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-definition_en

⁸ 2020 m. lapkričio 25 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Viso ES inovacinio potencialo išnaudojimas. Intelektinės nuosavybės veiksmų planas ES ekonomikai gaivinti ir jos atsparumui didinti“, COM(2020) 760 *final*.

⁹ Tarybos išvados dėl intelektinės nuosavybės politikos, kurias Taryba (Ekonomikos ir finansų reikalų) patvirtino 2021 m. birželio 18 d. posėdyje.

¹⁰ 2021 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl intelektinės nuosavybės veiksmų plano ES ekonomikai gaivinti ir jos atsparumui didinti (2021/2007(INI)).

¹¹ COM(2022) 31 *final*, 2022 2 2, ES standartizacijos strategija. Komunikatas „ES standartizacijos strategija. Pasaulinių standartų nustatymas siekiant paremti atsparią, žaliają ir skaitmeninę ES bendrąją rinką. COM(2022) 31 *final*. Briuselis, 2022 02 02.

¹² Komisijos komunikatas „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės“, OL C 11, 2011 1 14, p. 1 (šiuo metu peržiūrima).

¹³ 7 skyrius, 263 dalis.

¹⁴ 2020 m. rugpjūčio 26 d. Jungtinės Karalystės Aukščiausiojo Teismo sprendimas *Unwired Planet / Huawei*, UKSC 2018/0214, [2020] UKSC 37, Jungtinių Valstijų Kalifornijos centrinės apygardos teismo sprendimas *TCL / Ericsson*, byla Nr. 8:14-cv-00341-JVS-DFM abiejų šalių sutikimu. 2021 m. rugpjūčio 19 d. Kinijos Aukščiausiojo Teismo sprendimas *OPPO / Sharp*, Zui Gao Fa Zhi Min Xia

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Standartizacijos susitarimai paprastai turi didelį teigiamą ekonominį poveikį. Potencialaus ESP savininkas turi pranešti SKO, ar jis sutinka licencijuoti patentus FRAND sąlygomis, kai standartas įgyvendinamas produktuose ar atitinkamuose jų komponentuose. Jei patento savininkas nepriima FRAND išipareigojimo pagal SKO intelektinės nuosavybės teisių politiką, jo ESP įnašas negali būti įtrauktas į standartą. Tačiau įtraukdamas patentuotą technologiją į standartą ESP savininkas užima ekonomiškai stiprią padėtį potencialaus standarto įgyvendintojo atžvilgiu, nes standartus įtraukti norintys įgyvendintojai negali išsiversti be šių patentų ir turi arba sumokėti už licenciją arba atsisakyti produkto, kuriems taikomas tas standartas, gamybos. Kuo plačiau taikomas standartas, tuo stipresnė gali būti savininko padėtis, o tai vėlgi gali lemti antikonkurencinį ESP savininko elgesį.

Horizontaliosiose gairėse SKO pateikiamos rekomendacijos, kaip savarankiškai įvertinti, ar standartizacijos susitarimai atitinka SESV 101 straipsnio 1 dalį ir 101 straipsnio 3 dalį. Ten išdėstyti šie keturi principai, į kuriuos turi atsižvelgti SKO atlikdamos savarankišką vertinimą: i) dalyvavimas nustatant standartą neribojamas; ii) standarto patvirtinimo procedūra yra skaidri; iii) nėra prievolės laikytis standarto; iv) standartu galima veiksmingai naudotis FRAND sąlygomis. Į tai atsižvelgiant, pagal SKO intelektinės nuosavybės teisių politiką paprastai reikalaujama, kad standartų kūrimo dalyviai atskleistų, ar turi patentų (įskaitant nagrinėjamas patentų paraiškas), kurie gali būti arba tapti esminiai atitinkamam standartui. Iš esmės, kad galėtų taikyti standartą, įgyvendintojams reikėtų patentų savininkų licencijos. Paprastai ESP savininkai pakviečia įgyvendintojus gauti tokią licenciją FRAND sąlygomis. Savo precedentiniame sprendime *Huawei / ZTE*¹⁷ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) pripažino ESP savininko teisę siekti ginti jo patentų teises nacionaliniuose teismuose ir nurodė sąlygas (veiksnius), kurias reikia įvykdyti siekiant užkirsti kelią ESP savininko piktnaudžiavimui dominuojančia padėtimi prašant draudimo. Kadangi patentas suteikia jo savininkui išimtinę teisę neleisti trečiajai šaliai naudoti išradimo be savininko sutikimo tik toje jurisdikcijoje, kurioje patentas išduotas (pvz., Vokietijoje, Prancūzijoje, JAV, Kinijoje), ginčai dėl patentų reglamentuojami nacionaliniais patentų įstatymais ir civiliniais procesais arba vykdymo užtikrinimo įstatymais¹⁸.

Zhong Nr. 517, 2020 m. rugsėjo 23 d. Uhano tarpinio teismo nutartis *Xiaomi / Interdigital*, (2020) E 01 Zhi Min Chu 169 Nr. 1; Uhano tarpinio teismo nutartis *Samsung / Ericsson* [2020], byla E 01 Zhi Min Chu Nr. 743.

¹⁵ Japonijos patentų biuro derybų dėl esminių standartų patentus apimančio licencijavimo vadovas; Pietų Korėjos gairės dėl nesąžiningo naudojimosi intelektinės nuosavybės teisėmis; Singapūro konkurencijos ir vartotojų komisijos gairės dėl intelektinės nuosavybės teisių traktavimo.

¹⁶ Jungtinės Amerikos Valstijos atsiėmė savo politinį pareiškimą dėl derybų dėl licencijavimo ir kompensacijų už esminius standartų patentus, kuriems taikomi FRAND išipareigojimai, ir sudarė susitarimo memorandumą su PINO arbitražo ir tarpininkavimo centru. Jungtinė Karalystė 2021 m. pradėjo ESP ir inovacijų procesą, kuris dar vyksta. Indijos telekomunikacijų departamentas svarsto pasiūlymą suburti „Digicom“ intelektinės nuosavybės valdybą siekiant sudaryti palankesnes sąlygas intelektinės nuosavybės licencijavimui ir intelektinės nuosavybės valdymui telekomunikacijų sektoriuje. Kinija konsultavosi dėl Kovos su monopolija įstatymo įgyvendinimo reglamentų pakeitimų projekto. Japonijos patentų biuras peržiūri savo gaires, o METI įsteigė ESP licencijavimo aplinkos tyrimo grupę.

¹⁷ 2015 m. liepos 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Huawei Technologies Co. Ltd / ZTE Corp., ZTE Deutschland GmbH*, C-170/13, ECLI:EU:C:2015:477.

¹⁸ Suderinta 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (INTEGD), OL L 157, 2004 4 30, p. 45.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Komisija neseniai atnaujino savo standartizacijos strategiją¹⁹. 2022 m. vasario mėn. paskelbtos naujosios ES standartizacijos strategijos tikslas – sustiprinti ES konkurencingumą pasaulyje, sudaryti sąlygas atspariai, žaliai ir skaitmeninei ekonomikai bei įtvirtinti demokratines vertybes taikant technologijas, kartu išsaugant aukštos kokybės Europos standartų rezultatus. Ši iniciatyva papildo Standartizacijos strategiją, nes ja siekiama skatinti nuolatinį prisidėjimą prie standartų pažangiausiomis technologijomis ir už jį atlyginti supaprastinant į standartus įtrauktų patentuotų technologijų licencijavimą.

Iniciatyva papildo ir Horizontaliąsias gaires, kurios šiuo metu peržiūrimos. Pastarojoje sprendžiami su standartizacijos procesu susiję klausimai ir užtikrinama galimybė naudotis standartu FRAND sąlygomis. Šia iniciatyva suteikiama priemonių, kuriomis supaprastinamas ESP licencijavimo procesas po standarto paskelbimo, bet joje nepateikiama pozicija dėl su konkurencija susijusių klausimų.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Iniciatyva susijusi su standartais, prie kurių patento savininkas prisidėjo patentuota technologija ir dėl kurių jis SKO įsipareigojo teikti licencijas FRAND sąlygomis. Standartai, dėl kurių patentų savininkai prisiima FRAND įsipareigojimus, taikomi tarpvalstybiniu mastu valstybėse narėse ir visame pasaulyje. ESP licencijavimas taip pat retai taikomas nacionaliniu lygmeniu. Paprastai licencijavimo sutartys yra pasaulinės ir jose gali būti atsižvelgiama į tam tikrus regioninius aspektus. Nagrinėjami tarptautiniai standartai apima tokias technologijas kaip 4G, 5G, „Wi-Fi“, HEVC, AVC, DVB ir kt., kurios užtikrina produktų sąveiką visame pasaulyje.

SESV 114 straipsnis yra tinkamas teisinis pagrindas, nes juo siekiama pagerinti bendrosios rinkos kūrimo ir veikimo sąlygas. Šia iniciatyva siekiama užtikrinti ESP licencijavimo veiksmingumą, supaprastinti teisėtas galimybes naudotis standartais ir skatinti platesnį standartų taikymą. Konkrečių ES ar nacionalinių ESP taisyklių nėra, išskyrus tam tikras konkrečias su konkurencijos teise susijusias gaires ar teismo sprendimus²⁰. Be to, kaip byloje *Huawei / ZTE* pripažino ESTT, išskyrus bendrąsias su Europos patento išdavimu susijusias taisykles, Europos patentas ir toliau reglamentuojamas pagal kiekvienos susitariančiosios valstybės, kuriai jis buvo išduotas, nacionalinę teisę, kaip ir nacionalinių patentų atveju.

ESTT patvirtino²¹, kad galima taikyti SESV 114 straipsnį, jei siekiama neleisti susidaryti kliūtims valstybių narių tarpusavio prekybai, kylančioms dėl skirtingo nacionalinių įstatymų rengimo. Tačiau tokių kliūčių atsiradimas turi būti laikomas tikėtiniu, o nagrinėjama priemonė

¹⁹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES standartizacijos strategija. Pasaulinių standartų nustatymas siekiant paremti atsparią, žaliąją ir skaitmeninę ES bendrąją rinką, 2022 2 2, COM(2022) 31 *final*.

²⁰ Komisijos komunikatas „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės“, OL C 11, 2011 1 14, p. 1–72, CELEX: ir ESTT teismų praktika, ypač *Huawei / ZTE*, byla C-170/13, EU:C:2015:477.

²¹ 2006 m. gruodžio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Vokietija / Parlamentas ir Taryba*, C- 380/03, EU:C:2006:772, 38 punktą ir minima teismų praktika bei 2009 m. vasario 10 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Airija / Parlamentas ir Taryba*, C- 301/06, EU:C:2009:68, 64 punktą; šiuo klausimu taip pat žr. 2006 m. gegužės 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Jungtinė Karalystė / Parlamentas ir Taryba*, C-217/04, EU:C:2006:279, 60–64 punktus.

turi būti skirta jų prevencijai. Kai kurie valstybių narių teismai, visų pirma Nyderlandų²², Prancūzijos²³ ir Vokietijos²⁴ teismai, atsižvelgdami į jiems iškeltų ginčų aplinkybes, svarstė su FRAND susijusius klausimus nacionalinio lygmens bylinėjimesi. Iš šių atvejų matyti skirtingi metodai (bet nebūtinai skirtingi rezultatai), susiję su FRAND nustatymu regioninius ar pasaulinius standartus apimantiems ESP. Valstybių narių kompetentingiems teismams sunku nagrinėti su ESP susijusias bylas ir priimti išsamius bei nuoseklius sprendimus dėl FRAND. Taip iš esmės yra dėl skaidrumo trūkumo ir dėl klausimų, kurie priimant tokius sprendimus yra esminiai, pvz., patentų esmingumo, palyginamų licencijų ir FRAND reikalavimų laikymosi, sudėtingumo. Nors šia iniciatyva nebus aiškinama ESTT teismų praktika ir nebus priimamos FRAND nustatymo metodikos, ja bus sukurti mechanizmai, kuriais skatinamas būtinas skaidrumas, didinamas tikrumas ir mažinama nenuoseklių sprendimų galimybė. Tai reikšmingai pagerins teismų gebėjimus spręsti ESP ginčus.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Priemonės, kurių imamasi nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmeniu siekiant padidinti skaidrumą ir supaprastinti ESP licencijavimą, gali būti neveiksmingos dėl toliau nurodytų priežasčių. Pirmą, vietoj visoje ES taikomo ESP sprendimo gali būti taikomi skirtingi nacionaliniai sprendimai, skirti konkrečiau standarto ESP. Antra, taikant sprendimą ES mastu nereikės atlikti daugiau nei vieno esmingumo patikrinimo vienai patentų šeimai norint nustatyti, ar standartui patentai iš tikrųjų yra esminiai. Patikrinimas būtų atliekamas pagal vieną visoje ES taikomą metodiką. Trečia, necentralizuoti alternatyvaus ginčų sprendimo procesai gali lemti skirtingus to paties ESP portfelio rezultatus, dėl to atsivertų galimybė rinktis palankiausių sprendimo vietą ES. ES mastu taikomas metodas gali padėti išvengti šių problemų.

- **Proporcingumo principas**

Iniciatyva apsiriboja tuo, kas būtina ESP ir kainodaros skaidrumui pasiekti, ja suinteresuotosioms šalims suteikiamos priemonės deryboms dėl ESP licencijavimo susitarimų. Veiksmai ES lygmeniu bus veiksmingi ir sutaupys išlaidų suinteresuotosioms šalims, visų pirma ESP savininkams, taip pat valstybėms narėms. Pavyzdžiui, galėtų būti vienas registras vietoj daugelio atskirų, vienas visai ES taikomas esmingumo patikrinimas, viena tokių patikrinimų atlikimo metodika ir supaprastintas bei skaidrus FRAND nustatymo procesas. ESP savininkai ir įgyvendintojai neturės pakartotinai patirti tų pačių išlaidų kiekvienoje ES valstybėje narėje, pasirinkusioje taikyti specialiai ESP skirtas taisykles.

- **Priemonės pasirinkimas**

Visoje ES taikomos ESP ir FRAND sąlygų skaidrumo taisyklės turėtų suderinti poveikį ES, o tai supaprastintų nacionalinių teismų ir būsimo Bendro patentų teismo darbą. Priemonė šiai iniciatyvai įgyvendinti turėtų būti reglamentas. Reglamentas būtų tiesiogiai taikomas, be kita ko, suteikiant ES agentūrai įgaliojimus valdyti ESP registrą ir nustatant bendrą FRAND

²² 2019 m. liepos 2 d. Hagos apeliacinio teismo sprendimas *Philips / Wiko*, bylos numeris: C/09/511922/HA ZA 16-623; 2022 m. vasario 25 d. Aukščiausiojo Teismo (*Hoge Raad*) sprendimas *Wiko / Philips*, numeris 19/04503, ECLI:NL:HR:2022:294; 2021 m. gruodžio 15 d. Hagos apylinkės teismo sprendimas *Vestel / Access Advance*, ECLI:NL:RBDHA:2021:14372.

²³ 2020 m. vasario 6 d. Paryžiaus teismo ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis *TCT / Philips*, RG 19/02085 – Portalis 352J-W-B7D-CPCIX; *TJ Paris*, 3.3, 2021 m. gruodžio 7 d. sprendimas *Xiaomi / Philips ir ETSI*, RG 20/12558.

²⁴ 2020 m. gegužės 5 d. Vokietijos Federacijos Aukščiausiojo Teismo (*Bundesgerichtshof – BGH*) sprendimas *Sisvel / Haier*, KZR 36/17 ir 2020 m. lapkričio 24 d. Vokietijos Federacijos Aukščiausiojo Teismo sprendimas *FRAND-Einwand II*, KZR 35/17; 2021 m. birželio 24 d. nutartis *Nokia Technologies / Daimler*, C-182/21, EU:C:2021:575 (prašymas teismui *Landgericht Düsseldorf* priimti prejudicinį sprendimą, pašalinta iš registro).

nustatymo procedūrą, kuria būtų užtikrinti vienodi reikalavimai visoje ES ir didesnis teisinis tikrumas. Šių rezultatų negalima pasiekti direktyva.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Komisija surengė internetinių seminarų ciklą²⁵. Internetinių seminarų statistiką galima apibendrinti taip: 16 valandų turinio; daugiau nei 60 pranešėjų; daugiau nei 450 pokalbių klausimų ir atsakymų lauke; daugiau nei 1 700 internetinių seminarų parodymų; daugiau nei 800 žmonių Komisijos „Teams“ ESP grupėje ir iš viso daugiau nei 1 000 respondentų, dalyvavusių Komisijos apklausose.

Kvietimas teikti informaciją buvo paskelbtas 2022 m. vasario 14 d. ir buvo atviras iki 2022 m. gegužės 9 d. Per tą laikotarpį buvo pateikti 97 atsakymai ir 49 pozicijos dokumentai.

Viešos konsultacijos vyko nuo 2022 m. vasario 14 d. iki gegužės 9 d. Per tą laikotarpį buvo pateikti 74 atsakymai.

2022 m. spalio 28 d. paskelbta tikslinė startuoliams ir MVĮ skirta apklausa, kuri baigėsi 2022 m. lapkričio 20 d. Kai kurių suinteresuotųjų šalių prašymu 2022 m. lapkričio 25 d. apklausa buvo pratęsta be galutinio termino, kad suinteresuotosios šalys galėtų toliau teikti atsiliepimus plėtojantis daiktų interneto rinkoms. Iki 2022 m. pabaigos Komisija gavo 39 atsakymus.

Komisijos intelektinės nuosavybės politikos ekspertų grupėje ir atitinkamose Tarybos darbo grupėse vyko diskusijos su valstybių narių atstovais.

Pagrindinių suinteresuotųjų šalių, tokių kaip ESP savininkai, įgyvendintojai, jų konsultantai ir ekspertai bei jų atstovaujamosios asociacijos, pozicijos iš esmės žinomos. Dėl šios priežasties per viešas konsultacijas buvo nagrinėjami labai konkretūs su ESP susiję klausimai ir siekta sužinoti nuomonę dėl konkrečių galimų veiksmų.

Maždaug pusė visų respondentų dabartinę ESP licencijavimo sistemos poveikį MVĮ ir startuoliams vertina neigiamai, trečdalis manė, kad poveikio nėra, o apie 5 % manė, kad jis yra teigiamas.

Beveik trys ketvirtadaliai respondentų prašytų licencijos, kad nepažeistų ESP, o 60 % respondentų galėtų planuoti gamybą ir išlaidas. Pagrindinės ESP turėjimo ar licencijavimo priežastys yra investicijų į MTP grąžos užtikrinimas (70 % atsakymų), ESP naudojimas gynybiniais ar derybiniais tikslais (60 %) ir dalyvavimas standartizacijos procese ateityje (40 %).

Trys ketvirtadaliai visų respondentų, įskaitant visus respondentus tose grupėse, kuriose vyrauja įgyvendintojams palankios nuomonės (įgyvendintojai), kaip pagrindines problemas įvardijo skaidrumo dėl FRAND autorinio atlyginimo įkainio ir dėl ESP aplinkos (kam priklauso ESP) trūkumą ir skirtingus teismų sprendimus. Grupė respondentų, kurių nuomonė daugiausia palanki ESP savininkams (ESP savininkai), kaip pagrindines problemas išskyrė užlaikymą ir draudimus pareikšti ieškinius.

²⁵ Žr. svetainę https://ec.europa.eu/growth/content/webinar-series-standard-essential-patents_en.

Respondentai prašė daugiau viešos informacijos apie ESP, konkrečiai „patento ir paraiškos numerio“ (88 % visų atsakymų), „atitinkamo standarto, versijos, standarto dalies“ (80 %), „ESP savininko kontaktinių duomenų“ (80 %), „nuosavybės perdavimo“ (77 %), „licencijavimo programų“ (76 %) ir „standartinių FRAND sąlygų“ (72 %). Apie 60 % visų respondentų ir 90 % įgyvendintojų pritarė trečiųjų šalių atliekamiems esmingumo patikrinimams, jei juos atlieka nepriklausomi ekspertai. Tokiam sprendimui pritarė tik 24 % ESP savininkų. Trečdalis visų respondentų manė, kad esmingumo patikrinimai neturėtų turėti teisinių pasekmių.

Apie du trečdalius visų respondentų ir apie 80 % įgyvendintojų manė, kad esmingumo vertinimas gali padėti įvertinti ESP aktualumą produktui ir nuspręsti, su kuo derėtis, sklandžiau derėtis dėl licencijavimo ir užkirsti kelią per didelėms kainoms. Daugiau nei pusė ESP savininkų nesutiko su šiuo poveikiu, tačiau pritarė, kad patikrinimai gali padėti susidaryti patikimą vaizdą apie kiekvieno ESP savininko esminių patentų dalį.

Maždaug trys ketvirtadaliai respondentų pritarė, kad sąžiningos ir pagrįstos sąlygos gali priklausyti nuo produkte įgyvendinamo standarto funkcijų. Maždaug 70 % manė, kad šios sąlygos turėtų nepriklausyti nuo licencijavimo lygmenų.

70 % visų respondentų ir 100 % įgyvendintojų teigė, kad svarbu žinoti produktui taikomą pagrįstą bendrą autorinį atlyginimo įkainį. Tokiai nuomonei pritarė tik 20 % ESP savininkų.

Vertinant FRAND, arbitražas (53 % visų atsakymų) laikomas naudingesniu nei tarpininkavimas (35 %), taip ypač mano ESP savininkai ir akademinė bendruomenė / institucijos / nevyriausybinės organizacijos.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Poveikio vertinimas buvo pagrįstas visų pirma dviem išorės tyrimais (tačiau jais neapsiribojant) ir ESP ekspertų grupės įnašu:

Baron, J., Arque-Castells, P., Leonard, A., Pohlmann, T., Sergheraert, E., *Empirical Assessment of Potential Challenges in SEP Licensing*, European Commission, DG GROW, 2023;

Charles River Associates, *Transparency, Predictability, and Efficiency of SSO-based Standardization and SEP Licensing*, European Commission, DG GROW, 2016, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/48794>;

Group of Experts on Licensing and Valuation of Standard Essential Patents – Contribution to the Debate on SEPs (2021).

Komisija atliko daug tyrimų, iš kurių svarbiausi yra šie:

European Commission, Joint Research Centre, Bekkers, R., Henkel, J., Tur, E. M., et al., *Pilot study for essentiality assessment of standard essential patents*, Publications Office of the European Union, 2020;

Landscape study of potentially essential patents disclosed to ETSI, JRC study (2020);

Licensing Terms of Standard Essential Patents: A Comprehensive Analysis of Cases, JRC study (2017);

Patents and Standards: A modern framework for IPR-based standardisation (2014).

Be to, Komisija peržiūrėjo daugybę suinteresuotųjų šalių pateiktų dokumentų ir pozicijų, profesinių straipsnių šia tema ir tyrimų, atliktų kitų institucijų vardu. Komisija išanalizavo iniciatyvas dėl ESP ES nepriklausančiose šalyse. Rengdama poveikio vertinimą ir reglamento

projektą Komisija konsultavosi su pagrindiniais ekspertais, teisėjais ir akademinė bendruomene. Galiausiai, Komisija dalyvavo daugelyje internetinių seminarų ir konferencijų.

- **Poveikio vertinimas**

Komisija atliko poveikio vertinimą ir 2023 m. vasario mėn. jį pateikė Reglamentavimo patikros valdybai, o 2023 m. kovo 17 d. gavo teigiamą nuomonę (pridėti nuorodą). Galutinėje poveikio vertinimo versijoje atsižvelgta į toje nuomonėje pateiktas pastabas.

Komisijos poveikio vertinime išnagrinėtos šios problemos: didelės licencijavimo sandorių išlaidos ir netikrumas dėl ESP autorinio atlyginimo naštos. Dėl nepakankamos informacijos įgyvendintojai negali pakankamai iš anksto įvertinti, kokią įtaką ESP turės jų atveju, kad planuodami savo produktų verslą galėtų atsižvelgti į licencijavimo išlaidas. Kita vertus, ESP savininkai skundžiasi ilgomis ir brangiomis derybomis, ypač su stambiais įgyvendintojais.

Buvo nustatytos konkrečiai toliau nurodytos minėtų problemų priežastys. Pirma, informacijos apie tai, kam priklauso ESP, yra nedaug ir neaišku, ar visi patentai, kurių licenciją norima gauti, iš tikrųjų yra būtini (esminiai) standartui įgyvendinti. Antra, yra labai mažai informacijos apie ESP licencijos mokesčius (FRAND autorinį atlyginimą), todėl mažai patirties ar išteklių turintiems arba jų neturintiems įgyvendintojams neįmanoma įvertinti ESP savininko autorinio atlyginimo reikalavimo pagrįstumo. Galiausiai ginčai dėl licencijų gali ilgai užtrukti ir brangiai kainuoti.

Todėl iniciatyvos tikslas yra supaprastinti ESP licencijavimo derybas ir sumažinti sandorių išlaidas tiek ESP savininkams, tiek įgyvendintojams i) suteikiant daugiau aiškumo, kam priklauso ESP ir kurie ESP iš tikrųjų yra esminiai; ii) suteikiant daugiau aiškumo dėl FRAND autorinio atlyginimo ir kitų sąlygų, įskaitant informuotumo apie licencijavimą vertės grandinėje didinimą, ir iii) supaprastinant ESP ginčų sprendimą.

Siekiant šių tikslų buvo apsvarstytos šios galimybės (politikos galimybės pasižymi skirtingi pokyčių lygiu, kiekviena galimybė papildo ankstesnę naujais elementais):

1 galimybė. Savanoriškos gairės. Tai apima neprivalomų ESP licencijavimo gairių nustatymą. Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos (EUIPO) įsteigtas ESP kompetencijos centras teiktų nemokamas konsultacijas MVI dėl derybų dėl licencijavimo (įskaitant mokymus) ir stebėtų ESP rinką, vykdytų ESP licencijavimo tyrimus ir skatintų alternatyvų ginčų sprendimą.

2 galimybė. ESP registras su esmingumo patikrinimais. ESP savininkai, siekiantys licencijuoti savo ESP už autorinį atlyginimą ir užtikrinti jų teises ES, turėtų užregistruoti savo patentus ESP registre. Siekiant užtikrinti registro kokybę, esmingumo patikrinimus vykdytų nepriklausomas vertintojas pagal Komisijos ES lygmeniu nustatytą metodiką ir EUIPO administruojamą sistemą. Antrinės galimybės yra: i) tikrinti visus užregistruotus patentus arba ii) tikrinti nedidelį patentų, kuriuos iš anksto parenka ESP savininkai, skaičių ir atsitiktinę kiekvieno ESP savininko užregistruotų patentų imtį.

3 galimybė. ESP registras su esmingumo patikrinimais ir taikinimo (FRAND nustatymo) procedūra. Prieš pradėdamos bylinėtis ESP licencijavimo ginčo šalys turėtų atlikti privalomą taikinimo procesą. Nepriklausomas taikintojas siektų padėti šalims susitarti dėl abiem pusėms priimtinių licencijavimo sąlygų. Procesu pabaigoje, jei šalys nepasieks susitarimo, taikintojas pateiks neprivalomą ataskaitą su rekomendacijomis dėl FRAND įkainio (su konfidencialia ir nekonfidencialia dalimi).

4 galimybė. Bendras ESP autorinis atlyginimas. Būtų sukurti procesai, pagal kuriuos nustatomas bendras autorinis atlyginimas (t. y. bendra maksimali kaina) už standarto naudojimą prieš jo paskelbimą arba netrukus po to. Iš ESP savininkų būtų tikimasi, kad

tokiam autoriniam atlyginimui jie pritaro (galimai su nepriklausomo tarpininko iš kompetencijos centro pagalba). Be to, tiek įgyvendintojai, tiek ESP savininkai galėtų prašyti ekspertų nuomonės dėl bendro autorinio atlyginimo – šio proceso metu visos suinteresuotosios šalys galėtų pateikti savo nuomonę. Galiausiai bendras autorinis atlyginimas galėtų būti nustatytas per taikinimą, jei šalys to pageidautų. Šis bendras autorinis atlyginimas nebūtų privalomas ir būtų skelbiamas ESP registre.

5 galimybė. ESP tarpuskaityti namai. Sukuriama vieno langelio principu veikianti įstaiga, kurioje įgyvendintojai gali įsigyti ESP licencijų perduodami bendrą autorinį atlyginimą kompetencijos centrui. ESP savininkai turėtų informuoti centrą, kaip tarp jų paskirstyti bendrą autorinį atlyginimą, – to nepadarydami negalėtų pasiimti autorinio atlyginimo. Jie taip pat turėtų pasirašyti licencijos sutartis su bet kuriuo įgyvendintoju, kuris duoda įnašą. Visi autoriniai atlyginimai, kurių ESP savininkai nepasiima per metus nuo jų įnešimo, būtų grąžinti įgyvendintojams.

4 galimybė (savanoriškos gairės, ESP registras su esmingumo patikrinimais, FRAND nustatymo procedūra ir bendro ESP autorinio atlyginimo nustatymas) yra tinkamiausia. Pasirinkus šią galimybę sumažinama ESP savininko ir įgyvendintojo informacinė asimetrija, nes pastarajam pateikiama informacija apie tai, kas yra atitinkami ESP savininkai, kiek ESP jie yra užregistruoti registre, koks yra jų esmingumo rodiklis (gaunamas iš reprezentatyvios atsitiktinės visų registruotų ESP imties) ir kokios yra galimos (arba maksimalios) bendros išlaidos naudojant standartizuotas technologijas (bendras autorinis atlyginimas). Ikiteisminis privalomas taikinimas gali sumažinti ESP ginčų sprendimo išlaidas iki maždaug 1/8, nes taikintojas padės abiem šalims pasiekti susitarimą. Kompetencijos centras teiks objektyvią informaciją, gaires ir pagalbą MVĮ dėl ESP ir ESP licencijavimo. Nauda ir išlaidos nurodytos toliau pateiktoje lentelėje.

1 lentelė. Vidutinės apytikslės bendros metinės tinkamiausios galimybės išlaidos ir nauda pagal susijusią šalį ir regioną (mln. EUR).

		ES	ne ES	Iš viso
ESP įgyvendintojai	Išlaidos	-0,77	-0,77	-1,5
	Nauda	12,89	13,03	25,9
	<i>Neto</i>	<i>12,11</i>	<i>12,26*</i>	<i>24,4</i>
ESP savininkai	Išlaidos	-8,13	-46,04	-54,2
	Nauda	3,79	21,50	25,3
	<i>Neto</i>	<i>-4,33</i>	<i>-24,54</i>	<i>-28,9</i>
<i>Tarpinė suma (grynasis poveikis įgyvendintojams ir savininkams)</i>		<i>7,8</i>	<i>-12,3</i>	<i>-4,5</i>
Nauda Europos ar nacionaliniams patentų biurams		29,0		29,0
<i>Visa grynoji nauda</i>		<i>36,8</i>	<i>-12,3</i>	<i>24,5</i>

*Susiję su ES nepriklausančių šalių įgyvendintojais, turinčiais patronuojamąsias įmones ES.

Pastaba. Skaičiai suapvalinti, tai gali turėti įtakos bendroms sumoms.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Ši iniciatyva nėra REFIT supaprastinimo pastangų dalis, nes šiuo metu nėra ESP skirtų ES taisyklių, kurias būtų galima supaprastinti arba padaryti veiksmingesnes.

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymu turėtų būti pagerinta verslo aplinka tiek ESP savininkams, tiek įgyvendintojams, o galiausiai ir kitoms toliau grandinėje esančioms įmonėms (Chartijos 16 straipsnis).

Pasiūlymu atsižvelgiama į patentų savininkų intelektinės nuosavybės teises (ES pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnio 2 dalis), tačiau juo ribojama galimybė užtikrinti ESP teises, jei ESP nebuvo užregistruotas per nustatytus terminus, ir nustatomas reikalavimas vykdyti taikinimo (FRAND nustatymo) procesą prieš užtikrinant atskirų ESP teises. Pagal ES chartiją leidžiama riboti naudojimąsi intelektinės nuosavybės teisėmis, jei laikomasi proporcingumo principo. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką pagrindinės teisės gali būti apribotos, jei šie apribojimai atitinka Sąjungos siekiamus viešojo intereso tikslus ir jei, atsižvelgiant į šiuos tikslus, tai nėra neproporcingas ir netoleruotinas kišimasis, pažeidžiantis pačią garantuojamų teisių esmę²⁶. Šiuo atžvilgiu pasiūlymas atitinka viešąjį interesą, nes pagal jį būtų užtikrinama vienoda, atvira ir nuspėjama informacija apie ESP bei ESP licencijavimo rezultatai – tai būtų naudinga ESP savininkams, įgyvendintojams ir galutiniams vartotojams Sąjungos lygmeniu. Juo siekiama skleisti technologijas ir ESP savininkams, ir įgyvendintojams naudingą būdu. Be to, FRAND nustatymo taisyklės galioja ribotą laiką, jomis siekiama patobulinti ir supaprastinti procesą, tačiau jos galiausiai nėra privalomos²⁷.

FRAND nustatymas taip pat atitinka teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisę kreiptis į teismą (ES chartijos 47 straipsnis), nes įgyvendintojas ir ESP savininkas visiškai išsaugo šią teisę. Jei ESP neregistruotas, teisės į veiksmingą vykdymo užtikrinimą atėmimas yra laikinas, todėl ribotas ir būtinas, ir atitinka viešojo intereso tikslus. Kaip patvirtino ESTT²⁸, privalomas ginčų sprendimo procesas kaip išankstinė sąlyga norint kreiptis į teismus būtų laikomas suderinamu su veiksmingos teisminės apsaugos principu. FRAND nustatymas atitinka ESTT sprendimuose nurodyto privalomo ginčų sprendimo sąlygas, atsižvelgiant į konkrečias ESP licencijavimo charakteristikas.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šis pasiūlymas neturėtų įtakos Europos Sąjungai. Šia iniciatyva sukurta ESP sistema ir toliau bus visiškai finansuojama iš savo lėšų, gaunamų iš EUIPO kompetencijos centro paslaugų naudotojų sumokamų mokesčių. EUIPO finansuos kompetencijos centro, ESP registro ir kitų

²⁶ 1979 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Hauer / Land Rheinland-Pfalz*, C-44/79, EU:C:1979:290, 32 punktas; 1989 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Hermann Schröder HS Kraftfutter GmbH & Co. KG / Hauptzollamt Gronau*, C-256/87, EU:C:1999:332, 15 punktas, ir 1989 m. liepos 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Hubert Wachauf / Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft*, C-5/88, ECLI:EU:C:1989:321, 17 ir 18 punktai.

²⁷ Taikant taikinimo procedūrą laikomasi reikalavimo taikyti alternatyvias ginčų sprendimo procedūras kaip ieškinio priimtumo teismuose sąlygos, kaip nurodyta 2010 m. kovo 18 d. Teisingumo Teismo sprendime *Rosalba Alassini / Telecom Italia SpA* (C-317/08), *Filomena Califano / Wind SpA* (C-318/08), *Lucia Anna Giorgia Iacono / Telecom Italia SpA* (C-319/08) ir *Multiservice Srl / Telecom Italia SpA*, sujungtos bylos C-317/08, C-318/08, C-319/08 ir C-320/08, ECLI:EU:C:2010:146, atsižvelgiant į konkrečius ESP licencijavimo aspektus.

²⁸ Žr. ankstesnę išnašą.

paslaugų steigimo išlaidas (įskaitant IT išlaidas). Tikimasi, kad šios nustatytos išlaidos bus kompensuotos iš mokesčių, kurie bus taikomi, kai sistema veiks visu pajėgumu.

EUIPO apskaičiavo, kad kompetencijos centro ir registro, įskaitant IT infrastruktūrą, steigimo išlaidos sudarys apie 2,4 mln. EUR ir gali apimti iki 12 etato ekvivalentų atitinkantį darbo laiką. Naujos EUIPO sistemos veiklos išlaidoms kasmet reikės apie 2 mln. EUR (neįtraukiant išorės ekspertų, pvz., esmingumo ekspertų arba taikintojų, paslaugų). Išlaidos bus didesnės pirmaisiais metais, kai numatoma užregistruoti apie 72 000 patentų šeimų ir atlikti apie 14 500 ESP esmingumo patikrinimų (numatoma, kad tai bus visų registracijų ir esmingumo patikrinimų pikas). Tikimasi, kad vėlesniais metais registracijų ir esmingumo patikrinimų skaičius sumažės iki 10 % piko skaičiaus. Veiklos laikotarpiu kompetencijos centrui reikėtų vidutiniškai apie 30 etato ekvivalentų piko metais ir apie 10 etato ekvivalentų vėlesniais metais. Šio pasiūlymo finansinis poveikis ir poveikis biudžetui pristatytas prie šio pasiūlymo pridėtoje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje. Išsamus išlaidų apskaičiavimas pateiktas poveikio vertinimo 7.1 priede.

5. KITI ELEMENTAI

• Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka

Komisija naudos kompetencijų centro (EUIPO) surinktus duomenis šio pasiūlymo įgyvendinimui ir jo tikslų įgyvendinimui stebėti. Vykdam stebėseną būtų atsižvelgiama į įgyvendinimui būtiną laikotarpį (įskaitant laiką, kurio reikia būtinų naujų įgyvendinimo teisės aktų priėmimui remiantis Komisijai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais), taip pat į laiką, kurio reikia rinkos dalyviams prisitaikyti prie naujos padėties. Vertinant pokyčius būtų atsižvelgiama į poveikio vertinimo 9 skirsnyje nurodytus susijusius rodiklius.

Pirmas vertinimas bus numatytas praėjus 8 metams nuo reglamento įsigaliojimo datos (atsižvelgiant į tai, kad reglamentas bus pradėtas taikyti praėjus 24 mėnesiams nuo įsigaliojimo datos). Reikia priimti įgyvendinimo aktus, o per tą laiką turi būti įkurta kompetencijos centro organizacija. Vėlesni vertinimai bus atliekami kas 5 metus.

• Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas

I antraštinėje dalyje nustatomas pasiūlymo dalykas ir taikymo sritis.

Pasiūlyme numatomas didesnis skaidrumas, susijęs su ESP licencijavimui būtina informacija, ESP registravimu, registruotų ESP esmingumo vertinimo tvarka ir ESP licencijos FRAND sąlygų nustatymo tvarka.

Pasiūlymas taikomas vienoje ar keliose valstybėse narėse galiojantiems ESP. Jis susijęs su standartais, paskelbtais standartus kuriančios organizacijos (toliau – SKO), kuri ragina ESP savininkus išsipareigoti licencijuoti sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis (angl. *fair, reasonable and non-discriminatory*, toliau – FRAND) sąlygomis. Jis netaikomas ESP, kuriems taikoma standartą paskelbusios SKO autorinio atlyginimo nereikalaujanti intelektinės nuosavybės politika. Šis pasiūlymas netaikomas pretenzijoms dėl su šio reglamento taikymo sritimi nesusijusių ESP negaliojimo ir pažeidimų.

II antraštinėje dalyje siūloma įsteigti EUIPO kompetencijos centrą, kuris administruotų duomenų bazines, registrą, ESP esmingumo patikrinimų ir FRAND nustatymo procedūras. Kompetencijos centras taip pat teiks MVĮ mokymus, pagalbą ir bendrąsias konsultacijas ESP klausimais ir didins informuotumą apie ESP licencijavimą.

III antraštinė dalis apima nuostatas, kuriose išsamiai aprašytas pranešimo apie standartus ir bendrą autorinį atlyginimą, ESP registravimo ir ekspertų nuomonės dėl bendro autorinio atlyginimo gavimo procesas. Į ją taip pat įtrauktos nuostatos dėl informacijos ir duomenų,

kuriuos kompetencijos centras įtrauktų į registrą ir duomenų bases. Už registraciją bus taikomas mokestis.

ESP registravimo procesas pradedamas, kai prisidėję asmenys arba įgyvendintojai praneša kompetencijos centrui apie standartą ir (arba) standarto bendrus įkainius bei konkrečias standarto realizacijas. Kompetencijos centras paskelbia pranešimą, kuriame kviečiama ESP savininkus registruotis. ESP savininkai turi užsiregistruoti per 6 mėnesius. Siekiant paskatinti savalaikę registraciją per 6 mėnesius, ESP savininkai negali užtikrinti savo ESP teisių kol užsiregistruos. Neužsiregistravęs per 6 mėnesius, ESP savininkas taip pat negali reikalauti autorinio atlyginimo ir žalos atlyginimo už laikotarpį prieš registraciją. Taip siekiama ne tik paskatinti registraciją, bet ir užtikrinti teisinį tikrumą įgyvendintojams.

Taisyklėse atsižvelgiama į tai, kad patentų biuras gali suteikti tam tikrus ESP po 6 mėnesių laikotarpio ir kad apie tam tikras standarto realizacijas standarto paskelbimo metu gali būti nežinoma. ESP iš registro gali būti pašalintas tik tuo atveju, jei ESP galiojimas baigėsi, jis buvo panaikintas arba pripažintas neesminiu. Registraciją galima koreguoti, ją atnaujinti turėtų ESP savininkas. Bet kuri suinteresuotoji šalis gali pranešti, kad registracija yra neteisinga arba neišsami ir ją reikia koreguoti.

Prisidedantys asmenys arba įgyvendintojai už tam tikrą mokestį gali prašyti ekspertų nuomonės dėl bendro autorinio atlyginimo. Tuomet kompetencijos centras paskiria trijų taikintojų grupę ekspertinei nuomonei pateikti. Šiame procese gali dalyvauti ir savo nuomonę pareikšti bet kuri suinteresuotoji šalis, jei ji parodo susidomėjimą. Ekspertų nuomonėje taip pat turėtų būti atsižvelgta į galimą poveikį atitinkamai vertės grandinei. Ekspertų nuomonė nebus privaloma, tai bus tam tikra rekomendacija verslui dėl atskirų derybų dėl ESP licencijavimo.

Be ESP savininkų registre ir (arba) duomenų bazėse pateiktų duomenų apie atskirus ESP, viešojo licencijavimo tvarką ir kontaktinius duomenis, kompetencijos centras turėtų rinkti ir duomenis apie pasaulinę teismų praktiką, trečiųjų šalių taisykles ir viešą informaciją apie FRAND sąlygas. Jis taip pat turėtų vesti statistiką ir užsakyti tyrimus. Tikslas būtų turėti vieno langelio principu veikiančią įstaigą visiems klausimams, kuriuos suinteresuotoji šalis turi žinoti apie ESP ir ESP licencijavimą. Didžioji dalis informacijos bus prieinama visuomenei nemokamai. Tam tikra konkreti išsami informacija, pavyzdžiui, apie konkrečius ESP arba apie FRAND nustatymo ataskaitas, bus pateikiama tik užsiregistravus ir už tam tikrą mokestį. MVĮ bus naudingi mažesni mokesčiai.

Pasiūlymo **IV antraštinėje dalyje** nustatytos taisyklės, pagal kurias atrenkami kandidatai į vertintojus ir taikintojus, vykdysiančius jiems pavestas užduotis pasiūlyme numatytose procedūrose. Vertintojai arba taikintojai turėtų ne tik turėti reikiamą techninę kompetenciją, bet ir įrodyti, kad yra nepriklausomi ir nešališki. Kompetencijos centras turėtų sudaryti kandidatų, atitinkančių visas sąlygas, sąrašą. Kompetencijos centras turėtų reguliariai peržiūrėti sąrašus, kad būtų išlaikytas pakankamas kvalifikuotų kandidatų skaičius.

Pasiūlymo **V antraštinėje dalyje** aprašyti ESP esmingumo patikrinimai. Nustatyti, ar patentas būtinas standartui, yra labai sudėtinga techninė užduotis. Nepaisant visų ESP savininkų pastangų, gali būti registruotų ESP, kurie iš tikrųjų nėra esminiai standartui, kuriam jie yra registruoti. Todėl esmingumo patikrinimai yra labai svarbūs siekiant užtikrinti registro kokybę ir užkirsti kelią galimam piktnaudžiavimui dėl registruotų duomenų patikrinimų trūkumo. Esmingumo patikrinimai taip pat svarbūs ESP savininkams ar įgyvendintojams, kurie pageidautų pateikti kai kuriuos iš savo ESP tokiam patikrinimui, kad derybų metu būtų įrodytas esmingumas ar neesmingumas. Už esmingumo patikrinimus bus taikomas mokestis, kurį sumoka ESP savininkai, kurių ESP tikrinami, ir įgyvendintojai, kurie prašo tokių

patikrinimų. Esmingumo patikrinimo nebuvimas neturėtų užkirsti kelio su tokiais ESP susijusioms licencijavimo deryboms arba bet kokiai teismo ar administracinei procedūrai.

Į ESP registrą įtrauktų reikalaujamų ESP esmingumo patikrinimus vykdys vertintojai, kurie išmano atitinkamą techninę sritį ir kurių nepriklausomumas nekelia abejonių. Tokie patikrinimai bus atliekami kartą per metus atrankos būdu ir vienai patentų šeimai bus atliekamas tik vienas esmingumo patikrinimas. Patikrinimai bus atliekami pagal metodiką, kuria užtikrinama sąžininga ir statistiškai pagrįsta atranka, leidžianti gauti pakankamai tikslius rezultatus – t. y. kokią procentinę dalį visų kiekvieno ESP savininko registruotų ESP sudaro iš tikrųjų esminiai patentai.

Jei patikrinimo metu vertintojas turi priežasčių manyti, kad reikalaujamas ESP gali būti neesminis standartui, jis turėtų per kompetencijos centrą informuoti ESP savininką apie šias priežastis ir suteikti ESP savininkui laiko savo pastebėjimams pateikti. Tik įvertinęs gautą atsakymą vertintojas pateikia galutinę pagrįstą nuomonę. Prieš paskelbiant neigiamą vertintojo nuomonę, ESP savininkas galėtų prašyti atlikti tarpusavio vertinimą. Tarpusavio vertinimo rezultatai turėtų pagerinti esmingumo patikrinimo procesą ir užtikrinti nuoseklumą.

Pasiūlymo **VI antraštinėje dalyje** nustatytos FRAND sąlygų nustatymo nuostatos. FRAND nustatymą turi inicijuoti ESP savininkas arba įgyvendintojas prieš pradėdant atitinkamą teismo procesą ES. FRAND nustatymą taip pat gali savanoriškai inicijuoti viena iš šalių ginčams, susijusiems su FRAND sąlygomis, spręsti.

Jei atsakančioji šalis į prašymą neatsako, kompetencijos centras nutrauks procedūrą arba prašančiosios šalies prašymu tęs FRAND nustatymą. Tai gali būti reikalinga siekiant nustatyti, kad pasiūlymas atitinka FRAND principus, arba nustatyti užstato sumą.

Jei procese dalyvauja abi šalys arba byla tęsiama tik su viena šalimi, paskiriamas taikintojas. Šalių arba šalies bus prašoma pateikti pareiškimus ir pasiūlymus. Jos taip pat gali įsipareigoti laikytis FRAND nustatymo rezultatų. Taikintojas nepriklausomai ir nešališkai joms padės pasiekti FRAND įkainio nustatymą. Taikintojas bus įgaliotas aktyviai ieškoti informacijos, remtis visa registre ir duomenų bazėse esančia informacija, įskaitant konfidencialias kitų FRAND nustatymų ataskaitas, ir prireikus išklaudyti bet kokius ekspertus. Taikintojas šalims pateiks pasiūlymą (-us). Ši procedūra neturėtų trukti ilgiau kaip 9 mėnesius. Jei procedūros pabaigoje šalys dar nebus sutarusios, taikintojas pateiks galutinį pasiūlymą, kuriam šalys gali pritarti arba nepritarti.

Šalims sutarus taikintojas nutrauks procedūrą ir nepateiks ataskaitos. Jei procedūros pabaigoje šalys nebus sutarusios, taikintojas nutrauks procedūrą ir pateiks ataskaitą dėl FRAND sąlygų nustatymo. Nekonfidencialioje tos ataskaitos dalyje bus pateiktas paskutinis jo pasiūlymas ir metodika, kurią taikė nustatymui, ir su ja bus galima susipažinti registre ar duomenų bazėje (-se).

Jei šalis trukdo FRAND nustatymui arba siekia sprendimo kitose jurisdikcijose, taikintojas gali pasiūlyti kitai šaliai nutraukti arba tęsti procedūrą. Reikalavimų besilaikanti šalis nuspręš, kaip elgtis, atsižvelgdama į savo poreikius.

Pasiūlymo **VII antraštinėje dalyje** pateikiamos nuostatos, kuriomis nustatomas labai mažų ir mažųjų bei vidutinių įmonių traktavimas atsižvelgiant į jų konkrečius poreikius. Kompetencijos centras nemokamai teiks mokymus ir pagalbą ESP klausimais labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Išlaidas padengs EUIPO. Derėdamiesi dėl ESP licencijos su labai mažomis, mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis ESP savininkai turės apsvarstyti galimybę pasiūlyti joms palankesnes FRAND sąlygas.

Pasiūlymo **VIII antraštinėje dalyje** nustatytos taisyklės, susijusios su kompetencijos centro paslaugų mokesčiais ir įkainiais. Šie mokesčiai turėtų būti pagrįsti ir atspindėti išlaidas už

suteiktą paslaugą. Komisija priims įgyvendinimo aktus, skirtus administraciniams mokesčiams ir mokesčiams už ekspertų nuomones dėl bendro autorinio atlyginimo, vertintojams ir taikintojams, mokėtinoms sumoms ir mokėjimo būdai nustatyti. Mokesčiai turėtų atitikti labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių poreikius.

Pasiūlymo **IX antraštinėje** dalyje pateikiamos galutinės nuostatos. Siūlomas reglamentas taikomas standartams, paskelbtiems po jo taikymo pradžios. Taip pat gali reikėti įtraukti tam tikrus svarbius standartus, pvz., 4G, pagal kuriuos veikia daug daiktų interneto programų ir kuriems ESP licencijavimas yra neveiksmingas. Tokie standartai nustatomi deleguotajame akte, todėl apie juos gali būti pranešta kompetencijos centrui per ribotą laikotarpį nuo taikymo pradžios, kad būtų pradėtas registravimo procesas. Ši antraštinė dalis taip pat apima Komisijos įgaliojimus priimti deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus bei vertinimo ir peržiūros nuostatą. Galiausiai šioje antraštinėje dalyje pateikiamos nuostatų, kuriomis iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1001.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**dėl esminių standartų patentų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1001**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²⁹,
atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę³⁰,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) 2020 m. lapkričio 25 d. Komisija paskelbė intelektinės nuosavybės veiksmų planą³¹, kuriame nurodė savo tikslus skatinti esminių standartų patentų (toliau – ESP) licencijavimo skaidrumą ir nuspėjamumą, be kita ko, patobulinant ESP licencijavimo sistemą Sąjungos pramonės ir vartotojų, visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ), naudai³². Šiam veiksmų planui pritarta 2021 m. birželio 18 d. Tarybos išvadose³³ ir Europos Parlamento rezoliucijoje³⁴;
- (2) šiuo reglamentu siekiama patobulinti ESP licencijavimą sprendžiant neveiksmingo licencijavimo priežastis, pvz., nepakankamą skaidrumą, susijusį su ESP, sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis (FRAND) sąlygomis ir licencijavimu vertės grandinėje, taip pat ribotą ginčų sprendimo procedūrų naudojimą sprendžiant ginčus dėl FRAND. Visa tai kartu mažina bendrą sistemos sąžiningumą ir veiksmingumą bei sukelia per dideles administracines ir sandorių išlaidas. Patobulinant ESP licencijavimą šiuo reglamentu, siekiama skatinti Europos įmones dalyvauti standartų kūrimo procese ir plačiai įgyvendinti tokias standartizuotas technologijas, visų pirma daiktų interneto pramonės šakose. Todėl šiuo reglamentu siekiama tikslų, kurie papildoma neiškreiptos konkurencijos saugojimo tikslus, garantuotus SESV 101 ir 102

²⁹ OL C, , p. .

³⁰ OL C, , p. .

³¹ 2020 m. lapkričio 25 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Viso ES inovacinio potencialo išnaudojimas. Intelektinės nuosavybės veiksmų planas ES ekonomikai gaivinti ir jos atsparumui didinti“, COM(2020) 760 *final*.

³² OL L 124, 2003 5 20, p. 36.

³³ Tarybos išvados dėl intelektinės nuosavybės politikos, kurias Taryba (Ekonomikos ir finansų reikalų patvirtino 2021 m. birželio 18 d. posėdyje.

³⁴ 2021 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl intelektinės nuosavybės veiksmų plano ES ekonomikai gaivinti ir jos atsparumui didinti (2021/2007(INI)).

straipsniais, bet nuo jų skiriasi. Šis reglamentas taip pat neturėtų pažeisti nacionalinių konkurencijos taisyklių;

- (3) ESP yra patentai, kuriais saugoma į standartą įtraukta technologija. ESP yra esminiai, nes norint įgyvendinti standartą reikia naudoti ESP apimamus išradimus. Standarto sėkmė priklauso nuo jo plataus įgyvendinimo, todėl standartą turėtų būti leidžiama naudoti kiekvienam suinteresuotam asmeniui. Siekdamas užtikrinti platų standartų įgyvendinimą ir prieinamumą standartus kuriančios organizacijos reikalauja, kad kuriant standartą dalyvaujantys ESP savininkai įsipareigotų FRAND sąlygomis licencijuoti tuos patentus naudoti standartą nusprendusiems įgyvendintojams. FRAND įsipareigojimas yra savanoriškas ESP savininko sutartinis įsipareigojimas trečiųjų šalių naudai, todėl jo turėtų laikytis ir vėlesni ESP savininkai. Šis reglamentas turėtų būti taikomas patentams, kurie yra esminiai standartui, paskelbtam standartus kuriančios organizacijos, kuriai ESP savininkas įsipareigojo licencijuoti savo ESP sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis (FRAND) sąlygomis, ir kuriai netaikoma autorinio atlyginimo nereikalaujanti intelektinės nuosavybės politika po šio reglamento įsigaliojimo;
- (4) tam tikri standartų naudojimo atvejai (pvz., belaidžio ryšio standartų) pasižymi nusistovėjusiais komerciniais santykiais ir licencijavimo praktika, pasikartojančiais per kelias kartas ir lemiančiais didelę tarpusavio priklausomybę bei didelę vertę, kurią akivaizdžiai įgyja tiek ESP savininkai, tiek įgyvendintojai. Yra ir kitų, paprastai naujesnių naudojimo atvejų (kartais tų pačių standartų ar jų pogrupių), kurių rinkos yra mažiau brandžios, įgyvendintojų bendruomenės labiau išsisklaidžiusios ir mažiau konsoliduotos, kurioms autorinio atlyginimo ir kitų licencijavimo sąlygų nuspėjamumas bei sudėtingų patentų vertinimų ir susijusio bylinėjimosi perspektyva turi didesnę įtaką sprendžiant, ar diegti standartizuotas technologijas inovatyviuose produktuose. Todėl, siekiant užtikrinti proporcingą ir tikslingą atsaką, tam tikros procedūros pagal šį reglamentą, būtent bendro autorinio atlyginimo nustatymas ir privalomas FRAND nustatymas prieš bylinėjimąsi, neturėtų būti taikomos nustatytiems tam tikrų standartų arba jų dalių naudojimo atvejams, kai pakanka įrodymų, kad ESP licencijavimo derybos dėl FRAND sąlygų nesukelia didelių sunkumų arba neveiksmingumo;
- (5) nors ESP licencijavimo skaidrumas turėtų skatinti subalansuotą investavimo aplinką, apimančią visas bendrosios rinkos vertės grandines, visų pirma naudojant besiformuojančias technologijas, kuriomis grindžiami Sąjungos ekologiško, skaitmeninio ir atsparaus augimo tikslai, reglamentas taip pat turėtų būti taikomas standartams arba jų dalims, paskelbtiems prieš reglamento įsigaliojimą, kai atitinkamų ESP licencijavimo neveiksmingumas labai iškreipia vidaus rinkos veikimą. Tai ypač aktualu, kai yra rinkos nepakankamumas, trukdantis investuoti į bendrąją rinką, diegti inovatyvias technologijas ar plėtoti užgimstančias technologijas ir besiformuojančius naudojimo atvejus. Todėl, atsižvelgdama į šiuos kriterijus, Komisija deleguotuoju aktu turėtų nustatyti standartus ar jų dalis, paskelbtus iki šio reglamento įsigaliojimo, ir atitinkamus naudojimo atvejus, dėl kurių galima registruoti ESP;
- (6) kadangi FRAND įsipareigojimas turėtų būti prisiimtas dėl bet kurio ESP, priskirto bet kuriam standartui, kuris skirtas pakartotiniam ir nuolatiniam taikymui, standartų reikšmė turėtų būti platesnė nei Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (ES) Nr. 1025/2012³⁵;

³⁵ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos

- (7) licencijavimas FRAND sąlygomis apima licencijavimą be autorinio atlyginimo. Atsižvelgiant į tai, kad daugiausia problemų kyla dėl autorinio atlyginimo reikalaujančios licencijavimo politikos, šis reglamentas netaikomas licencijavimui be autorinio atlyginimo;
- (8) atsižvelgiant į visuotinį ESP licencijavimo pobūdį, nuorodos į bendrą autorinį atlyginimą ir FRAND nustatymą gali reikšti nuorodas į visuotinius bendrus autorinius atlyginimus ir visuotinius FRAND nustatymus arba kaip sutaria pranešančiosios suinteresuotosios šalys arba procedūrų šalys;
- (9) Sąjungoje standartų nustatymas ir su FRAND įsipareigojimu dėl esminių standartų patentų susijusių konkurencijos teisės taisyklių taikymas grindžiamas Horizontaliosiomis gairėmis³⁶ ir 2015 m. liepos 16 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Huawei Technologies Co. Ltd / ZTE Corp., ZTE Deutschland GmbH, C-170/13*³⁷. Teisingumo Teismas pripažino ESP savininko teisę siekti ginti jo patentų teises nacionaliniuose teismuose su tam tikromis sąlygomis, kurias reikia įvykdyti siekiant užkirsti kelią ESP savininko piktnaudžiavimui dominuojančia padėtimi prašant draudimo. Kadangi patentas suteikia jo savininkui išimtinę teisę neleisti trečiajam šaliai naudoti išradimo be savininko sutikimo tik toje jurisdikcijoje, kurioje patentas išduotas, ginčai dėl patentų reglamentuojami nacionaliniais patentų įstatymais ir civiliniais procesais bei (arba) vykdymo užtikrinimo įstatymais, suderintais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB³⁸;
- (10) kadangi yra specialios patentų galiojimo ir pažeidimo vertinimo procedūros, šis reglamentas neturėtų daryti įtakos tokioms procedūroms;
- (11) bet kokia šiame reglamente pateikta nuoroda į kompetentingą valstybės narės teismą apima ir Bendrą patentų teismą, kai tenkinamos sąlygos;
- (12) siekiant supaprastinti šio reglamento įgyvendinimą, Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO) atitinkamas užduotis turėtų vykdyti pasitelkdama kompetencijos centrą. EUIPO turi didelę patirtį duomenų bazių, elektroninių registų ir alternatyvių ginčų sprendimo mechanizmų tvarkymo srityje, o tai yra pagrindiniai šiame reglamente numatytų funkcijų aspektai. Svarbu kompetencijos centrą aprūpinti reikiama žmogiškaisiais ir finansiniais ištekliais, kad jis galėtų vykdyti savo užduotis;
- (13) kompetencijos centras turėtų sukurti ir administruoti elektroninį registrą ir elektroninę duomenų bazę, kurioje būtų išsami informacija apie vienoje ar keliose valstybėse narėse galiojančius ESP, įskaitant esmingumo patikrinimo rezultatus, nuomones, ataskaitas, prieinamą teismų praktiką iš viso pasaulio jurisdikcijų, su ESP trečiojoje šalyse susijusias taisykles ir konkrečiai ESP skirtų tyrimų rezultatus. Siekdamas didinti MVĮ informuotumą ir supaprastinti šioms įmonėms taikomą ESP licencijavimą kompetencijos centras turėtų siūlyti pagalbą MVĮ. Kompetencijos centrui nustatant ir administruojant esmingumo patikrinimą ir bendro autorinio atlyginimo nustatymo

Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB (OL L 316, 2012 11 14, p. 12).

³⁶ Komisijos komunikatas „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės“, OL C 11, 2011 1 14, p. 1 (šiuo metu peržiūrima).

³⁷ 2015 m. liepos 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Huawei Technologies Co. Ltd / ZTE Corp., ZTE Deutschland GmbH, C-170/13*, ECLI:EU:C:2015:477.

³⁸ 2004 m. balandžio 29 d. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004 4 30, p. 45).

procesų ir FRAND nustatymo sistemą, tai turėtų apimti veiksmus, kuriais sistema ir procesai tobulinami nuolat, taip pat naudojant naujas technologijas. Atsižvelgdamas į šį tikslą, kompetencijos centras turėtų nustatyti esmingumo vertintojų ir taikintojų mokymų procedūras, kad jie pateiktų nuomones dėl bendro autorinio atlyginimo ir dėl FRAND nustatymo, ir turėtų skatinti jų praktikos nuoseklumą;

- (14) kompetencijos centrui turėtų būti taikomos Sąjungos taisyklės dėl teisės susipažinti su dokumentais ir duomenų apsauga. Jo užduotys turėtų būti skirtos skaidrumui didinti, centralizuotai ir sistemingai visoms suinteresuotosioms šalims teikiant ESP aktualią informaciją. Todėl reikėtų suderinti nemokamą viešą prieigą prie pagrindinės informacijos ir poreikį finansuoti kompetencijos centro veiklą. Siekiant padengti priežiūros išlaidas, reikėtų prašyti registracijos mokesčio, kad būtų galima susipažinti su duomenų bazėje pateikta išsamia informacija, pvz., bet kokių esmingumo patikrinimų rezultatais ir nekonfidencialiomis FRAND nustatymo ataskaitomis;
- (15) žinios apie galimą bendrą visų standartų apimančių ESP autorinį atlyginimą (bendrą autorinį atlyginimą), taikomą to standarto realizacijoms, yra svarbios vertinant produkto autorinio atlyginimo sumą, kuri turi reikšmingą įtaką gamintojo išlaidų nustatymui. Tai taip pat padeda ESP savininkui planuoti numatomą investicijų grąžą. Numatomo bendro autorinio atlyginimo ir konkretaus standarto licencijavimo sąlygų skelbimas supaprastintų ESP licencijavimą ir sumažintų ESP licencijavimo išlaidas. Todėl būtina viešai skelbti informaciją apie bendrus autorinio atlyginimo įkainius (bendrą autorinį atlyginimą) ir standartinės FRAND licencijavimo sąlygas;
- (16) ESP savininkai turėtų turėti galimybę pirmiausia informuoti kompetencijų centrą apie standarto arba bendro autorinio atlyginimo, dėl kurio jie tarpusavyje susitarė, paskelbimą. Išskyrus tuos standartų naudojimo atvejus, dėl kurių Komisija nustato, kad ESP licencijavimo praktika yra nusistovėjusi ir iš esmės gerai veikianti, kompetencijos centras gali padėti šalims nustatyti bendrą autorinį atlyginimą. Tokiomis aplinkybėmis, jei ESP savininkai nesusitaria dėl bendro autorinio atlyginimo, tam tikri ESP savininkai gali prašyti kompetencijos centro paskirti taikintoją, kad padėtų ESP savininkams, norintiems dalyvauti procese, nustatyti atitinkamą standartą apimančių ESP bendrą autorinį atlyginimą. Šiuo atveju taikintojo vaidmuo būtų padėti dalyvaujantiems ESP savininkams priimti sprendimus neteikiant jokios rekomendacijos dėl bendro autorinio atlyginimo. Galiausiai svarbu užtikrinti, kad būtų trečioji nepriklausoma šalis, ekspertas, kuris galėtų rekomenduoti bendrą autorinį atlyginimą. Todėl ESP savininkai ir (arba) įgyvendintojai turėtų galėti prašyti kompetencijos centro ekspertų nuomonės dėl bendro autorinio atlyginimo. Kai toks prašymas pateikiamas, kompetencijos centras paskiria taikintojų grupę ir administruoja procesą, kuriame kviečiamos dalyvauti visos suinteresuotosios šalys. Gavusi informaciją iš visų dalyvių, grupė turėtų pateikti neprivalomą ekspertinę nuomonę dėl bendro autorinio atlyginimo. Ekspertų nuomonėje dėl bendro autorinio atlyginimo turėtų būti nekonfidenciali bendro autorinio atlyginimo laukiama poveikio ESP savininkams ir suinteresuotosioms šalims vertės grandinėje analizė. Šiuo klausimu būtų svarbu atsižvelgti į tokius veiksnius kaip ESP licencijavimo veiksmingumas, įskaitant įžvalgas, susijusias su bet kokiomis įprastomis intelektinės nuosavybės licencijavimo vertės grandinėje taisyklėmis ar praktika ir kryžminiu licencijavimu, ir poveikiu ESP savininkų ir įvairių vertės grandinės suinteresuotųjų šalių paskatoms diegti naujoves;
- (17) laikantis bendrųjų skaidrumo, dalyvavimo Europos standartizacijoje ir galimybės ja naudotis principų ir tikslų, centralizuotame registre turėtų būti viešai skelbiama informacija apie standartui taikomų ESP skaičių, atitinkamų ESP nuosavybę ir

standarto dalis, kurias apima viešai prieinami ESP. Registre ir duomenų bazėje bus pateikta informacija apie atitinkamus standartus, produktus, procesus, paslaugas ir sistemas, kuriems įgyvendinamas standartas, ES galiojančius ESP, standartines ESP licencijavimo FRAND sąlygas arba visas licencijavimo programas, kolektyvines licencijavimo programas ir esmingumą. ESP savininkams registras užtikrins skaidrumą, susijusį su atitinkamais ESP, jų visų standartui deklaruotų ESP dalimi ir standarto, kuriam taikomi patentai, savybėmis. ESP savininkai galės geriau palyginti savo portfelius su kitų ESP savininkų portfeliais. Tai svarbu ne tik derybose su įgyvendintojais, bet ir kryžminio licencijavimo su kitais ESP savininkais tikslais. Įgyvendintojams registras suteiks patikimą informacijos apie ESP, įskaitant ESP savininkus, iš kurių įgyvendintojui gali reikėti gauti licenciją, šaltinį. Tokios informacijos pateikimas registre taip pat padės sutrumpinti techninių diskusijų trukmę pirmajame derybų dėl ESP licencijavimo etape;

- (18) kai apie standartą pranešama arba nustatomas bendras autorinis atlyginimas (priklausomai nuo to, kas atliekama pirmiau), kompetencijos centras pradės vienoje ar keliuose valstybėse narėse galiojančių ESP savininkų ESP registraciją;
- (19) siekiant užtikrinti ESP skaidrumą, tikslinga reikalauti iš ESP savininkų registruoti jų patentus, kurie yra esminiai standartui, kurio registracija vykdoma. ESP savininkai turėtų užregistruoti ESP per 6 mėnesius nuo registracijos pradžios kompetencijų centre arba atitinkamų ESP suteikimo, priklausomai nuo to, kas padaroma pirmiau. Laiku užsiregistravę, ESP savininkai turėtų turėti galimybę rinkti autorinį atlyginimą ir reikalauti žalos atlyginimo už naudojimą ir pažeidimus, įvykusius prieš registraciją;
- (20) ESP savininkai gali užregistruoti ESP po nurodyto termino. Tačiau tokiu atveju ESP savininkai neturėtų turėti galimybės rinkti autorinį atlyginimą ir reikalauti žalos atlyginimo už vėlavimo laikotarpį;
- (21) licencijavimo sutarties nuostatoms, kuriomis nustatomas autorinis atlyginimas už daugelį esamų ar būsimų patentų, neturėtų daryti poveikio tai, kad nedidelis skaičius patentų yra negaliojantys, neesminiai arba neįmanoma užtikrinti jų teisių, kai tai neturi poveikio bendrai autorinio atlyginimo sumai ir teisių užtikrinimui arba kitoms tokių susitarimų nuostatoms;
- (22) ESP savininkai turėtų užtikrinti, kad jų ESP registracija (-os) būtų atnaujinta (-os). Atitinkami būsenos pakeitimai, įskaitant nuosavybės, pripažinimo negaliojančiais ar kitus dėl sutartinių įsipareigojimų ar valdžios institucijų sprendimų atsirandančius taikytinus pakeitimus, turėtų būti užregistruoti per 6 mėnesius. Neatnaujinus registracijos, ESP registracija registre gali būti sustabdyta;
- (23) ESP savininkas taip pat gali prašyti pakeisti ESP registraciją. Suinteresuotoji šalis taip pat gali prašyti pakeisti ESP registraciją, jei ji gali įrodyti, kad registracija yra netiksli, remiantis valdžios institucijos galutiniu sprendimu. ESP iš registro gali būti pašalintas ESP savininko prašymu tik tuo atveju, jei patento galiojimas baigėsi, jis buvo panaikintas arba pripažintas neesminiu valstybės narės kompetentingo teismo galutiniu sprendimu arba pripažintas neesminiu pagal šį reglamentą;
- (24) siekiant toliau užtikrinti registro kokybę ir išvengti perteklinio registravimo, esmingumo patikrinimus nepriklausomi vertintojai, atrinkti pagal Komisijos nustatytus objektyvius kriterijus, taip pat turėtų vykdyti atsitiktine tvarka. Esmingumo patikrinimas turėtų būti atliekamas tik vienam ESP iš tos pačios patentų šeimos;
- (25) šie esmingumo patikrinimai turėtų būti atliekami imant pavyzdžius iš ESP portfelių, siekiant užtikrinti, kad imtis galėtų duoti statistiškai pagrįstus rezultatus. Pagal atrinktų

esmingumo patikrinimų rezultatus turėtų būti nustatytas patikrinimų reikalavimus atitinkančių ESP santykis, palyginti su visais ESP, kuriuos užregistruoja kiekvienas ESP savininkas. Esmingumo rodiklis turėtų būti atnaujinamas kasmet;

- (26) ESP savininkai arba įgyvendintojai taip pat gali kasmet paskirti iki 100 registruotų ESP esmingumo patikrinimams. Jei patvirtinama, kad iš anksto atrinkti ESP yra esminiai, ESP savininkai gali naudoti šią informaciją derybose ir kaip įrodymus teismuose nepažeisdami įgyvendintojo teisės ginčyti registruoto ESP esmingumą teisme. Atrinkti ESP neturėtų jokios įtakos atrankos procesui, nes imtis turėtų būti atrenkama iš visų registruotų ESP, priklausančių kiekvienam ESP savininkui. Jei iš anksto atrinktas ESP ir imčiai atrinktas ESP yra tokie patys, turėtų būti atliekamas tik vienas esmingumo patikrinimas. Tos pačios patentų šeimos ESP esmingumo patikrinimai neturėtų būti kartojami;
- (27) registre turėtų būti nurodytas bet koks ESP esmingumo įvertinimas, kurį atliko nepriklausomas subjektas prieš įsigaliojant reglamentui, pavyzdžiui, per patentų suvienijimus, taip pat esmingumo nustatymas, kurį atlieka teisminės institucijos. Tų ESP esmingumo patikrinimas neturėtų būti atliekamas iš naujo po to, kai kompetencijos centrui pateikiami atitinkami įrodymai, pagrindžiantys registre esančią informaciją;
- (28) vertintojai turėtų dirbti nepriklausomai pagal Komisijos nustatytas darbo tvarkos taisykles ir elgesio kodeksą. Prieš paskelbiant pagrįstą nuomonę, ESP savininkas galėtų prašyti atlikti tarpusavio vertinimą. Jei ESP nebus atliekamas tarpusavio vertinimas, esmingumo patikrinimo rezultatai nebus toliau peržiūrimi. Tarpusavio vertinimo rezultatai turėtų pagerinti esmingumo patikrinimo procesą, kad būtų galima nustatyti ir ištaisyti trūkumus, ir patobulinti nuoseklumą;
- (29) kompetencijos centras registre ir duomenų bazėje skelbtų esmingumo patikrinimo rezultatus (ir teigiamus, ir neigiamus). Esmingumo patikrinimo rezultatai nebūtų teisiškai privalomi. Todėl visi vėlesni ginčai dėl esmingumo turėtų būti sprendžiami atitinkamame teisme. Tačiau esmingumo patikrinimų (nepriklausomai nuo to, ar jų prašė ESP savininkas, ar jie atlikti atrankos būdu) rezultatai gali būti naudojami siekiant įrodyti tų ESP esmingumą derybose, patentų suvienijimuose ir teisme;
- (30) būtina užtikrinti, kad šiame reglamente numatyta registracija ir su ja susiję įsipareigojimai nebūtų apeinami pašalinant ESP iš registro. Kai vertintojas nustato, kad reikalaujamas ESP yra neesminis, tik ESP savininkas gali prašyti jį pašalinti iš registro ir tik pasibaigus kasmetiniam atrankos procesui bei nustačius ir paskelbus tikrųjų ESP dalį toje imtyje;
- (31) FRAND įsipareigojimo tikslas – supaprastinti standarto priėmimą ir naudojimą, įgyvendintojams sudarant galimybę naudotis ESP sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis, o ESP savininkui užtikrinti sąžiningą ir pagrįstą grąžą už jo inovacijas. Todėl galutinis ESP savininkų atliekamų vykdymo užtikrinimo veiksmų arba įgyvendintojų veiksmų, pagrįstų ESP savininko atsisakymu išduoti licenciją, tikslas turėtų būti sudaryti FRAND licencijos sutartį. Pagrindinis reglamento tikslas šiuo atžvilgiu yra supaprastinti derybas ir ginčų sprendimą ne teisme, o tai gali būti naudinga abiem šalims. Galimybės naudotis greitais, sąžiningais ir ekonomiškai efektyviais ginčų sprendimo būdais FRAND sąlygomis užtikrinimas turėtų būti naudingas tiek ESP savininkams, tiek įgyvendintojams. Todėl tinkamai veikiantis ginčų sprendimo ne teisme mechanizmas FRAND sąlygoms nustatyti (FRAND nustatymas) gali būti labai naudingas visoms šalims. Šalis gali prašyti FRAND

nustatymo siekdama įrodyti, kad jos pasiūlymas atitinka FRAND principus, arba pateikti užstatą, kai šalys bendradarbiauja pagal geros valios principą;

- (32) FRAND nustatymas turėtų padėti supaprastinti ir paspartinti derybas dėl FRAND sąlygų ir sumažinti išlaidas. Šią procedūrą turėtų administruoti EUIPO. Kompetencijos centras turėtų sudaryti sąrašą taikintojų, atitinkančių nustatytus kompetencijos ir nepriklausomumo kriterijus, taip pat nekonfidencialių ataskaitų saugyklą (konfidencialią ataskaitų versiją galės gauti tik šalys ir taikintojai). Taikintojai turėtų būti neutralūs asmenys, turintys didelę ginčų sprendimo patirtį ir gerai išmanantys licencijavimo FRAND sąlygomis ekonomiką;
- (33) FRAND nustatymas būtų privalomas žingsnis prieš ESP savininkui inicijuojant patento pažeidimo procedūrą arba įgyvendintojui prašant su ESP susijusių FRAND sąlygų nustatymo arba įvertinimo valstybės narės kompetentingame teisme. Tačiau pareiga inicijuoti FRAND nustatymą prieš atitinkamą teismo procesą neturėtų būti privaloma ESP, apimantiems tuos standartų naudojimo atvejus, dėl kurių Komisija nustato, kad didelių licencijavimo FRAND sąlygomis sunkumų ar neveiksmingumo nėra;
- (34) kiekviena šalis gali pasirinkti, ar ji nori dalyvauti procedūroje ir įsipareigoti laikytis jos rezultatų. Jei šalis neatsako į FRAND nustatymo prašymą arba neįsipareigoja laikytis FRAND nustatymo rezultatų, kita šalis turėtų galėti prašyti FRAND nustatymo nutraukimo arba vienašališko pratęsimo. FRAND nustatymo metu tokiai šaliai neturėtų būti galima iškelti bylą. FRAND nustatymas taip pat turėtų būti veiksminga procedūra, kuria šalims padedama pasiekti susitarimą prieš bylinėjimąsi arba gauti nustatymą, kuris bus naudojamas tolesnėje procedūroje. Todėl šalis arba šalys, įsipareigojusios laikytis FRAND nustatymo rezultatų ir tinkamai dalyvauti procedūroje, turėtų gauti naudos iš jos užbaigimo;
- (35) pareiga inicijuoti FRAND nustatymą neturėtų pakenkti veiksmingai šalių teisių apsaugai. Šiuo atžvilgiu šalis, kuri įsipareigoja laikytis FRAND nustatymo rezultatų, kai kita šalis to nedaro, turėtų turėti teisę inicijuoti procesą kompetentingame nacionaliniame teisme, kol laukiama FRAND nustatymo. Be to, bet kuri šalis turėtų galėti kreiptis į kompetentingą teismą dėl laikino finansinio pobūdžio draudimo. Tuo atveju, kai atitinkamas ESP savininkas prisiėmė FRAND įsipareigojimą, tinkamo ir proporcingo finansinio pobūdžio laikini draudimai ESP savininkui, kuris sutinka išduoti savo ESP licenciją FRAND sąlygomis, turėtų suteikti būtina teisminę apsaugą, o įgyvendintojui turėtų būti suteikta galimybė užginčyti ESP autorinio atlyginimo dydį arba gintis dėl ESP esmingumo trūkumo arba negaliojimo. Tose nacionalinėse sistemose, kuriose prašyti taikyti finansinio pobūdžio laikinąsias apsaugos priemones galima su sąlyga, kad bus pradėtas procesas dėl bylos esmės, turėtų būti galima pradėti tokį procesą, tačiau šalys turėtų prašyti sustabdyti bylą FRAND nustatymo metu. Nustatant, koks laikino finansinio pobūdžio draudimo lygis laikomas tinkamu konkrečiu atveju, reikėtų atsižvelgti, *inter alia*, į pareiškėjo ekonominį pajėgumą ir galimą poveikį prašomų priemonių veiksmingumui, ypač MVĮ atveju, taip pat siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui tokiomis priemonėmis. Taip pat turėtų būti paaiškinta, kad nutraukus FRAND nustatymą šalys turėtų galėti naudotis įvairiomis priemonėmis, įskaitant laikinąsias, atsargumo ir atkuriamąsias priemones;
- (36) kai šalys pradeda FRAND nustatymą, jos turėtų iš sąrašo pasirinkti FRAND nustatymo taikintoją. Nesutarus, taikintoją parinktų kompetencijos centras. FRAND nustatymas turėtų būti baigtas per 9 mėnesius. Šis laikas būtų būtinas procedūrai, kuria užtikrinama, kad būtų gerbiamos šalių teisės, ir kuri tuo pačiu yra pakankamai greita,

kad būtų išvengta vėlavimo sudaryti licencijas. Šalys gali susitarti bet kuriuo proceso metu – tokiu atveju FRAND nustatymas nutraukiamas;

- (37) paskyrus taikinimo centrą jis FRAND nustatymą turėtų perduoti taikintojui, kuris turėtų išnagrinėti, ar prašyme yra reikiama informacija, ir pranešti šalims arba šaliai, prašančiai FRAND nustatymo tęsimo, apie procedūros grafiką;
- (38) taikintojas turėtų išnagrinėti šalių pastabas ir pasiūlymus dėl FRAND sąlygų nustatymo ir, be kitų svarbių aplinkybių, apsvarstyti atitinkamus derybų veiksmus. Taikintojas savo iniciatyva arba šalies prašymu turėtų galėti reikalauti, kad šalys pateiktų įrodymus, kurie, jo nuomone, yra būtini jo užduočiai įvykdyti. Jis taip pat turėtų galėti nagrinėti viešai prieinamą informaciją ir kompetencijos centro registrą bei kitų FRAND nustatymų ataskaitas, taip pat nekonfidencialius dokumentus ir informaciją, kurią parengė arba pateikė kompetencijos centras;
- (39) jei paskyrus taikintoją šalis nedalyvauja nustatant FRAND, kita šalis gali prašyti nutraukimo arba prašyti, kad taikintojas pateiktų rekomendaciją dėl FRAND nustatymo remdamasis informacija, kurią jis galėjo įvertinti;
- (40) jei šalis inicijuoja procedūrą Sąjungai nepriklausančioje jurisdikcijoje, dėl kurios priimami teisiškai privalomi ir vykdytini sprendimai dėl to paties standarto, kuriam taikomas FRAND nustatymas, ir jo realizacijos, arba kuri apima ESP iš tos pačios patentų šeimos kaip ESP, kuriems taikomas FRAND nustatymas, ir į kurią kaip šalis įtraukta viena ar daugiau FRAND nustatymo šalių, prieš FRAND nustatymą arba jo metu taikintojas arba, jei jis nebuvo paskirtas, kompetencijos centras turėtų galėti nutraukti procedūrą kitos šalies prašymu;
- (41) užbaigus procedūrą taikintojas turėtų pateikti pasiūlymą, kuriuo būtų rekomenduotos FRAND sąlygos. Bet kuri šalis turėtų turėti galimybę priimti arba atmesti pasiūlymą. Jei šalys nebus sutarusios ir (arba) nesutiks su jo pasiūlymu, taikintojas turėtų parengti ataskaitą dėl FRAND nustatymo. Ataskaita pateikiama konfidencialia ir nekonfidencialia versija. Nekonfidencialioje ataskaitos versijoje turėtų būti pasiūlymas dėl FRAND sąlygų ir naudojamos metodikos ir ji turėtų būti pateikta kompetencijos centrui, kad būtų paskelbta ir ja būtų galima remtis šalims ir kitoms panašiose derybose dalyvaujančioms suinteresuotosioms šalims vykdant vėlesnius FRAND nustatymus. Todėl ataskaita turėtų du tikslus – skatinti šalis susitarti ir užtikrinti proceso skaidrumą bei rekomenduojamas FRAND sąlygas nesutarimo atveju;
- (42) reglamentu atsižvelgiama į patentų savininkų intelektinės nuosavybės teises (ES pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnio 2 dalis), tačiau juo ribojama galimybė užtikrinti ESP teises, jei ESP nebuvo užregistruotas per tam tikrą terminą, ir nustatomas reikalavimas vykdyti FRAND nustatymo procesą prieš užtikrinant atskirų ESP teises. Pagal ES chartiją leidžiama riboti naudojimąsi intelektinės nuosavybės teisėmis, jei laikomasi proporcingumo principo. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką pagrindinės teisės gali būti apribotos, jei šie apribojimai atitinka Sąjungos siekiamus viešojo intereso tikslus ir jei, atsižvelgiant į šiuos tikslus, tai nėra neproporcingas ir netoleruotinas kišimasis, pažeidžiantis pačią garantuojamų teisių esmę³⁹. Šiuo atžvilgiu šis reglamentas atitinka viešąjį interesą, nes pagal jį būtų užtikrinama vienoda, atvira ir nuspėjama informacija apie ESP bei ESP licencijavimo rezultatai –

³⁹ 1979 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Hauer / Land Rheinland-Pfalz*, C-44/79, EU:C:1979:290, 32 punktą; 1989 m. liepos 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Hermann Schröder HS Kraftfutter GmbH & Co. KG / Hauptzollamt Gronau*, C-256/87, EU:C:1999:332, 15 punktą, ir 1989 m. liepos 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Hubert Wachauf / Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft*, C-5/88, EU:C:1989:321, 17 ir 18 punktai.

tai būtų naudinga ESP savininkams, įgyvendintojams ir galutiniams vartotojams Sąjungos lygmeniu. Juo siekiama skleisti technologijas ir ESP savininkams, ir įgyvendintojams naudingu būdu. Be to, FRAND nustatymo taisyklės yra laikinos ir dėl to ribotos, jomis siekiama patobulinti ir supaprastinti procesą, tačiau jos galiausiai nėra privalomos⁴⁰;

- (43) FRAND nustatymas taip pat atitinka teisę į veiksmingas teisių gynimo priemones ir teisę kreiptis į teismą, kaip nustatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje, nes įgyvendintojas ir ESP savininkas visiškai išsaugo šią teisę. Jei neužregistruojama per nustatytą terminą, teisės į veiksmingą vykdymo užtikrinimą atėmimas yra ribotas ir būtinas, ir atitinka viešojo intereso tikslus. Kaip patvirtino ESTT⁴¹, nuostata dėl privalomo ginčų sprendimo proceso kaip išankstinės sąlygos norint kreiptis į kompetentingus valstybės narės teismus laikomas suderinamu su veiksmingos teisminės apsaugos principu. FRAND nustatymas atitinka ESTT sprendimuose nurodyto privalomo ginčų sprendimo sąlygas, atsižvelgiant į konkrečias ESP licencijavimo charakteristikas;
- (44) nustatydami bendrus autorinius atlyginimus ir priimdami sprendimus dėl FRAND taikintojai visų pirma turėtų atsižvelgti į bet kurį Sąjungos *acquis* ir Teisingumo Teismo sprendimus, susijusius su ESP, taip pat šiame reglamente, Horizontaliosiose gairėse⁴² ir Komisijos 2017 m. komunikate „ES požiūris į esminius standartų patentus“⁴³ pateiktas gaires. Be to, taikintojai turėtų apsvarstyti ekspertų nuomonę dėl bendro autorinio atlyginimo arba, jei jos nėra, prieš pateikdami galutinius pasiūlymus turėtų prašyti šalių informacijos, taip pat atsižvelgti į pagal šį reglamentą parengtas gaires;
- (45) ESP licencijavimas gali sukelti trukdžių vertės grandinėse, kurios iki šiol nepatyrė ESP poveikio. Todėl svarbu, kad kompetencijos centras, naudodamasis visomis turimomis priemonėmis, didintų informuotumą apie ESP licencijavimą vertės grandinėje. Kiti veiksniai būtų pradinės grandies gamintojų gebėjimas perkelti ESP licencijos kainą į galutinę grandį ir galimas esamų žalos atlyginimo sąlygų poveikis vertės grandinėje;
- (46) MVĮ gali dalyvauti ESP licencijavime tiek kaip ESP savininkai, tiek kaip įgyvendintojai. Nors šiuo metu nedaug MVĮ yra ESP savininkai, tikėtina, kad su šiuo reglamentu pasiektas veiksmingumas palengvins jų ESP licencijavimą. Būtinoms papildomoms sąlygoms, kad būtų sumažinta tokioms MVĮ tenkanti išlaidų našta, pavyzdžiui, sumažinti administravimo mokesčiai ir galimai sumažinti mokesčiai už esmingumo patikrinimus ir taikinimą, taip pat nemokama pagalba ir mokymai. Labai mažų ir mažųjų įmonių ESP neturėtų būti atrenkami esmingumo patikrinimui, tačiau

⁴⁰ Taikant taikinimo procedūrą laikomasi reikalavimo taikyti alternatyvias ginčų sprendimo procedūras kaip ieškinio priimtumo teismuose sąlygos, kaip nurodyta ESTT sprendimuose; 2010 m. kovo 18 d. sujungtose bylose nuo C- 317/08 iki C- 320/08, *Alassini ir kt.*, ir 2017 m. birželio 14 d. byloje C- 75/16 *Menini ir Rampanelli / Banco Popolare Società Cooperativa*, atsižvelgiant į konkrečius ESP licencijavimo aspektus.

⁴¹ 2010 m. kovo 18 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Rosalba Alassini / Telecom Italia SpA* (C-317/08), *Filomena Califano / Wind SpA* (C-318/08), *Lucia Anna Giorgia Iacono / Telecom Italia SpA* (C-319/08) ir *Multiservice Srl / Telecom Italia SpA* (C-320/08), sujungtos bylos C-317/08, C-318/08, C-319/08 ir C-320/08, EU:C:2010:146, ir 2017 m. birželio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Livio Menini ir Maria Antonia Rampanelli / Banco Popolare – Società Cooperativa*, C- 75/16, EU:C:2017:457.

⁴² Komisijos komunikatas „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės“, OL C 11, 2011 I 14, p. 1 (šiuo metu peržiūrima).

⁴³ Komunikatas „ES požiūris į esminius standartų patentus“, COM(2017) 712 *final*, 2017 11 29.

šios įmonės turėtų galėti pasiūlyti ESP esmingumo patikrinimams, jei to pageidauja. MVĮ įgyvendintojams taip pat turėtų būti naudingi mažesni naudojimosi mokesčiai ir nemokama pagalba bei mokymai. Galiausiai ESP savininkai turėtų būti skatinami teikti paskatas MVĮ licencijavimui taikant mažos apimties nuolaidas arba atleidžiant nuo FRAND autorinio atlyginimo;

- (47) siekiant papildyti tam tikrus neesminius šio reglamento elementus, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti teisės aktus dėl to, kas įtraukiama į registrą, arba nustatant atitinkamus galiojančius standartus, arba nustatant standartų ar jų dalių naudojimo atvejus, dėl kurių Komisija nustato, kad didelių licencijavimo FRAND sąlygomis sunkumų ar neveiksmingumo nėra. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais⁴⁴. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (48) siekiant užtikrinti vienodas atitinkamų šio reglamento nuostatų įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai priimti išsamius vertintojų ir taikintojų atrankos reikalavimus, taip pat priimti vertintojų ir taikintojų darbo tvarkos taisykles bei elgesio kodeksą. Komisija taip pat turėtų patvirtinti ESP imties atrankos esmingumo patikrinimams technines taisykles ir tokių esmingumo patikrinimų atlikimo metodiką vertintojams ir tarpusavio vertintojams. Komisija taip pat turėtų nustatyti visus administracinius mokesčius už savo paslaugas, susijusias su užduotimis pagal šį reglamentą, mokesčius už vertintojų, ekspertų ir taikintojų paslaugas, nukrypimus nuo jų ir mokėjimo būdus, ir prireikus juos koreguoti. Komisija taip pat turėtų nustatyti standartus ar jų dalis, paskelbtus iki šio reglamento įsigaliojimo, pagal kuriuos galima registruoti ESP. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁴⁵;
- (49) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1001⁴⁶ turėtų būti iš dalies pakeistas suteikiant EUIPO įgaliojimus vykdyti užduotis pagal šį reglamentą. Vykdomojo direktoriaus funkcijos taip pat turėtų būti išplėtos, kad apimtų jam pagal šį reglamentą suteiktus įgaliojimus. Be to, EUIPO arbitražo ir tarpininkavimo centrui turėtų būti suteikti įgaliojimai pradėti tokius procesus kaip bendro autorinio atlyginimo nustatymas ir FRAND nustatymas;
- (50) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsnio 1 dalį buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu⁴⁷;

⁴⁴ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁴⁵ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁴⁶ 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1001 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo (OL L 154, 2017 6 16, p. 1).

⁴⁷ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

- (51) kadangi EUIPO, Komisijai ir suinteresuotosioms šalims turėtų būti suteikta laiko pasiręsti šio reglamento įgyvendinimui ir taikymui, jo taikymas turėtų būti atidėtas;
- (52) kadangi šio reglamento tikslų padidinti ESP licencijavimo skaidrumą ir sukurti veiksmingą ginčų dėl FRAND sąlygų sprendimo mechanizmą valstybės narės negali deramai pasiekti dėl išlaidų dubliavimosi, o dėl veiksmingumo ir masto tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I antraštinė dalis

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiame reglamente nustatytos šios taisyklės dėl esminių standartų patentų (toliau – ESP):
 - (a) taisyklės, kuriomis numatomas didesnis skaidrumas, susijęs su ESP licencijavimui būtina informacija;
 - (b) ESP registravimo taisyklės;
 - (c) registruotų ESP esmingumo vertinimo tvarka;
 - (d) draugiško ginčų, susijusių su sąžiningu, pagrįstu ir nediskriminaciniu sąlygų pobūdžiu, sprendimo procedūra (toliau – FRAND nustatymas);
 - (e) EUIPO kompetencija vykdamas šiame reglamente nustatytas užduotis.
2. Šis reglamentas taikomas patentams, kurie yra esminiai standartui, paskelbtam standartus kuriančios organizacijos, kuriai ESP savininkas įsipareigojo licencijuoti savo ESP sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis (FRAND) sąlygomis, ir kuriai netaikoma autorinio atlyginimo nereikalaujanti intelektinės nuosavybės politika:
 - (a) įsigaliojus šiam reglamentui, išskyrus 3 dalyje nurodytas išimtis;
 - (b) iki šio reglamento įsigaliojimo pagal 66 straipsnį.
3. 17 ir 18 straipsniai ir 34 straipsnio 1 dalis netaikomi ESP tiek, kiek jie įgyvendinami Komisijos nustatytais naudojimo atvejais pagal 4 dalį.
4. Kai pakanka įrodymų, kad nustatytiems tam tikrų standartų arba jų dalių naudojimui atvejais ESP licencijavimo derybos dėl FRAND sąlygų nesukelia didelių sunkumų arba neveiksmingumo, darančio poveikį vidaus rinkos veikimui, po tinkamo konsultacijų proceso Komisija deleguotuoju aktu pagal 67 straipsnį sudaro tokių naudojimo atvejų, standartų arba jų dalių sąrašą 3 dalyje nurodytais tikslais.
5. Šis reglamentas taikomas vienoje ar keliose valstybėse narėse galiojančių ESP savininkams.

6. Šis reglamentas netaikomas pretenzijoms dėl negaliojimo arba pažeidimų, nesusijusių su standartu, apie kurį pranešta pagal šį reglamentą, įgyvendinimu.
7. Šis reglamentas neturi poveikio SESV 101 ir 102 straipsnių taikymui arba atitinkamų nacionalinių konkurencijos teisės taisyklių taikymui.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų sąvokų apibrėžtys:

- (1) esminis standarto patentas arba SEP – bet koks patentas, kuris yra esminis standartui;
- (2) esminis standartui – patente yra bent viena išradimo apibrėžtis, dėl kurios dėl techninių priežasčių neįmanoma sukurti arba naudoti standartą (įskaitant jo variantus) atitinkančios realizacijos ar metodo nepažeidžiant patento pagal dabartinę naujausią ir įprastą techninę praktiką;
- (3) standartas – techninė specifikacija, kurią priima standartus kurianti organizacija, kuri yra skirta taikyti daug kartų arba nuolat ir kurios laikytis neprivaloma;
- (4) techninė specifikacija – dokumentas, kuriame nustatomi techniniai reikalavimai, kuriuos turi atitikti produktas, procesas, paslauga arba sistema, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1025/2012⁴⁸ 2 straipsnyje;
- (5) standartus kurianti organizacija – bet kuri standartizacijos įstaiga, kuri nėra privati verslo asociacija, kurianti patentuotas technines specifikacijas, kurianti techninius arba kokybės reikalavimus arba rekomendacijas produktams, gamybos procesams, paslaugoms arba metodams;
- (6) ESP savininkas – ESP savininkas arba asmuo, turintis išimtinę ESP licenciją vienoje ar daugiau valstybių narių;
- (7) įgyvendintojas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris įgyvendina arba ketina įgyvendinti produkto, proceso, paslaugos arba sistemos standartą;
- (8) FRAND sąlygos – sąžiningos, pagrįstos ir nediskriminacinės ESP licencijavimo sąlygos;
- (9) FRAND nustatymas – struktūruota ESP licencijai taikomų FRAND sąlygų nustatymo procedūra;
- (10) bendras autorinis atlyginimas – maksimalus autorinis atlyginimas visiems esminiams standartų patentams;
- (11) patentų suvienijimas – subjektas, sukurtas pagal dviejų ar daugiau ESP savininkų susitarimą licencijuoti vieną ar daugiau jų patentų vienas kitam arba trečiosioms šalims;
- (12) tarpusavio vertinimas – esmingumo patikrinimų preliminarinių rezultatų pakartotinio nagrinėjimo procesas, kurį atlieka kiti vertintojai nei tie, kurie atliko pirminį esmingumo patikrinimą;

⁴⁸ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinamas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB (OL L 316, 2012 11 14, p. 12).

- (13) apibrėžčių diagrama – vieno patento išradimo apibrėžties elementų (savybių) atitikimas bent vienam standarto reikalavimui arba standarto rekomendacijai;
- (14) standarto reikalavimas – dokumento turinio išraiška, kuria perteikiami objektyviai patikrinami kriterijai, kuriuos reikia įvykdyti ir nuo kurių nukrypti neleidžiama, jeigu siekiama atitikti dokumento reikalavimus;
- (15) standarto rekomendacija – dokumento turinio išraiška, kuria perteikiami siūlomi galimi pasirinkimai arba veikimo būdai, kurie laikomi ypač tinkamais, nebūtinai nurodant arba atmetant kitus;
- (16) patentų šeima – patentų dokumentų rinkinys, kuris apima tą patį išradimą ir kurio nariams taikomi tie patys prioritetai;
- (17) suinteresuotoji šalis – bet kuris asmuo, galintis įrodyti teisėtą ESP interesą, įskaitant ESP savininką, įgyvendintoją, ESP savininko ar įgyvendintojo agentą arba ESP savininkų ir įgyvendintojų interesams atstovaujančią asociaciją;
- (18) kompetencijos centras – EUIPO administraciniai vienetai, vykdančys EUIPO pagal šį reglamentą pavestas užduotis.

II antraštinė dalis

Kompetencijos centras

3 straipsnis

Kompetencijos centro užduotys

1. Užduotis pagal šį reglamentą vykdo EUIPO įsteigtas kompetencijos centras, turintis reikiamų žmogiškųjų ir finansinių išteklių.
2. Kompetencijos centras prisideda prie ESP skaidrumo ir FRAND nustatymo ir vykdo šias užduotis:
 - (a) sukuria ir prižiūri ESP elektroninį registrą ir elektroninę duomenų bazę;
 - (b) sukuria ir tvarko vertintojų ir taikintojų sąrašus;
 - (c) sukuria ir administruoja ESP esmingumo vertinimo sistemą;
 - (d) sukuria ir administruoja FRAND nustatymo procesą;
 - (e) rengia mokymus vertintojams ir taikintojams;
 - (f) administruoja bendro autorinio atlyginimo nustatymo procesą;
 - (g) didina skaidrumą ir keitimąsi informacija:
 - i) skelbdamas esmingumo patikrinimų rezultatus ir pagrįstas nuomones dėl jų bei FRAND nustatymo nekonfidencialias ataskaitas;
 - ii) sudarydamas sąlygas pasinaudoti teismų praktika (įskaitant alternatyviu ginčų sprendimu) ESP klausimais, taip pat iš trečiųjų šalių jurisdikcijų;
 - iii) kaupdamas nekonfidencialią informaciją apie FRAND nustatymo metodikas ir FRAND autorinius atlyginimus;
 - iv) sudarydamas sąlygas susipažinti su trečiųjų šalių taikomomis su ESP susijusiomis taisyklėmis;

- (h) teikia MVĮ mokymus, pagalbą ir bendrąsias konsultacijas ESP klausimais;
 - (i) vykdo tyrimus ir bet kokią kitą būtiną veiklą siekiant šio reglamento tikslų;
 - (j) didina informuotumą apie ESP licencijavimą, įskaitant ESP licencijavimą vertės grandinėje.
3. EUIPO vykdomasis direktorius, naudodamasis Reglamento (ES) 2017/1001 157 straipsniu suteiktais įgaliojimais, priima administracines vidaus tvarkos taisykles ir skelbia pranešimus, būtinus vykdant visas kompetencijos centrui šiuo reglamentu pavestas užduotis.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

Per kompetencijos centrą pateikiama informacija apie ESP

1 skyrius

Bendrosios nuostatos

4 straipsnis

Esminių standartų patentų registras

1. Sukuriamas Sąjungos ESP registras (toliau – registras).
2. Registrą elektronine forma tvarko kompetencijos centras.
3. Registrą sudaro tokie įrašai:
 - (a) informacija apie atitinkamus standartus;
 - (b) registruotų ESP identifikacija, įskaitant registracijos šalį ir patento numerį;
 - (c) standarto versija, techninė specifikacija ir konkretūs techninės specifikacijos skirsniai, pagal kuriuos patentas laikomas esmiu;
 - (d) nuoroda į ESP savininko FRAND licencijavimo įsipareigojimo standartus kuriančiai organizacijai sąlygas;
 - (e) ESP savininko vardas, pavardė (pavadinimas), adresas ir kontaktiniai duomenys;
 - (f) jei ESP savininkas priklauso įmonių grupei, patronuojančiosios bendrovės pavadinimas, adresas ir kontaktiniai duomenys;
 - (g) ESP savininko teisėtų atstovų Sąjungoje vardas, pavardė (pavadinimas), adresas ir kontaktiniai duomenys, jei aktualu;
 - (h) bet kokių viešų standarto sąlygų, įskaitant ESP savininko autorinį atlyginimą ir nuolaidų politiką, buvimas;
 - (i) bet kokių viešų standarto sąlygų, skirtų ESP licencijavimui MVĮ, buvimas;
 - (j) licencijavimo per patentų suvienijimus galimybė, jei taikytina;
 - (k) licencijavimui skirti kontaktiniai duomenys, įskaitant licencijavimo subjektą;
 - (l) ESP įrašymo į registrą data ir registracijos numeris.

4. Registre taip pat pateikiami šie įrašai, prie kiekvieno įrašo nurodant tokio įrašo įrašymo datą:
 - (a) 3 dalies e, f, g ir k punktuose nurodytuose įrašuose pateiktų kontaktinių duomenų pasikeitimai;
 - (b) licencijos suteikimas arba perdavimas per patentų suvienijimus pagal 9 straipsnį, jei taikytina;
 - (c) informacija apie esmingumo patikrinimo arba tarpusavio vertinimo atlikimą ir nuoroda į rezultatą;
 - (d) informacija apie ESP galiojimo pabaigą arba panaikinimą valstybės narės kompetentingo teismo galutiniu sprendimu;
 - (e) duomenys, susiję su ESP procesais ir sprendimais pagal 10 straipsnį;
 - (f) informacijos paskelbimo data pagal 19 straipsnio 1 dalį, taip pat 14 straipsnio 7 dalį, 15 straipsnio 4 dalį ir 18 straipsnio 11 dalį;
 - (g) ESP registracijos sustabdymo pagal 22 straipsnį data;
 - (h) ESP pataisymai pagal 23 straipsnį;
 - (i) ESP pašalinimo iš registro pagal 25 straipsnį data ir pašalinimo priežastys;
 - (j) b, e ir f punktuose nurodyto įrašo ištaisymas arba pašalinimas iš registro.
5. Komisija įgaliojama priimti deleguotuosius aktus pagal 67 straipsnį, kuriais iš dalies keičiamos 3 ir 4 dalys nustatant kitus įrašus nei nurodyti 3 ir 4 dalyse, kurie turi būti įrašyti į registrą šio reglamento tikslais.
6. Kompetencijos centras renka, sistemina, skelbia ir saugo 3 ir 4 dalyse nurodytus įrašus, įskaitant asmens duomenis, šio reglamento tikslais.
7. Kompetencijos centras užtikrina, kad registras būtų lengvai prieinamas visuomenei. Duomenys laikomi svarbiais viešajam interesui ir su jais gali nemokamai susipažinti bet kuri trečioji šalis.

5 straipsnis

Elektroninė duomenų bazė

1. Kompetencijos centras sukuria ir prižiūri ESP elektroninę duomenų bazę.
2. Ši duomenų bazėje esanti informacija prieinama bet kuriai trečiajam šaliai, užsiregistravusiai kompetencijos centre:
 - (a) reikalaujamo ESP arba ESP patento bibliografiniai duomenys, įskaitant prioriteto datą, šeimos narius, suteikimo datą ir galiojimo pabaigos datą;
 - (b) viešos standarto sąlygos, įskaitant ESP savininko autorinį atlyginimą ir nuolaidų politiką pagal 7 straipsnio pirmosios dalies b punktą, jei taikytina;
 - (c) viešos standarto sąlygos ESP licencijavimui MVĮ pagal 62 straipsnio 1 dalį, jei taikytina;
 - (d) informacija apie žinomus produktus, procesus, paslaugas ar sistemas ir realizacijas pagal 7 straipsnio pirmosios dalies b punktą;
 - (e) informacija, susijusi su esmingumu, pagal 8 straipsnį;
 - (f) nekonfidenciali informacija apie FRAND nustatymus pagal 11 straipsnį;

- (g) informacija apie bendrą autorinį atlyginimą pagal 15, 16 ir 17 straipsnius;
 - (h) 18 straipsnyje nurodytos ekspertų nuomonės;
 - (i) nekonfidencialios taikintojų ataskaitos pagal 57 straipsnį;
 - (j) esmingumo patikrinimams atrinkti ESP pagal 29 straipsnį, pagrįstos nuomonės arba galutinės pagrįstos nuomonės pagal 33 straipsnį;
 - (k) ESP pašalinimo iš duomenų bazės pagal 25 straipsnį data ir priežastys;
 - (l) informacija apie su ESP susijusias taisykles trečiojoje šalyje pagal 12 straipsnį;
 - (m) teismų praktika ir ataskaitos pagal 13 straipsnio 3 ir 5 dalis;
 - (n) informuotumo didinimo ir mokymų medžiaga.
3. Už galimybę susipažinti su informacija pagal 2 dalies f, h, i, j ir k punktus gali būti taikomas mokestis.
4. Tačiau valdžios institucijos, įskaitant teismus, turi visapusišką ir nemokamą prieigą prie 2 dalyje nurodytos duomenų bazėje esančios informacijos, jei jos užsiregistruoja kompetencijų centre.

6 straipsnis

Bendros nuostatos dėl registro ir duomenų bazės

1. Kai šalis prašo išlaikyti duomenų bazės duomenų ir dokumentų konfidencialumą, ta šalis turi pateikti pakankamai išsamią nekonfidencialią konfidencialiosios informacijos versiją, kad būtų galima pakankamai suprasti pateiktos konfidencialiosios informacijos esmę. Kompetencijos centras šią nekonfidencialią versiją gali atskleisti.
2. Kompetencijos centras saugo bet kokios su ESP registracija susijusios procedūros bylas. EUIPO vykdomasis direktorius nustato šių bylų saugojimo ir pateikimo formą. Kompetencijos centras bylas saugo 10 metų po ESP registracijos panaikinimo. Paprašius, asmens duomenys gali būti pašalinti iš registro arba duomenų bazės po 18 mėnesių nuo ESP galiojimo pabaigos arba ESP pašalinimo iš registro.
3. Kompetencijos centras gali ištaisyti bet kokią registre ar duomenų bazėje esančią informaciją pagal 23 straipsnį.
4. ESP savininkas ir jo teisėtas atstovas Sąjungoje informuojamas apie bet kokius pakeitimus registre ar duomenų bazėje, kai šie pakeitimai susiję su konkrečiu ESP.
5. Gavęs prašymą kompetencijos centras išduoda registracijos liudijimus arba patvirtintas registre arba duomenų bazėje esančių duomenų ir dokumentų kopijas. Už registracijos liudijimus ir patvirtintas kopijas gali būti taikomas mokestis.
6. Komisija įgyvendinimo aktu nustato prieigos prie duomenų bazės sąlygas, įskaitant mokesčius už tokią prieigą, arba registracijos liudijimų ir patvirtintų kopijų išdavimo iš duomenų bazės ar registro sąlygas. Įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 68 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

7 straipsnis

Standarto realizacijų ir susijusių ESP licencijavimo sąlygų nustatymas

ESP savininkas kompetencijos centrui pateikia šią informaciją:

- (a) informaciją apie produktus, procesus, paslaugas ar sistemas, į kuriuos gali būti įtrauktas ESP dalykas arba kuriems jis yra skirtas, kai tai susiję su visomis esamomis ar galimomis standarto realizacijomis tiek, kiek tokia informacija ESP savininkui yra žinoma;
- (b) jei yra, standartines ESP licencijavimo sąlygas, įskaitant autorinį atlyginimą ir nuolaidų politiką, per 7 mėnesius nuo atitinkamo standarto ir realizacijos užregistravimo kompetencijos centre.

8 straipsnis

Su esmingumu susijusi informacija

ESP savininkas kompetencijos centrui pateikia šią į duomenų bazę įtraukiamą ir registre nurodomą informaciją:

- (a) valstybės narės kompetentingo teismo priimtą galutinį sprendimą dėl užregistruoto ESP esmingumo per 6 mėnesius nuo tokio sprendimo paskelbimo;
- (b) esmingumo patikrinimą iki [OL: įrašykite datą – 24 mėnesiai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos], kurį atlieka nepriklausomas vertintojas vertindamas patentų suvienijimą, nurodant ESP registracijos numerį, patentų suvienijimo ir jo administratoriaus tapatybę bei vertintoją.

9 straipsnis

Patentų suvienijimų teikiama informacija

Patentų suvienijimai savo interneto svetainėse skelbia bent toliau nurodytą informaciją ir informuoja kompetencijos centrą apie:

- (a) standartus, kuriems taikomas kolektyvinis licencijavimas;
- (b) administracinio subjekto akcininkų arba nuosavybės struktūrą;
- (c) ESP vertinimo procesą;
- (d) vertintojų, gyvenančių Sąjungoje, sąrašą;
- (e) įvertintų ESP sąrašą ir licencijuojamų ESP sąrašą;
- (f) iliustracines kryžmines nuorodas į standartą;
- (g) produktų, paslaugų ir procesų, kurie gali būti licencijuojami per patentų suvienijimą arba subjektą, sąrašą;
- (h) autorinį atlyginimą ir nuolaidų politiką pagal produkto kategoriją;
- (i) standartinę licencijos sutartį pagal produkto kategoriją;
- (j) licencijos išdavėjų sąrašą kiekvienoje produktų kategorijoje;
- (k) licencijos gavėjų sąrašą kiekvienoje produktų kategorijoje.

10 straipsnis

Informacija apie sprendimus dėl ESP

1. Valstybių narių kompetentingi teismai praneša kompetencijos centrui per 6 mėnesius nuo sprendimo dėl ESP priėmimo šiais klausimais:
 - (a) draudimai;
 - (b) pažeidimų nagrinėjimo procedūra;
 - (c) esmingumas ir galiojimas;
 - (d) piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi;
 - (e) FRAND sąlygų nustatymas.
2. Bet kuris asmuo gali informuoti kompetencijos centrą apie bet kurį su SEP susijusį teisminį procesą arba alternatyvų ginčų sprendimo procesą.

11 straipsnis

Informacija apie FRAND nustatymus

1. Asmenys, dalyvaujantys alternatyviame ginčų dėl valstybėje narėje galiojančio ESP sprendimo procese, kompetencijos centrui per 6 mėnesius nuo proceso pabaigos atskleidžia atitinkamus standartus ir realizacijas, FRAND sąlygų skaičiavimo metodiką, informaciją apie šalių vardus, pavardes (pavadinimus) ir konkrečius nustatytus licencijavimo įkainius.
2. Kompetencijos centras neatskleidžia jokios konfidencialios informacijos be išankstinio susijusios šalies sutikimo.

12 straipsnis

Informacija apie su ESP susijusias taisykles trečiojoje šalyje

1. Kompetencijos centras renka ir skelbia duomenų bazėje informaciją apie bet kokias su ESP susijusias taisykles bet kurioje trečiojoje šalyje.
2. Bet kuris asmuo gali pateikti tokią informaciją kompetencijos centrui, taip pat informaciją apie atnaujinimus, pataisymus ir viešas konsultacijas. Kompetencijos centras skelbia šią informaciją duomenų bazėje.

13 straipsnis

Skaidrumo ir keitimosi informacija tobulinimas

1. Kompetencijos centras duomenų bazėje saugo visus suinteresuotųjų šalių pateiktus duomenis, taip pat vertintojų ir taikintojų nuomones ir ataskaitas.
2. Tokie duomenys renkami, saugomi ir tvarkomi siekiant:
 - (a) administruoti ESP registracijas, esmingumo patikrinimus ir taikinimo procedūras pagal šį reglamentą;
 - (b) turėti prieigą prie informacijos, leidžiančios lengviau ir veiksmingiau vykdyti šias procedūras;
 - (c) teikti informaciją procedūrų šalims;
 - (d) rengti ataskaitas ir statistiką, kad kompetencijos centras galėtų tobulinti savo veiklą, ESP registravimo veikimą ir procedūras pagal šį reglamentą.

3. Kompetencijos centras į duomenų bazę įtraukia teismų praktiką iš valstybių narių kompetentingų teismų, iš trečiųjų šalių jurisdikcijų ir alternatyvių ginčų sprendimo įstaigų.
4. Kompetencijos centras renka visą informaciją apie FRAND sąlygas, įskaitant visas nuolaidas, kurias paviešino ESP savininkai, kurios buvo jam atskleistos pagal 11 straipsnį ir įtrauktos į FRAND nustatymo ataskaitas, ir suteikia galimybę su tokia informacija susipažinti Sąjungos valdžios institucijoms, įskaitant valstybių narių kompetentingus teismus, pateikus rašytinį prašymą. Kartu su konfidencialiais dokumentais pateikiama pakankamai išsami nekonfidenciali pateiktos konfidencialiosios informacijos versija, kad būtų galima pakankamai suprasti pateiktos konfidencialiosios informacijos esmę.
5. Kompetencijos centras duomenų bazėje skelbia metinę FRAND nustatymo metodikų ataskaitą, pagrįstą teismų ir arbitražo sprendimų informacija ir statistinę informaciją apie licencijas ir licencijuotus produktus pagal FRAND nustatymus.
6. Suinteresuotajai šaliai pateikus pagrįstą prašymą bet kokia konfidenciali informacija pataisoma nekonfidencialiame formate prieš kompetencijos centrui tokią informaciją paskelbiant arba perduodant.

2 skyrius

Pranešimas apie standartą ir bendrą autorinį atlyginimą

14 straipsnis

Pranešimas apie standartą kompetencijos centrui

1. Vienoje ar keliose valstybėse narėse galiojančių patentų, kurie yra esminiai standartui, dėl kurio prisiimti FRAND įsipareigojimai, savininkai per standartus kuriančią organizaciją, jei įmanoma, arba per bendrą pranešimą praneša kompetencijų centrui tokią informaciją:
 - (a) standarto komercinį pavadinimą;
 - (b) atitinkamų standartą apibrėžiančių techninių specifikacijų sąrašą;
 - (c) naujausios techninės specifikacijos paskelbimo datą;
 - (d) pranešimą teikiantiems ESP savininkams žinomas standarto realizacijas.
2. Toks pranešimas pateikiamas per 30 dienų nuo naujausios techninės specifikacijos paskelbimo.
3. Jei pranešimas pagal 1 dalį nepateikiamas, bet kuris vienoje ar keliose valstybėse narėse galiojančio ESP savininkas ne vėliau kaip per 90 dienų nuo naujausios techninės specifikacijos paskelbimo atskirai praneša kompetencijos centrui 1 dalyje nurodytą informaciją.
4. Jei pranešimas pagal 1 dalį arba 3 dalį nepateikiamas, bet kuris įgyvendintojas kompetencijos centrui gali pranešti 1 dalyje nurodytą informaciją.
5. Kompetencijos centras apie paskelbimą taip pat praneša atitinkamai standartus kuriančiai organizacijai. Pranešimo pagal 3 ir 4 dalis atveju jis taip pat atskirai praneša (jei įmanoma) žinomiems ESP savininkams arba prašo standartus kuriančios organizacijos patvirtinimo, kad ji tinkamai pranešė ESP savininkams.

6. Pagal 1, 3 ir 4 dalis pateiktus pranešimus kompetencijos centras paskelbia EUIPO interneto svetainėje, kad suinteresuotosios šalys galėtų pateikti pastabų. Suinteresuotosios šalys savo pastabas kompetencijos centrui gali pateikti per 30 dienų nuo sąrašo paskelbimo.
7. Pasibaigus 6 dalyje nurodytam terminui, kompetencijos centras apvarsto visas gautas pastabas, įskaitant visas susijusias technines specifikacijas ir realizacijas, ir paskelbia informaciją pagal 1 dalį.

15 straipsnis

Pranešimas kompetencijos centrui apie bendrą autorinį atlyginimą

1. Vienoje ar keliose valstybėse narėse galiojančių ESP, už kuriuos buvo prisiimti FRAND įsipareigojimai, savininkai gali kartu pranešti kompetencijos centrui bendrą autorinį atlyginimą už standartą apimančius ESP.
2. Pagal 1 dalį teikiamame pranešime pateikiama tokia informacija:
 - (a) standarto komercinis pavadinimas;
 - (b) standartą apibrėžiančių techninių specifikacijų sąrašas;
 - (c) ESP savininkų, teikiančių 1 dalyje nurodytą pranešimą, vardai ir pavardės;
 - (d) apytikslė procentinė dalis, kurią sudaro 1 dalyje nurodyti ESP savininkai nuo visų ESP savininkų;
 - (e) apytikslė procentinė dalis, kurią sudaro jiems bendrai priklausantys ESP nuo visų standarto ESP;
 - (f) ESP savininkams žinomos realizacijos, nurodytos c punkte;
 - (g) visuotinis bendras autorinis atlyginimas, išskyrus atvejus, kai pranešančiosios šalys nurodo, kad bendras autorinis atlyginimas nėra visuotinis;
 - (h) bet koks laikotarpis, kurį galioja 1 dalyje nurodytas bendras autorinis atlyginimas.
3. 1 dalyje nurodytas pranešimas pateikiamas ne vėliau kaip per 120 dienų nuo:
 - (a) standartus kuriančios organizacijos paskelbimo apie standartą, kurio realizacijos žinomos 2 dalies c punkte nurodytiems ESP savininkams, arba
 - (b) tada, kai jiems tampa žinoma apie naują standarto realizaciją.
4. Kompetencijos centras 2 dalyje pateiktą informaciją paskelbia duomenų bazėje.

16 straipsnis

Bendro autorinio atlyginimo peržiūra

1. Bendro autorinio atlyginimo peržiūros atveju ESP savininkai praneša kompetencijos centrui apie peržiūrėtą bendrą autorinį atlyginimą ir peržiūros priežastis.
2. Kompetencijos centras duomenų bazėje skelbia pradinį bendrą autorinį atlyginimą, peržiūrėtą bendrą autorinį atlyginimą ir peržiūros registre priežastis.

17 straipsnis

Susitarimų dėl bendro autorinio atlyginimo nustatymo supaprastinimo procesas

1. Vienoje ar keliose valstybėse narėse galiojančių ESP savininkai, atstovaujantys ne mažiau kaip 20 % visų standarto ESP, gali prašyti kompetencijos centro paskirti taikintoją iš taikintojų sąrašo, kad jis tarpininkautų diskusijoms dėl bendro autorinio atlyginimo pateikimo.
2. Toks prašymas pateikiamas ne vėliau kaip per 90 dienų nuo standarto paskelbimo arba ne vėliau kaip per 120 dienų nuo pirmosios naujos realizacijos pardavimo Sąjungos rinkoje, jei ta realizacija standarto paskelbimo metu nebuvo žinoma.
3. Prašyme nurodoma tokia informacija:
 - (a) standarto komercinis pavadinimas;
 - (b) naujausios techninės specifikacijos paskelbimo data arba pirmosios naujos realizacijos pardavimo Sąjungos rinkoje data;
 - (c) ESP savininkams žinomos realizacijos, nurodytos 1 dalyje;
 - (d) prie prašymo prisidedančių ESP savininkų vardai, pavardės (pavadinimai) ir kontaktiniai duomenys;
 - (e) apytikslė procentinė dalis, kurią sudaro jiems atskirai ir bendrai priklausantys ESP nuo visų galimų pagal standartą reikalaujamų ESP.
4. Kompetencijos centras praneša 3 dalyje, d punkte nurodytiems ESP savininkams ir prašo jų pareikšti norą dalyvauti procese ir pateikti apytikslę jų ESP procentinę dalį nuo visų ESP pagal atitinkamą standartą.
5. Kompetencijos centras paskiria taikintoją iš taikintojų sąrašo ir informuoja visus ESP savininkus, pareiškčius norą dalyvauti procese.
6. ESP savininkai, taikintojui pateikę konfidencialios informacijos, pateikia pakankamai išsamią nekonfidencialią pateiktos konfidencialiosios informacijos versiją, kad būtų galima pakankamai suprasti pateiktos konfidencialiosios informacijos esmę.
7. ESP savininkams per 6 mėnesius nuo taikintojo paskyrimo nepateikus bendro pranešimo taikintojas procesą nutraukia.
8. Jei prisidedantys asmenys susitaria dėl bendro pranešimo, taikoma 15 straipsnio 1, 2 ir 4 dalyse nustatyta procedūra.

18 straipsnis

Neprivaloma ekspertų nuomonė dėl bendro autorinio atlyginimo

1. ESP savininkas arba įgyvendintojas gali prašyti kompetencijos centro pateikti neprivalomą ekspertų nuomonę dėl visuotinio bendro autorinio atlyginimo.
2. 1 dalyje nurodytas prašymas pateikiamas ne vėliau kaip per 150 dienų nuo:
 - (a) atitinkamo standarto, kurio realizacijos žinomos, paskelbimo arba
 - (b) tada, kai naujos realizacijos pirmą kartą parduodamos Sąjungos rinkoje.
3. Tame prašyme pateikiama ši informacija:
 - (a) standarto komercinis pavadinimas;
 - (b) atitinkamų standartą apibrėžiančių techninių specifikacijų sąrašas;
 - (c) susijusių produktų, procesų, paslaugų ar sistemų ar realizacijų sąrašas;

- (d) žinomų suinteresuotųjų šalių ir kontaktinių duomenų sąrašas.
4. Kompetencijos centras apie prašymą praneša atitinkamai standartus kuriančiai organizacijai ir visoms žinomoms suinteresuotosioms šalims. Jis paskelbia prašymą EUIPO interneto svetainėje ir kviečia suinteresuotąsias šalis per 30 dienų nuo prašymo paskelbimo pareikšti norą dalyvauti procese.
 5. Šiame procese gali prašyti dalyvauti bet kuri suinteresuotoji šalis, paaiškinusi savo susidomėjimo priežastį. ESP savininkai pateikia apytikslių procentinę dalį, kurią šie ESP sudaro nuo visų standarto ESP. Įgyvendintojai teikia informaciją apie bet kokias susijusias standarto realizacijas, įskaitant atitinkamą Sąjungos rinkos dalį.
 6. Jei prašymus dalyvauti pateikę ESP savininkai bendrai turi ne mažiau kaip 20 % visų standarto ESP, o įgyvendintojai bendrai užima ne mažiau kaip 10 % atitinkamos rinkos dalies Sąjungoje arba tarp jų yra ne mažiau kaip 10 MVL, kompetencijos centras paskiria trijų taikintojų grupę, atrinktą iš tinkamą patirtį atitinkamoje technologijų srityje turinčių taikintojų sąrašo.
 7. Suinteresuotosios šalys, grupei pateikusios konfidencialios informacijos, pateikia pakankamai išsamią nekonfidencialią pateiktos konfidencialiosios informacijos versiją, kad būtų galima pakankamai suprasti pateiktos konfidencialiosios informacijos esmę.
 8. Po paskyrimo grupė prašo dalyvaujančių ESP savininkų per mėnesį:
 - (a) pasiūlyti bendrą autorinį atlyginimą, įskaitant 15 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją, arba
 - (b) pateikti pagrindimą, kodėl negalima pasiūlyti bendro autorinio atlyginimo dėl technologinių, ekonominių ar kitų priežasčių.
 9. Grupė tinkamai apsversta pagal 8 dalį pateiktą informaciją ir nusprendžia:
 - (a) sustabdyti ekspertų nuomonės dėl bendro autorinio atlyginimo procedūrą ne ilgesniam kaip 6 mėnesių pradiniam laikotarpiui, kuris gali būti pratęstas remiantis tinkamai pagrįstu vieno iš dalyvaujančių ESP savininkų prašymu, arba
 - (b) pateikti ekspertų nuomonę.
 10. Grupė pateikia ekspertų nuomonę per 8 mėnesius nuo sustabdymo laikotarpio pabaigos pagal 8 dalies a punktą arba nuo 8 dalies b punkte nurodyto sprendimo. Nuomonei turi pritarti bent du iš trijų taikintojų.
 11. Ekspertų nuomonėje pateikiama prašyme pateiktos informacijos santrauka, 15 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija, taikintojų vardai ir pavardės, procedūra, nuomonės dėl bendro autorinio atlyginimo priežastys ir pagrindinė metodika. Skirtingų nuomonių priežastys nurodomos ekspertų nuomonės priede.
 12. Ekspertų nuomonėje pateikiama atitinkamos vertės grandinės analizė ir galimas bendro autorinio atlyginimo poveikis ESP savininkų ir suinteresuotųjų šalių paskatoms kurti inovacijas vertės grandinėje, kurioje vykdomas licencijavimas.
 13. Kompetencijos centras paskelbia ekspertų nuomonę ir praneša atitinkamo leidinio dalyviams.

3 skyrius

ESP registravimas

19 straipsnis

Esminių standartų patentų registro administravimas

1. Kompetencijos centras sukuria standarto, dėl kurio prisiimti FRAND įsipareigojimai, įrašą registre per 60 dienų nuo anksčiausio iš šių įvykių:
 - (a) standarto ir susijusios informacijos pagal 14 straipsnio 7 dalį paskelbimo kompetencijų centre;
 - (b) bendro autorinio atlyginimo ir susijusios informacijos pagal 15 straipsnio 4 dalį ir 18 straipsnio 11 dalį paskelbimo kompetencijų centre.
2. Kompetencijos centras EUIPO interneto svetainėje paskelbia pranešimą, kuriuo suinteresuotosios šalys informuojamos, kad į registrą įtrauktas įrašas, ir pateikiama nuorodą į 1 dalyje nurodytus leidinius. Kompetencijos centras šioje dalyje minimą apie pranešimą atskirai praneša žinomiems ESP savininkams elektroninėmis priemonėmis ir atitinkamai standartus kuriančiai organizacijai.

20 straipsnis

Esminių standartų patentų registravimas

1. ESP savininko prašymu kompetencijos centras registruoja bet kurį vienoje ar keliose valstybėse narėse galiojantį patentą, kuris yra esminis standartui ir patenka į šio reglamento taikymo sritį, ir dėl kurio kompetencijos centras paskelbė pranešimą pagal 19 straipsnio 2 dalį.
2. Kad ESP būtų įtrauktas į registrą, bent viena patento išradimo apibrėžtis turi atitikti bent vieną standartui keliamą reikalavimą arba rekomendaciją, kuri nurodoma pateikiant standarto pavadinimą, versiją (ir (arba) leidimą) ir papunktį.
3. Registracijos prašymas pateikiamas per 6 mėnesius nuo pranešimo paskelbimo pagal 19 straipsnio 2 dalį. Jei ESP išduoda tik nacionalinis arba Europos patentų biuras paskelbus pranešimą pagal 19 straipsnio 2 dalį, registracijos prašymas pateikiamas per 6 mėnesius nuo atitinkamo patentų biuro ESP išdavimo.
4. Prašyme pateikiama 4 straipsnio 3 dalies ir 5 straipsnio 2 dalies a, b, d ir e punktuose išdėstyta informacija.
5. ESP savininkas atnaujiną registre ir duomenų bazėje esančią informaciją, kad atspindėtų atitinkamus pasikeitimus, susijusius su registruotu ESP, apie tai pranešdamas kompetencijos centrui per 6 mėnesius nuo pasikeitimo.
6. Registracijos prašymas bus priimtas tik ESP savininkui sumokėjęs registracijos mokestį. Registracijos mokestį Komisija nustato įgyvendinimo aktu, išleidžiamu pagal 63 straipsnio 5 dalį. Vidutinių ir didelių įmonių atveju registracijos mokestis apima pagal 29 straipsnio 1 dalį atrinktų ESP esmingumo patikrinimo numatomas išlaidas ir mokesčius.

21 straipsnis

Registracijos data

1. Registracijos data yra data, kurią kompetencijos centras gauna registracijos prašymą pagal 20 straipsnio 2, 4 ir 5 dalis.
2. Kompetencijos centras registruotus ESP paskelbia registre per 7 darbo dienas nuo registracijos datos.

22 straipsnis

Registracijos sąlygų nagrinėjimas

1. Kasmet tikrinamas atrinktų ESP registracijų išsamumas ir teisingumas.
2. EUIPO patvirtina metodiką, pagal kurią tikrinimui atrenka ESP registracijų imtį.
3. Jei registracijoje nepateikiama informacija pagal 4 ir 5 straipsnius arba pateikiama neišsami arba netiksli informacija, kompetencijos centras prašo ESP savininko pateikti išsamią ir tikslią informaciją per nustatytą ne trumpesnę kaip 2 mėnesių terminą.
4. Jei ESP savininkas nepateikia teisingos ir išsamios informacijos, registracija registre sustabdoma, kol neišsamumas arba netikslumas bus ištaisytas.
5. ESP savininkas, kurio ESP registracija registre sustabdyta pagal 4 dalį ir kuris mano, kad kompetencijos centro išvada yra neteisinga, gali kreiptis į EUIPO Apeliacinę tarybą ir prašyti priimti sprendimą šiuo klausimu. Šis prašymas pateikiamas per 2 mėnesius nuo sustabdymo. Per 2 mėnesius nuo prašymo pateikimo EUIPO Apeliacinė taryba arba prašymą atmeta, arba paprašo kompetencijos centro pataisyti savo išvadą ir informuoti prašantįjį asmenį.
6. Bet koks informacijos apie ESP papildymas arba pataisymas pagal šį straipsnį atliekamas nemokamai.

23 straipsnis

Įrašo registre arba informacijos duomenų bazėje taisymas

1. ESP savininkas gali prašyti ištaisyti jo ESP registraciją arba duomenų bazėje esančią informaciją pateikdamas atitinkamą prašymą kompetencijos centrui, išskyrus 2 dalyje numatytais atvejais.
2. Bet kuri trečioji šalis gali prašyti kompetencijos centro ištaisyti ESP registraciją arba duomenų bazėje esančią informaciją. Prašyme nurodoma tokia informacija:
 - (a) prašančiojo asmens vardas, pavardė (pavadinimas) ir kontaktiniai duomenys;
 - (b) registruoto ESP registracijos numeris;
 - (c) prašymo priežastys;
 - (d) prašymą pagrindžiantys įrodymai iš nepriklausomo šaltinio.
3. Kompetencijos centras apie prašymą praneša ESP savininkui ir pakviečia ESP savininką ištaisyti įrašą registre arba duomenų bazei pateiktą informaciją, jei reikia, per ne trumpesnę kaip 2 mėnesių terminą.
4. Kompetencijos centras apie tai praneša ESP savininkui ir pakviečia ESP savininką ištaisyti įrašą registre arba duomenų bazei pateiktą informaciją, jei reikia, per ne

trumpesnę kaip 2 mėnesių terminą, kai kompetentingas valstybės narės teismas pagal 10 straipsnio 1 dalį arba patentų biuras, arba bet kuri trečioji šalis informuoja kompetencijos centrą apie:

- (a) registruoto ESP galiojimo pabaigą;
 - (b) kompetentingos institucijos įvykdytą registruoto ESP galiojimo panaikinimą arba
 - (c) galutinį sprendimą, kad registruotas ESP nėra esminis atitinkamam standartui.
5. Jei ESP savininkas per nustatytą terminą neištaiso įrašo registre arba duomenų bazei pateiktos informacijos, registracija registre sustabdoma, kol neišsamumas arba netikslumas bus ištaisytas.
 6. ESP savininkas, kurio ESP registracija registre sustabdyta pagal 5 dalį ir kuris mano, kad kompetencijos centro išvada yra neteisinga, gali kreiptis į EUIPO Apeliacinės tarybas ir prašyti priimti sprendimą šiuo klausimu. Šis prašymas pateikiamas per 2 mėnesius nuo sustabdymo. Per du mėnesius nuo prašymo pateikimo EUIPO Apeliacinės tarybos arba prašymą atmeta, arba paprašo kompetencijos centro pataisyti savo išvadą ir informuoti prašantįjį asmenį.
 7. Prašymų dėl ištaisymo pagal šį straipsnį nagrinėjimas kompetencijos centre sustabdomas nuo ESP atrinkimo esmingumo patikrinimui pagal 29 straipsnį iki to momento, kai registre ir duomenų bazėje bus paskelbti esmingumo patikrinimo rezultatai pagal 33 straipsnio 1 dalį.
 8. Kompetencijos centras gali savo nuožiūra ištaisyti bet kokias kalbos klaidas ar rašybos klaidas ir kitas akivaizdžias klaidas arba jam priskirtinas technines klaidas registre ir duomenų bazėje.
 9. Bet kokio pataisymai pagal šį straipsnį atliekami nemokamai.

24 straipsnis

ESP neužregistravimo ar registracijos sustabdymo padariniai

1. ESP, kuris nėra užregistruojamas per 20 straipsnio 3 dalyje nustatytą terminą, teisės negali būti užtikrinamos dėl standarto, kuriam būtina registracija valstybės narės kompetentingame teisme, realizacijos nuo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyto termino iki jo užregistravimo registre.
2. Neužregistravęs ESP per 20 straipsnio 3 dalyje nustatytą terminą ESP savininkas neturi teisės gauti autorinių atlyginimų arba reikalauti atlyginti žalą už ESP pažeidimą, susijusį su standarto, kuriam būtina registracija, realizacija, nuo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyto termino iki jo užregistravimo registre.
3. 1 ir 2 dalys neprieštarauja nuostatoms, įtrauktoms į sutartis, kuriomis nustatomas autorinis atlyginimas už platų esamų ar būsimų patentų portfelį ir kuriomis nustatyta, kad riboto patentų skaičiaus negaliojimas, neesmingumas arba teisių neužtikrinamumas neturi poveikio bendrai autorinio atlyginimo sumai ir teisių užtikrinimui ar kitoms sutarties sąlygoms.
4. 1 ir 2 dalys taikomos ir tuo atveju, jeigu ESP registracija sustabdoma per sustabdymo laikotarpį pagal 22 straipsnio 4 dalį arba 23 straipsnio 5 dalį, išskyrus atvejus, kai Apeliacinės tarybos paprašo kompetencijos centro pataisyti savo išvadas pagal 22 straipsnio 5 dalį ir 23 straipsnio 6 dalį.

5. Paprašytas priimti sprendimą bet kuriuo su vienoje ar keliose valstybėse narėse galiojančiu ESP susijusiu klausimu valstybės narės kompetentingas teismas, vertindamas, ar toks veiksmas priimtinas, patikrina, ar ESP yra užregistruotas.

25 straipsnis

ESP pašalinimas iš registro ir duomenų bazės

1. ESP savininkas gali prašyti pašalinti ESP iš registro ir duomenų bazės dėl šių priežasčių:
 - (a) patento galiojimo pabaigos;
 - (b) kompetentingos institucijos panaikinto patento galiojimo;
 - (c) galutinio valstybės narės kompetentingo teismo sprendimo, kad registruotas patentas nėra esminis atitinkamam standartui;
 - (d) dėl neigiamo esmingumo patikrinimo rezultato pagal 31 straipsnio 5 dalį ir 33 straipsnio 1 dalį.
2. Tokį prašymą galima pateikti bet kuriuo metu, išskyrus laikotarpį nuo ESP atrinkimo esmingumo patikrinimui pagal 29 straipsnį iki to momento, kai registre ir duomenų bazėje bus paskelbti esmingumo patikrinimo rezultatai pagal 33 straipsnio 1 dalį.
3. Kompetencijos centras pašalina ESP iš registro ir duomenų bazės.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

Vertintojai ir taikintojai

26 straipsnis

Vertintojai ir taikintojai

1. Vertintojas atlieka esmingumo patikrinimus.
2. Taikintojas vykdo tokias užduotis:
 - (a) tarpininkauja šalims nustatant bendrą autorinį atlyginimą;
 - (b) pateikia neprivalomą nuomonę dėl bendro autorinio atlyginimo;
 - (c) padeda nustatyti FRAND.
3. Vertintojai ir taikintojai laikosi elgesio kodekso.
4. Kompetencijos centras [10] vertintojų iš vertintojų sąrašo paskiria tarpusavio vertintojais [trejų] metų laikotarpiui.
5. Per [OL: įrašykite datą – 18 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo] Komisija įgyvendinimo aktu, priimtu laikantis [...] nurodytos nagrinėjimo procedūros, nustato praktinius ir veiklos aspektus, susijusius su:
 - a) vertintojams arba taikintojams keliamais reikalavimais, įskaitant elgesio kodeksą;
 - b) procedūromis pagal 17, 18, 31 ir 32 straipsnius ir VI antraštinę dalį.

27 straipsnis

Atrankos procedūra

1. Kompetencijos centras atlieka kandidatų atranką pagal reikalavimus, nustatytus 26 straipsnio 5 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte.
2. Kompetencijos centras parengia tinkamų kandidatų į vertintojus ir taikintojus sąrašą. Gali būti skirtingi vertintojų ir taikintojų sąrašai, atsižvelgiant į jų specializacijos techninę sritį ar kompetenciją.
3. Jei kompetencijos centras dar nėra parengęs kandidatų į vertintojus ar taikintojus sąrašo pirmųjų registracijų arba FRAND nustatymo metu, kompetencijos centras kviečia *ad hoc* žinomus ekspertus, kurie atitinka 26 straipsnio 5 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte nustatytus reikalavimus.
4. Kompetencijos centras reguliariai peržiūri sąrašus, kad būtų išlaikytas pakankamas kvalifikuotų kandidatų skaičius.

V antraštinė dalis

Esminių standartų patentų esmingumo patikrinimai

28 straipsnis

Bendrieji esmingumo patikrinimų reikalavimai

1. Kompetencijos centras administruoja esmingumo patikrinimų sistemą užtikrindamas, kad jie būtų atliekami objektyviai ir nešališkai ir būtų užtikrintas gautos informacijos konfidencialumas.
2. Esmingumo patikrinimą atlieka vertintojas, atrinktas pagal 27 straipsnį. Vertintojai atlieka užregistruotų ESP esmingumo patikrinimus pagal tą standartą, kuriam jie yra užregistruoti.
3. Esmingumo patikrinimai atliekami ne daugiau nei vienam ESP iš atitinkamos patentų šeimos.
4. Jei esmingumo patikrinimo nėra arba jis dar vykdomas, tai neužkerta kelio su užregistruotu ESP susijusioms licencijavimo deryboms arba bet kokiai teismo ar administracinei procedūrai.
5. Esmingumo patikrinimo rezultatus ir jo priežastis vertintojas apibendrina pagrįstoje nuomonėje arba, tarpusavio vertinimo atveju, galutinėje pagrįstoje nuomonėje, kuri nėra teisiškai privaloma.
6. Esmingumo patikrinimo rezultatas ir pagrįsta vertintojo nuomonė arba galutinė pagrįsta tarpusavio vertintojo nuomonė gali būti naudojami kaip įrodymai suinteresuotosioms šalims, patentų suvienijimams, valdžios institucijoms, teismams ar arbitrams.

29 straipsnis

Esmingumo patikrinimų administravimas

1. Kompetencijos centras esmingumo patikrinimams kasmet atrenka užregistruotų ESP imtį iš skirtingų patentų šeimų ir kiekvieno ESP savininko, pagal kiekvieną konkretų

registre esantį standartą. Labai mažų ir mažųjų įmonių užregistruoti ESP į kasmetinį atrankos procesą neįtraukiami. Patikrinimai atliekami pagal metodiką, kuria užtikrinama sąžininga ir statistiškai pagrįsta atranka, leidžianti gauti pakankamai tikslius rezultatus, susijusius su visų ESP savininko užregistruotų ESP esmingumo rodikliu pagal kiekvieną konkretų registre esantį standartą. Per [OL: įrašykite datą – 18 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo] Komisija įgyvendinimo aktu nustato išsamią metodiką. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 68 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Kompetencijos centras informuoja ESP savininkus apie esmingumo patikrinimams atrinktus ESP. Per kompetencijos centro nustatytą terminą ESP savininkai gali pateikti apibrėžčių diagramą, kurioje yra ne daugiau kaip penki ESP ir atitinkamo standarto atitikimai, bet kokią papildomą techninę informaciją, kuri gali supaprastinti kompetencijos centro prašomo patento esmingumo patikrinimą ir vertimą.
3. Kompetencijos centras paskelbia esmingumo patikrinimams atrinktų ESP sąrašus.
4. Jei esmingumo patikrinimui atrinktam ESP jau anksčiau buvo atliktas arba šiuo metu yra atliekamas esmingumo patikrinimas pagal šią antraštinę dalį, arba atliktas 8 straipsnyje nurodytas esmingumo sprendimas arba patikrinimas, papildomas esmingumo patikrinimas neatliekamas. Nustatant vienam ESP savininkui ir vienam konkrečiam užregistruotam standartui tenkančią atrinktų ESP, kurie sėkmingai išlaikė esmingumo patikrinimą, procentinę dalį bus naudojamas ankstesnio esmingumo patikrinimo arba sprendimo rezultatas.
5. Kiekvienas ESP savininkas gali savanoriškai kasmet pasiūlyti iki 100 užregistruotų ESP iš skirtingų patentų šeimų esmingumo patikrinimui pagal kiekvieną konkretų standartą, kuriam ESP buvo užregistruotas.
6. Bet kuris įgyvendintojas gali savanoriškai kasmet pasiūlyti iki 100 užregistruotų ESP iš skirtingų patentų šeimų esmingumo patikrinimui pagal kiekvieną konkretų standartą, kuriam ESP buvo užregistruoti.
7. Kompetencijos centras ESP esmingumo patikrinimams skiria vertintojus iš pagal 27 straipsnį parengto vertintojų sąrašo ir suteikia vertintojui prieigą prie visų ESP savininko pateiktų dokumentų.
8. Kompetencijos centras užtikrina, kad nagrinėjant esmingumą pagal 31 straipsnį arba atliekant tarpusavio vertinimą pagal 32 straipsnį vertintojo tapatybė ESP savininkams liktų neatskleista. Visas ESP savininko ir vertintojo bendravimas vyksta per kompetencijos centrą.
9. Jei nesilaikoma oficialių reikalavimų pagal 28 straipsnį, kitų procedūrinių reikalavimų ar elgesio kodekso, kompetencijos centras bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu, pateiktu per mėnesį nuo pagrįstos nuomonės ar galutinės pagrįstos nuomonės paskelbimo, arba savo iniciatyva gali peržiūrėti nagrinėjimą ir nuspręsti:
 - (a) palikti galioti arba
 - (b) panaikintiužregistruoto SEP esmingumo patikrinimo ar tarpusavio vertinimo rezultatus.
10. Kompetencijos centrai panaikinus rezultatus pagal 9 straipsnio b dalį, kompetencijos centras paskiria naują vertintoją arba tarpusavio vertintoją atlikti naujam esmingumo patikrinimui pagal 31 straipsnį arba naujam tarpusavio vertinimui pagal 32 straipsnį.

11. Šalis, kuri prašo peržiūrėti esmingumo patikrinimą arba tarpusavio vertinimą ir iš naujo paskirti vertintoją ir kuri mano, kad kompetencijos centro išvada yra neteisinga, gali kreiptis į EUIPO Apeliacinės tarybas ir prašyti priimti sprendimą šiuo klausimu. Šis prašymas pateikiamas per 2 mėnesius nuo kompetencijos centro išvados pateikimo. EUIPO Apeliacinės tarybos arba prašymą atmeta, arba paprašo kompetencijos centro paskirti naują vertintoją ir informuoti prašantįjį asmenį, o prireikus ir ESP savininką.

30 straipsnis

Suinteresuotųjų šalių pastabos

1. Per 90 dienų nuo atrinktų užregistruotų ESP sąrašo paskelbimo visos suinteresuotosios šalys gali kompetencijų centrui pateikti rašytines pastabas dėl atrinktų ESP esmingumo.
2. 1 dalyje nurodytos pastabos perduodamos ESP savininkui, kuris gali jas pakomentuoti per kompetencijos centro nustatytą laikotarpį.
3. Kompetencijos centras pateikia pastabas ir ESP savininko atsakymus vertintojui pasibaigus nustatytiems terminams.

31 straipsnis

Registruoto ESP esmingumo nagrinėjimas

1. Esmingumo nagrinėjimas atliekamas laikantis procedūros, pagal kurią skiriama pakankamai laiko, užtikrinamas griežtumas ir aukšta kokybė.
2. Per vertintojo nustatytą laikotarpį vertintojas gali pakviesti atitinkamą ESP savininką pateikti pastabas.
3. Jei vertintojas turi priežasčių manyti, kad ESP gali būti neesminis standartui, kompetencijos centras informuoja ESP savininką apie to priežastis ir nurodo laikotarpį, per kurį ESP savininkas gali pateikti savo pastabas arba pateikti pakoreguotą apibrėžčių diagramą.
4. Vertintojas deramai atsižvelgia į visą ESP savininko pateiktą informaciją.
5. Vertintojas per 6 mėnesius nuo jo paskyrimo pateikia pagrįstą nuomonę kompetencijos centrui. Pagrįstoje nuomonėje nurodomas ESP savininko ir vertintojo vardas ir pavardė (pavadinimas), ESP, kuriam atliekamas esmingumo patikrinimas, atitinkamas standartas, nagrinėjimo procedūros santrauka, esmingumo patikrinimo rezultatas ir šio rezultato priežastys.
6. Kompetencijos centras pagrįstą nuomonę praneša ESP savininkui.

32 straipsnis

Tarpusavio vertinimas

1. Jei kompetencijos centras informavo ESP savininką pagal 31 straipsnio 3 dalį, ESP savininkas gali prašyti atlikti tarpusavio vertinimą iki jo pastaboms pateikti skirto laikotarpio pabaigos pagal 31 straipsnio 3 dalį.
2. ESP savininkui paprašius tarpusavio vertinimo, kompetencijos centras paskiria tarpusavio vertintoją.

3. Tarpusavio vertintojas deramai įvertina visą ESP savininko pateiktą informaciją, pirminio vertintojo nurodytas priežastis, kodėl ESP gali būti neesminis standartui, ir bet kokią pakoreguotą apibrėžčių diagramą arba ESP savininko pateiktas papildomas pastabas.
4. Tarpusavio vertinime patvirtinus preliminarias vertintojo išvadas, kad įvertintas ESP gali būti neesminis standartui, kuriam jis buvo užregistruotas, tarpusavio vertintojas informuoja kompetencijos centrą ir nurodo šios nuomonės priežastis. Kompetencijos centras informuoja ESP savininką ir pakviečia ESP savininką pateikti savo pastabas.
5. Tarpusavio vertintojas deramai atsižvelgia į ESP savininko pastabas ir per 3 mėnesius nuo jo paskyrimo pateikia galutinę pagrįstą nuomonę kompetencijos centrui. Galutinėje pagrįstoje nuomonėje nurodomas ESP savininko, vertintojo ir tarpusavio vertintojo vardas ir pavardė (pavadinimas), ESP, kuriam atliekamas esmingumo patikrinimas, atitinkamas standartas, nagrinėjimo ir tarpusavio vertinimo procedūros santrauka, preliminari vertintojo išvada, tarpusavio vertinimo rezultatas ir šio rezultato priežastys.
6. Kompetencijos centras galutinę pagrįstą nuomonę praneša ESP savininkui.
7. Tarpusavio vertinimo rezultatai skirti esmingumo patikrinimo procesui pagerinti ir nuoseklumui užtikrinti.

33 straipsnis

Esmingumo patikrinimo rezultatų paskelbimas

1. Kompetencijos centras esmingumo patikrinimo arba tarpusavio vertinimo rezultatus įrašo į registrą, o pagrįstą nuomonę bei galutinę pagrįstą nuomonę – į duomenų bazę. Esmingumo patikrinimo pagal šį reglamentą rezultatai galioja visiems tos pačios patentų šeimos ESP.
2. Kompetencijos centras registre paskelbia vienam ESP savininkui ir vienam konkrečiam užregistruotam standartui tenkančią atrinktų ESP, kurie sėkmingai išlaikė esmingumo bandymą, procentinę dalį.
3. Jei skelbime apie rezultatus yra kompetencijos centrui priskirtina klaida, kompetencijos centras savo iniciatyva arba ESP savininko registruotojo prašymu klaidą ištaiso ir paskelbia ištaisymą.

VI antraštinė dalis

FRAND nustatymas

34 straipsnis

FRAND nustatymo inicijavimas

1. FRAND nustatymą dėl standarto ir realizacijos, dėl kurių registre sukurtas įrašas, inicijuoja bet kuris iš šių asmenų:
 - (a) ESP savininkas prieš teikdamas pretenziją dėl ESP pažeidimo valstybės narės kompetentingame teisme;
 - (b) ESP įgyvendintojas prieš teikdamas prašymą nustatyti ar įvertinti ESP licencijos FRAND sąlygas valstybės narės kompetentingame teisme.

2. FRAND nustatymo prašanti šalis vadinama prašančiąja šalimi, bet kuri į prašymą reaguojanti šalis – atsakančiąja šalimi, o abi šalys FRAND nustatymo tikslais vadinamos šalimis.
3. FRAND nustatymą gali savanoriškai inicijuoti šalis arba prie jo prisijungti abi šalys, kad išspręstų ginčus, susijusius su FRAND sąlygomis.
4. Pareiga inicijuoti FRAND nustatymą pagal 1 dalį prieš teismo procesą iš nė vienos šalies neatima galimybės prašyti, kad, kol laukiama FRAND nustatymo, valstybės narės kompetentingas teismas įtariamam pažeidėjui nustatytą laikiną finansinio pobūdžio draudimą. Laikinas draudimas neapima įtariamo pažeidėjo turto arešto ir produktų, kurie, kaip įtariama, pažeidžia ESP, arešto arba pristatymo. Jei nacionalinėje teisėje numatyta, kad laikino finansinio pobūdžio draudimo galima prašyti tik tais atvejais, kai byla nagrinėjama iš esmės, bet kuri šalis šiuo tikslu gali kreiptis į valstybės narės kompetentingą teismą ir pateikti įrodymus. Tačiau šalys turi paprašyti valstybės narės kompetentingo teismo sustabdyti bylos nagrinėjimą iš esmės FRAND nustatymo laikotarpiui. Spręsdamas, ar skirti laikiną draudimą, valstybės narės kompetentingas teismas įvertinta, kad tebevyksta FRAND nustatymo procedūra.
5. Nutraukus FRAND nustatymą šalys gali naudotis įvairiomis priemonėmis, įskaitant laikinąsias, atsargumo ir atkuriamąsias priemones.

35 straipsnis

Darbo tvarkos taisyklės

FRAND nustatymas reglamentuojamas pagal 34–58 straipsnius ir papildomai, kaip nustatyta pagal 26 straipsnio 5 dalį.

36 straipsnis

Prašymo inicijuoti FRAND nustatymą turinys

1. FRAND nustatymas inicijuojamas rašytiniu prašymu kompetencijos centrui, kuriame pateikiama tokia informacija:
 - (a) prašančiosios šalies vardas, pavardė (pavadinimas) ir kontaktinė informacija;
 - (b) atsakančiosios šalies vardas, pavardė (pavadinimas) ir adresas;
 - (c) atitinkamų ESP registracijos numeriai registre;
 - (d) standarto komercinis pavadinimas ir standartus kuriančios organizacijos pavadinimas;
 - (e) iki šiol vykusių derybų dėl licencijavimo santrauka, jei taikytina;
 - (f) nuorodos į bet kokią kitą FRAND nustatymą, jei taikytina.
2. Jei prašymą inicijuoti FRAND nustatymą pateikia ESP savininkas, be 1 dalyje nurodytos informacijos jame pateikiama ir tokia informacija:
 - (a) apibrėžčių diagramos, kuriose patento apibrėžtys susiejamos su atrinktu užregistruotų ESP standartu;
 - (b) esmingumo patikrinimų įrodymas, jei yra.
3. Prašyme inicijuoti FRAND nustatymą gali būti pateiktas pasiūlymas dėl FRAND nustatymo.

37 straipsnis

FRAND nustatymo trukmė

1. Jei šalys nesusitaria kitaip, laikotarpis nuo prašymo pratęsti FRAND nustatymą pagal 38 straipsnio 5 dalies b punktą arba 38 straipsnio 3 dalies c punktą, arba 38 straipsnio 4 dalies a punkto antrą sakinį, arba 38 straipsnio 4 dalies c punktą pateikimo dienos iki procedūros nutraukimo dienos negali būti ilgesnis kaip 9 mėnesiai.
2. FRAND nustatymo laikotarpiu teisės pareikšti pretenzijas valstybės narės kompetentingam teismui senaties terminas sustabdomas.

38 straipsnis

Pranešimas apie FRAND nustatymo prašymą ir atsakymą

1. Kompetencijos centras perduoda prašymą atsakančiajai šaliai per 7 dienas ir apie tai praneša prašančiajai šaliai.
2. Atsakančioji šalis praneša kompetencijos centrui per 15 dienų nuo pranešimo apie prašymą dėl FRAND nustatymo gavimo iš kompetencijos centro pagal 1 dalį. Atsakyme nurodoma, ar atsakančioji šalis sutinka su FRAND nustatymu ir ar ji įsipareigoja laikytis jo rezultato.
3. Jei atsakančioji šalis per 2 dalyje nustatytą terminą neatsako arba informuoja kompetencijos centrą apie savo sprendimą nedalyvauti FRAND nustatyme arba neįsipareigoti laikytis jo rezultato, taikoma tokia procedūra:
 - (a) kompetencijos centras apie tai praneša prašančiajai šaliai ir pakviečia ją per septynias dienas nurodyti, ar ji prašo pratęsti FRAND nustatymą ir ar ji įsipareigoja laikytis FRAND nustatymo rezultato;
 - (b) jei prašančioji šalis prašo pratęsti FRAND nustatymą ir įsipareigoja dėl jo rezultato, FRAND nustatymas tęsiamas, tačiau 34 straipsnio 1 dalis netaikoma prašančiosios šalies teismo procesui, susijusiam su tuo pačiu dalyku;
 - (c) jei prašančioji šalis per a papunktyje nurodytą terminą nepateikia prašymo pratęsti FRAND nustatymo, kompetencijos centras FRAND nustatymą nutraukia.
4. Jei atsakančioji šalis sutinka su FRAND nustatymu ir įsipareigoja laikytis jo rezultato pagal 2 dalį, įskaitant atvejus, kai toks įsipareigojimas priklauso nuo prašančiosios šalies įsipareigojimo laikytis FRAND nustatymo rezultato, taikoma tokia procedūra:
 - (a) kompetencijos centras apie tai praneša prašančiajai šaliai ir prašo per septynias dienas informuoti kompetencijos centrą, ar ji taip pat įsipareigoja laikytis FRAND nustatymo rezultato. Jei prašančioji šalis sutinka su įsipareigojimu, FRAND nustatymas tęsiamas ir rezultatas yra privalomas abiem šalims;
 - (b) tuo atveju, kai prašančioji šalis neatsako per a punkte nurodytą terminą arba informuoja kompetencijos centrą apie savo sprendimą neįsipareigoti laikytis FRAND nustatymo rezultato, kompetencijos centras apie tai praneša atsakančiajai šaliai ir pakviečia ją per septynias dienas nurodyti, ar ji prašo pratęsti FRAND nustatymą;
 - (c) jei atsakančioji šalis prašo pratęsti FRAND nustatymą, FRAND nustatymas tęsiamas, tačiau 34 straipsnio 1 dalis netaikoma atsakančiosios šalies teismo procesui, susijusiam su tuo pačiu dalyku;

- (d) jei atsakančioji šalis per b papunktyje nurodytą terminą nepateikia prašymo pratęsti FRAND nustatymo, kompetencijos centras FRAND nustatymą nutraukia.
5. Kai kuri nors šalis įsipareigoja laikytis FRAND nustatymo rezultato, o kita šalis per nustatytą terminą to nepadaro, kompetencijos centras parengia pranešimą apie įsipareigojimą laikytis FRAND nustatymo ir apie tai praneša šalims per 5 dienas nuo įsipareigojimo pateikimo termino pabaigos. Pranešime apie įsipareigojimą nurodomi šalių vardai, pavardės (pavadinimai), FRAND nustatymo dalykas, procedūros santrauka ir informacija apie kiekvienos šalies įsipareigojimo prisiėmimą arba neprisiėmimą.
6. FRAND nustatymas susijęs su visuotine ESP licencija, nebent šalys (jei abi šalys sutinka su FRAND nustatymu) arba šalis (kuri paprašė pratęsti FRAND nustatymą) nurodo kitaip. MVI, kurios yra FRAND nustatymo šalys, gali prašyti apriboti FRAND nustatymo teritorinę aprėptį.

39 straipsnis

Taikintojų atranka

1. Gavęs atsakančiosios šalies atsakymą dėl FRAND nustatymo pagal 38 straipsnio 2 dalį arba gavęs prašymą tęsti pagal 38 straipsnio 5 dalį kompetencijos centras FRAND nustatymui pasiūlo mažiausiai 3 kandidatus iš 27 straipsnio 2 dalyje nurodyto taikintojų sąrašo. Šalys arba šalis FRAND nustatymo taikintoju pasirenka vieną iš siūlomų kandidatų.
2. Jeigu šalys dėl taikintojo nesutaria, kompetencijos centras parenka vieną kandidatą iš 27 straipsnio 2 dalyje nurodyto taikintojų sąrašo.

40 straipsnis

1. Pasirinktasis kandidatas pranešą kompetencijos centrui apie savo sutikimą imtis FRAND nustatymo taikintojo užduoties, o kompetencijos centras apie šį sutikimą praneša šalims.
2. Kitą dieną po pranešimo šalims apie sutikimą taikintojas paskiriamas, o kompetencijos centras bylą perduoda jam.

41 straipsnis

Pasiruošimas procesui

Jei FRAND nustatymo metu taikintojas negali dalyvauti, pasitraukia arba jį reikia pakeisti, nes jis neatitinka 26 straipsnyje nustatytų reikalavimų, taikoma 39 straipsnyje numatyta procedūra. 37 straipsnyje nurodytas laikotarpis pratęsiamas tiek, kiek to reikia naujam FRAND nustatymo taikintojui paskirti.

42 straipsnis

Pasiruošimas procesui

1. Kai byla perduodama taikintojui pagal 40 straipsnio 2 dalį, jis išnagrinėja, ar prašyme yra 36 straipsnyje nurodyta privaloma informacija pagal darbo tvarkos taisykles.

2. Jis praneša šalims arba FRAND nustatymo pratęsimo prašančiai šaliai apie procedūros tvarką ir grafiką.

43 straipsnis

Rašytinė procedūra

Taikintojas pakviečia kiekvieną šalį pateikti rašytines pastabas, kuriose jos išdėstyti savo argumentus dėl taikytinų FRAND sąlygų nustatymo, taip pat pateiktų pagrindžiamuosius dokumentus ir įrodymus, ir nustato atitinkamus terminus.

44 straipsnis

Prieštaravimas FRAND nustatymui

1. Ne vėliau kaip pirmojoje rašytinėje pastaboje šalis gali pateikti prieštaravimą nurodymą, kad taikintojas negali vykdyti FRAND nustatymo dėl teisinių priežasčių, tokių kaip ankstesnis privalomas FRAND nustatymas arba šalių susitarimas. Kitai šaliai suteikiama galimybė pateikti savo pastabas.
2. Taikintojas priima sprendimą dėl prieštaravimo – prieš nagrinėdamas bylos esmę atmeta prieštaravimą kaip nepagrįstą arba jį įtraukia į nagrinėjimą dėl FRAND nustatymo pagrįstumo. Jei taikintojas prieštaravimą atmeta arba jį įtraukia į nagrinėjimą dėl FRAND sąlygų nustatymo pagrįstumo, jis tęsia svarstymus dėl FRAND sąlygų nustatymo.
3. Taikintojui nusprendus, kad prieštaravimas pagrįstas, jis nutraukia FRAND nustatymą ir parengia ataskaitą, kurioje nurodomos tokio sprendimo priežastys.

45 straipsnis

FRAND nustatymo tvarka

1. Taikintojas nepriklausomai ir nešališkai padeda šalims pasiekti FRAND sąlygų nustatymą.
2. Taikintojas gali pakviesti šalis arba FRAND nustatymo pratęsimo prašančią šalį su juo susitikti arba bendrauti su juo žodžiu arba raštu.
3. Šalys arba FRAND nustatymo pratęsimo prašanti šalis geranoriškai bendradarbiauja su taikintoju – visų pirma dalyvauja posėdžiuose, vykdo jo prašymus pateikti visus reikiamus dokumentus, informaciją ir paaiškinimus, taip pat naudojami turimomis priemonėmis, kad taikintojas galėtų išklausti liudytojus ir ekspertus, kuriuos taikintojas galėtų iškviesti.
4. Atsakančioji šalis gali prisijungti prie FRAND nustatymo bet kuriuo metu iki jo nutraukimo.
5. Bet kuriame procedūros etape abiem šalims arba pratęsti FRAND nustatymą prašančiai šaliai pateikus prašymą taikintojas FRAND nustatymą privalo nutraukti.

46 straipsnis

Šalies nedalyvavimas

1. Jeigu šalis:

- (a) nesilaiko jokio taikintojo prašymo, darbo tvarkos taisyklių arba procedūros grafiko, nurodytų 42 straipsnio 2 dalyje,
 - (b) atsiima išipareigojimą laikytis FRAND nustatymo rezultato, kaip nustatyta 38 straipsnyje, arba
 - (c) kitu būdu nesilaiko su FRAND nustatymu susijusio reikalavimo, taikintojas apie tai informuoja abi šalis.
2. Gavusi taikintojo pranešimą reikalavimus atitinkanti šalis taikintojo gali paprašyti imtis vieno iš šių veiksmų:
- (a) pateikti pasiūlymą dėl FRAND nustatymo pagal 55 straipsnį remiantis turima informacija, visiems jam pateiktiems įrodymams priskiriant tokią reikšmę, kuri, jo nuomone, yra tinkama,
 - (b) nutraukti procedūrą.
3. Jeigu FRAND nustatymą pratęsti prašanti šalis nevykdo jokių taikintojo prašymų arba kitaip nesilaiko su FRAND nustatymu susijusio reikalavimo, taikintojas procedūrą privalo nutraukti.

47 straipsnis

Lygiagretus procesas trečiojoje šalyje

1. Šiame straipsnyje lygiagrečiu procesu vadinamas procesas, tenkinantis tokias sąlygas:
- (a) bet kokia procedūra teisme, tribunole, trečiosios šalies administracinėje ar valstybinėje institucijoje, kuria priimami teisiškai privalomi sprendimai dėl patento tvirtinimo, draudimo, pažeidimo, piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi rinkoje arba FRAND sąlygų nustatymo ir užtikrinamas tokių sprendimų vykdymas;
 - (b) yra susijęs su ginču dėl licencijavimo, susijusio su tuo pačiu standartu, realizacija ir patentu, kuris iš esmės turi tokias pačias išradimo apibrėžtis kaip ESP, kuriam taikomas FRAND nustatymas;
 - (c) jame kaip šalis dalyvauja viena arba daugiau FRAND nustatymo šalių.
2. Jei prieš arba per atliekamą FRAND nustatymą šalis pradeda lygiagretų procesą, taikintojas arba, jei jis nebuvo paskirtas, kompetencijos centras bet kurios kitos šalies prašymu nutraukia FRAND nustatymą.

48 straipsnis

Įrodymai

1. Nepažeisdamas konfidencialumo apsaugos pagal 54 straipsnio 3 dalį, bet kuriuo FRAND nustatymo metu šalies prašymu arba savo iniciatyva taikintojas gali prašyti pateikti dokumentus ar kitus įrodymus.
2. Taikintojas gali nagrinėti viešai prieinamą informaciją ir kompetencijos centro registrą bei kitų FRAND nustatymų konfidencialias ir nekonfidencialias ataskaitas, taip pat nekonfidencialius dokumentus ir informaciją, kurią parengė arba pateikė kompetencijos centras.

49 straipsnis

Liudytojai ir ekspertai

Taikintojas gali išklaudyti liudytojus ir ekspertus, kuriuos išklaudyti prašo bet kuri šalis, jeigu tokie įrodymai yra būtini FRAND nustatymui ir jeigu yra laiko tokiems įrodymams apsvarstyti.

50 straipsnis

Pasiūlymas dėl FRAND sąlygų nustatymo

1. Bet kuriuo FRAND nustatymo metu taikintojas arba šalis savo iniciatyva arba taikintojo kvietimu gali pateikti pasiūlymus dėl FRAND sąlygų nustatymo.
2. Jei prašančioji šalis raštu pateikė pasiūlymą dėl FRAND sąlygų, atsakančiajai šaliai suteikiama galimybė jį pakomentuoti ir (arba) savo atsakyme pateikti raštišką atsakomąjį pasiūlymą.
3. Teikdamas pasiūlymus dėl FRAND sąlygų taikintojas atsižvelgia į FRAND sąlygų nustatymo poveikį vertės grandinei ir ESP savininko bei atitinkamos vertės grandinės suinteresuotųjų šalių paskatoms kurti inovacijas. Tuo tikslu taikintojas gali vadovautis 18 straipsnyje nurodyta ekspertų nuomone arba, jei tokios nuomonės nėra, prašyti papildomos informacijos ir išklaudyti ekspertus arba suinteresuotąsias šalis.

51 straipsnis

Taikintojo rekomendacija dėl FRAND sąlygų nustatymo

Taikintojas pateikia šalims rašytinę rekomendaciją dėl FRAND sąlygų nustatymo ne vėliau kaip likus 5 mėnesiams iki 37 straipsnyje nurodyto termino.

52 straipsnis

Šalių teikiami pagrįsti pasiūlymai dėl FRAND sąlygų nustatymo

Taikintojui pateikus apie rašytinę rekomendaciją dėl FRAND sąlygų, kiekviena šalis pateikia išsamų ir pagrįstą pasiūlymą dėl FRAND sąlygų nustatymo. Jei šalis jau pateikė pasiūlymą dėl FRAND sąlygų nustatymo, prireikus pateikiamos peržiūrėtus versijos atsižvelgiant į taikintojo rekomendaciją.

53 straipsnis

Žodinė procedūra

Jeigu taikintojas mano, kad tai būtina, arba jei to prašo šalis, per 20 dienų nuo pagrįstų pasiūlymų dėl FRAND sąlygų nustatymo pateikimo surengiamas žodinis bylos nagrinėjimas.

54 straipsnis

Informacijos atskleidimas

1. Kai taikintojas iš šalies gauna informaciją FRAND nustatymo tikslais, jis ją atskleidžia kitai šaliai, kad kita šalis turėtų galimybę pateikti bet kokią paaiškinimą.

2. Šalis taikintojo gali prašyti, kad būtų išlaikytas konkrečios pateiktame dokumente esančios informacijos konfidencialumas.
3. Kai šalis paprašo, kad būtų išlaikytos jos pateiktame dokumente esančios informacijos konfidencialumas, taikintojas neatskleidžia tos informacijos kitai šaliai. Konfidencialumą išlaikyti prašanti šalis taip pat pateikia pakankamai išsamią nekonfidencialią pateiktos konfidencialiosios informacijos versiją, kad būtų galima pakankamai suprasti pateiktos konfidencialiosios informacijos esmę. Ši nekonfidenciali versija atskleidžiama kitai šaliai.

55 straipsnis

Taikintojo pagrįstas pasiūlymas dėl FRAND sąlygų nustatymo

1. Ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki 37 straipsnyje nurodyto termino pabaigos taikintojas šalims arba FRAND nustatymą pratęsti prašančiai šaliai pateikia pagrįstą pasiūlymą dėl FRAND sąlygų nustatymo.
2. Bet kuri šalis gali pateikti pastabas dėl pasiūlymo ir pasiūlyti taikintojo pasiūlymo pakeitimus – taikintojas gali iš naujo suformuluoti savo pasiūlymą, kad būtų atsižvelgta į šalių pateiktas pastabas, ir apie tokią naują formuluotę praneša šalims arba FRAND nustatymą pratęsti prašančiai šaliai.

56 straipsnis

FRAND nustatymo nutraukimas ir pranešimas apie nutraukimą

1. Be FRAND nustatymo nutraukimo dėl 38 straipsnio 4 dalyje, 44 straipsnio 3 dalyje, 45 straipsnio 5 dalyje, 46 straipsnio 2 dalies b punkte, 46 straipsnio 3 dalyje ir 47 straipsnio 2 dalyje numatytų priežasčių FRAND nustatymas gali būti nutraukiamas bet kuriuo iš šių būdų:
 - (a) šalims pasirašius susitarimą;
 - (b) šalims pasirašius rašytinę deklaraciją, pagal kurią priimamas 55 straipsnyje nurodytas taikintojo pagrįstas pasiūlymas dėl FRAND sąlygų nustatymo;
 - (c) šaliai pasirašius rašytinę deklaraciją, pagal kurią nėra priimamas 55 straipsnyje nurodytas taikintojo pagrįstas pasiūlymas dėl FRAND sąlygų nustatymo;
 - (d) šaliai nepateikus atsakymo į 55 straipsnyje nurodytą taikintojo pagrįstą pasiūlymą dėl FRAND sąlygų nustatymo.
2. Nutraukus FRAND nustatymą, kompetencijos centras parengia pranešimą apie FRAND nustatymo nutraukimą ir apie tai praneša šalims per 5 dienas nuo nutraukimo. Pranešime apie nutraukimą nurodomi šalių ir taikintojo vardai, pavardės (pavadinimai), FRAND nustatymo dalykas, procedūros santrauka ir nutraukimo priežastys.
3. ESP savininkui pateikiamą pranešimą apie nutraukimą sudaro dokumentas, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 608/2013 6 straipsnio 3 dalies c punkte, susijęs su prašymu imtis muitinės veiksmų dėl prekių, įtariamų jo ESP pažeidimu.
4. Paprašytas priimti sprendimą dėl FRAND sąlygų nustatymo, taip pat privačių šalių piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi atvejais, arba ieškinio dėl vienoje ar keliose valstybėse narėse galiojančio ESP, kuriam taikomas FRAND nustatymas, pažeidimo atvejais valstybės narės kompetentingas teismas nenagrinėja to ieškinio

esmės, nebent jam būtų įteiktas pranešimas apie FRAND nustatymo nutraukimą arba, 38 straipsnio 3 dalies b punkte ir 38 straipsnio 4 dalies c punkte numatytais atvejais, pranešimas apie įsipareigojimą pagal 38 straipsnio 5 dalį.

5. 38 straipsnio 3 dalies b punkte ir 38 straipsnio 4 dalies c punkte numatytais atvejais nagrinėjant procesą valstybės narės kompetentingame teisme *mutatis mutandis* taikoma 34 straipsnio 5 dalis.

57 straipsnis

Ataskaita

1. Taikintojas pateikia šalims rašytinę ataskaitą po FRAND nustatymo nutraukimo 56 straipsnio 1 dalies c punkte ir 56 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytais atvejais.
2. Ataskaitoje nurodoma:
 - (a) šalių vardai, pavardės (pavadinimai);
 - (b) konfidencialus FRAND nustatymo vertinimas;
 - (c) konfidenciali pagrindinių ginčo klausimų santrauka;
 - (d) nekonfidenciali metodika ir taikintojo atliktas FRAND sąlygų nustatymo vertinimas.
3. Konfidenciali ataskaita prieinama tik šalims ir kompetencijos centrui. Kompetencijos centras paskelbia nekonfidencialią ataskaitą duomenų bazėje.
4. Bet kuri FRAND nustatymo šalis gali pateikti ataskaitą bet kuriame valstybės narės kompetentingame teisme prieš kitą FRAND nustatymo šalį, nepaisant procedūrinių aplinkybių.

58 straipsnis

Konfidencialumas

1. Išskyrus 57 straipsnio 2 dalies d punkte nurodytą taikintojo taikomą FRAND nustatymo metodiką ir vertinimą, kompetencijos centras išlaiko FRAND sąlygų nustatymo, visų procedūros metu pateiktų pasiūlymų dėl FRAND sąlygų nustatymo ir visų FRAND nustatymo metu atskleistų dokumentų ar kitų įrodymų, kurie nėra viešai prieinami, konfidencialumą, išskyrus atvejus, kai šalys nurodo kitaip.
2. Nepaisant 1 dalies nuostatų, kompetencijos centras į visus apibendrintus statistinius duomenis, kuriuos skelbia apie savo veiklą, gali įtraukti informaciją apie FRAND nustatymą, jei iš tokios informacijos negalima nustatyti šalių tapatybės ar konkrečių ginčo aplinkybių.

VII antraštinė dalis

Procedūrinės taisyklės

59 straipsnis

Kompetencijos centro gaunami ir siunčiami pranešimai

1. Kompetencijos centro gaunami ir siunčiami pranešimai iš esmės teikiami elektroninėmis priemonėmis.

2. EUIPO vykdomasis direktorius nustato, koku mastu ir kokiomis techninėmis sąlygomis 1 dalyje nurodyti pranešimai turi būti teikiami elektroniniu būdu.

60 straipsnis

Terminai

1. Terminai nustatomi metais, mėnesiais, savaitėmis ir dienomis. Skaičiuoti pradedama nuo kitos dienos po atitinkamo įvykio.
2. EUIPO vykdomasis direktorius prieš prasidedant kiekvieniems kalendoriniams metams nustato dienas, kuriomis EUIPO nepriima dokumentų arba kuriomis įprastas paštas vietovėje, kurioje yra EUIPO, nepristatomas.
3. EUIPO vykdomasis direktorius nustato veiklos pertraukimo tuo atveju, kai valstybėje narėje, kurioje yra EUIPO, laikinai nutrūksta bendras pašto pristatymas arba kai faktiškai nutrūkus EUIPO ryšiui EUIPO neturi galimybės naudotis leidžiamomis elektroninėmis ryšių priemonėmis, laikotarpio trukmę.
4. Išimtiniais atvejais, dėl kurių proceso šalių ir kompetencijos centro bendravimas tampa labai sudėtingas, EUIPO vykdomasis direktorius gali pratęsti visus terminus, kurie kitu atveju nustotų galioti tokio įvykio pradžios dieną arba po jos. Tokį sprendimą priima vykdomasis direktorius atsižvelgdamas į šias aplinkybes:
 - (a) ar proceso šalys turi savo gyvenamąją arba registruotąją buveinę atitinkamame regione;
 - (b) ar šalių paskirti atstovai arba padėjėjai vykdo veiklą atitinkamame regione.
5. Nustatydamas pratęsimo trukmę, nurodytą antroje pastraipoje, EUIPO vykdomasis direktorius atsižvelgia į išskirtinio įvykio pabaigos datą. Jei antroje pastraipoje nurodytas įvykis turi įtakos EUIPO buveinei, EUIPO vykdomasis direktorius nurodo, kad jis taikomas visoms proceso šalims.

VIII antraštinė dalis

Labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės

61 straipsnis

Mokymai, konsultacijos ir pagalba

1. Kompetencijos centras nemokamai siūlo mokymus ir pagalbą ESP klausimais labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms.
2. Kompetencijos centras gali užsakyti tyrimus, jei mano, kad tai būtina, kad padėtų labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms ESP klausimais.
3. 1 dalyje ir 2 dalyje nurodytų paslaugų išlaidas padengia EUIPO.

62 straipsnis

FRAND sąlygos labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms

1. Derėdamiesi dėl ESP licencijos su labai mažomis, mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis ESP savininkai apsvarsto galimybę joms dėl to paties standarto ir

realizacijų pasiūlyti palankesnes FRAND sąlygas nei siūlo įmonėms, kurios nėra labai mažos, mažosios ir vidutinės.

2. ESP savininkas pasiūlo palankesnes FRAND sąlygas labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms arba sudaro ESP licenciją, kurioje numatytos palankesnės sąlygos pagal 1 dalį, į tokias FRAND sąlygas neatsižvelgiama FRAND nustatymo procese, nebent FRAND nustatymas atliekamas tik dėl kitos labai mažos, mažosios ar vidutinės įmonės FRAND sąlygų.
3. ESP savininkai taip pat apsvarsto galimybę pasiūlyti nuolaidų arba licenciją be autorinio atlyginimo, jei pardavimo lygis yra mažas nepriklausomai nuo licenciją priimančio įgyvendintojo dydžio. Tokios nuolaidos arba licencijos be autorinio atlyginimo turi būti sąžiningos, pagrįstos ir nediskriminacinės ir turi būti prieinamos elektroninėje duomenų bazėje, kaip nustatyta 5 straipsnio 2 dalies b punkte.

IX antraštinė dalis

Mokesčiai ir privalomieji mokėjimai

63 straipsnis

Mokesčiai ir privalomieji mokėjimai

1. Kompetencijos centras gali taikyti administracinius mokesčius už paslaugas, kurias teikia pagal šį reglamentą.
2. Mokesčiai gali būti taikomi bent šiais atvejais:
 - (a) už taikintojų, supaprastinančių susitarimus dėl bendro autorinio atlyginimo nustatymo pagal 17 straipsnį, paslaugas;
 - (b) už ekspertų nuomonę dėl bendro autorinio atlyginimo pagal 18 straipsnį;
 - (c) už esmingumo patikrinimą, atliekamą vertintojo pagal 31 straipsnį ir tarpusavio vertintojo pagal 32 straipsnį;
 - (d) už taikintojų FRAND nustatymo pagal VI antraštinę dalį paslaugas.
3. Kai kompetencijos centras taiko mokesčius pagal 2 dalį, mokesčiai paskirstomi tokia tvarka:
 - (a) 2 dalies a punkte nurodyti mokesčius sumoka procese dalyvavę ESP savininkai pagal jų ESP procentinę dalį nuo visų ESP pagal atitinkamą standartą;
 - (b) 2 dalies b punkte nurodytus mokesčius lygiomis dalimis sumoka ekspertų nuomonės dėl bendro autorinio atlyginimo procedūroje dalyvavusios šalys, išskyrus atvejus, kai jos susitaria kitaip arba taikintojų grupė siūlo kitokią paskirstymą pagal šalių dydį, nustatytą pagal jų apyvartą;
 - (c) 2 dalies c punkte nurodytus mokesčius sumoka ESP savininkas, prašęs atlikti esmingumo patikrinimą pagal 29 straipsnio 5 dalį arba tarpusavio vertinimą pagal 32 straipsnio 1 dalį, ir įgyvendintojas, prašęs atlikti esmingumo patikrinimą pagal 29 straipsnio 6 dalį;
 - (d) 2 dalies d punkte nurodytus mokesčius lygiomis dalimis sumoka šalys (išskyrus atvejus, kai jos susitaria kitaip) arba taikintojas pasiūlo kitokią paskirstymą pagal šalių dalyvavimo FRAND nustatymo procese lygį.

4. Mokesčių dydis turi būti pagrįstas ir atitikti išlaidas už paslaugas. Privaloma atsižvelgti į labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių aplinkybes.
5. Per [OL: įrašykite datą – 18 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo] Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriame nustatomos 63 straipsnyje nurodytų mokesčių sumos ir mokėjimo būdai, susiję su šio straipsnio 3 dalyje ir 4 dalyje nustatytomis taisyklėmis. Įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 68 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

64 straipsnis

Mokesčių sumokėjimas

1. Mokesčiai sumokami EUIPO. Visi mokėjimai atliekami eurais. EUIPO vykdomasis direktorius gali nustatyti, kuriuos konkrečius mokėjimo būdus galima naudoti.
2. Jei prašomos sumos nėra visiškai sumokamos per 10 dienų nuo prašymo pateikimo dienos, kompetencijos centras gali apie tai pranešti įsipareigojimų nevykdančiai šaliai ir suteikti jai galimybę atlikti reikiamą mokėjimą per [5] dienas. Jis pateikia prašymo kopiją kitai šaliai, jei nustatomas bendras autorinis atlyginimas arba FRAND sąlygos.
3. Data, kurią mokestis EUIPO laikomas sumokėtu, yra data, kai mokesčio suma arba pavedimas faktiškai patenka į EUIPO banko sąskaitą.
4. Jei kuri nors reikiamo mokėjimo dalis lieka nesumokėta po 2 dalyje nurodyto termino, kompetencijos centras gali sustabdyti įsipareigojimų nevykdančios šalies prieigą prie duomenų bazės, kol bus atliktas mokėjimas.

65 straipsnis

Finansinę veiklą reglamentuojančios nuostatos

1. EUIPO arba EUIPO pagal 26 ir 27 straipsnius pasirinktų vertintojų ar taikintojų išlaidos, patirtos vykdamas pagal šį reglamentą jiems pavestas užduotis, padengiamos iš administracinių mokesčių, kuriuos EUIPO sumokės kompetencijos centro paslaugų naudotojai.
2. Išlaidas, patirtas dėl pagal šį reglamentą EUIPO pavestos veiklos, kurių nepadengia mokesčiai pagal šį reglamentą, EUIPO finansuos iš savo biudžeto lėšų.

X antraštinė dalis

Baigiamosios nuostatos

66 straipsnis

Esamo standarto registracijos pradžia

1. Iki [OL: įrašykite datą – 28 mėnesiai nuo šio reglamento įsigaliojimo] ESP, kurie yra esminiai standartui, kuris paskelbtas prieš įsigaliojant šiam reglamentui (toliau – esamas standartas), už kurį buvo prisiimti FRAND įsipareigojimai, savininkai gali pranešti kompetencijos centrui pagal 14, 15 ir 17 straipsnius apie bet kurią iš esamų standartų arba bet kurią jų dalį, kurie bus nustatyti deleguotajame akte pagal 4 dalį.

Šiame reglamente nustatytos procedūros ir pranešimo ir skelbimo reikalavimai taikomi *mutatis mutandis*.

2. Iki [OL: įrašykite datą – 28 mėnesiai nuo šio reglamento įsigaliojimo] standarto, kuris paskelbtas prieš įsigaliojant šiam reglamentui, už kurį buvo priimti FRAND įsipareigojimai, įgyvendintojai gali pranešti kompetencijos centrui pagal 14 straipsnio 4 dalį apie bet kurį iš esamų standartų arba bet kurią jų dalį, kurie bus nustatyti deleguotajame akte pagal 4 dalį. Šiame reglamente nustatytos procedūros ir pranešimo ir skelbimo reikalavimai taikomi *mutatis mutandis*.
3. Iki [OL: įrašykite datą – 30 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo] ESP savininkas arba įgyvendintojas gali prašyti ekspertų nuomonės pagal 18 straipsnį dėl ESP, kurie yra esminiai esamam standartui arba jo dalims, kuris bus nustatytas deleguotajame akte pagal 4 dalį. 18 straipsnyje nustatyti reikalavimai ir procedūros taikomi *mutatis mutandis*.
4. Kai dėl SEP licencijavimo neveiksmingumo labai iškreipiamas vidaus rinkos veikimas, po tinkamo konsultacijų proceso Komisija deleguotuoju aktu pagal 67 straipsnį nustato, apie kuriuos iš esamų standartų, jų dalių arba atitinkamų naudojimo atvejų gali būti pranešta pagal 1 dalį arba 2 dalį, o dėl kurių gali būti prašoma ekspertų nuomonės pagal 3 dalį. Deleguotuoju aktu taip pat nustatoma, kurie šiame reglamente nustatyti procedūrų, pranešimo ir skelbimo reikalavimai taikomi tiems esamiems standartams. Deleguotasis aktas priimamas per [OL: įrašykite datą – 18 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo].
5. Šis straipsnis taikomas nepažeidžiant jokių aktų ir teisių, sudarytų ir įgytų iki [OL: įrašykite datą – 28 mėnesiai nuo šio reglamento įsigaliojimo].

67 straipsnis

Naudojimas deleguotaisiais įgaliojimais

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 1 straipsnio 4 dalyje, 4 straipsnio 5 dalyje ir 66 straipsnio 4 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo šio reglamento įsigaliojimo datos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 1 straipsnio 4 dalyje, 4 straipsnio 5 dalyje ir 66 straipsnio 4 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 1 straipsnio 4 dalį, 4 straipsnio 5 dalį ir 66 straipsnio 4 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per 2 mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei

Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas 2 mėnesiais.

68 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

69 straipsnis

Komisijos gairės

Šiame reglamente Komisija gali pateikti gaires jo taikymo sričiai priklausančiais klausimais, išskyrus klausimus, susijusius su SESV 101 straipsnio ir 102 straipsnio aiškinimu.

70 straipsnis

Vertinimas

1. Iki [OL: įrašykite datą – 5 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo] Komisija įvertina ESP registracijos ir esmingumo patikrinimo sistemos veiksmingumą ir ekonomiškumą.
2. Iki [OL: įrašykite datą – 8 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo] ir kas penkerius metus po to Komisija įvertina šio reglamento įgyvendinimą. Atliekant įvertinimą bus atsižvelgiama į šio reglamento veikimą, visų pirma kompetencijos centro ir jo darbo metodų poveikį, veiksmingumą ir ekonomiškumą.
3. Rengdama 1 ir 2 dalyse nurodytas vertinimo ataskaitas Komisija konsultuojasi su EUIPO ir suinteresuotosiomis šalimis.
4. 1 ir 2 dalyse nurodytas vertinimo ataskaitas kartu su pagal šias ataskaitas jos padarytomis išvadomis Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei EUIPO valdybai.

71 straipsnis

Reglamento (ES) 2017/1001 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) 2017/1001 iš dalies keičiamas taip:

1. 151 straipsnio 1 dalis iš dalies keičiama taip:
 - (a) įterpiamas šis punktas:

„ba) pagal Europos Parlamento ir Tarybos+* reglamentą (ES) Nr. ... jai pavestų užduočių administravimas, viešinimas ir palaikymas, kurių vykdo kompetencijos centras;

* Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) .../... dėl esminių standartų patentų (OL ...).“;
 - (b) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Tarnyba gali teikti alternatyvias ginčų sprendimo paslaugas, įskaitant mediaciją, taikinimą, arbitražą, autorinio atlyginimo nustatymą ir sąžiningų, pagrįstų ir nediskriminacinių sąlygų nustatymą.“;

2. 157 straipsnio 4 dalis papildoma šiuo punktu:

„p) naudojasi jam pagal Reglamentą (ES) ...++ suteiktais įgaliojimais.“;

3. 170 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) pavadinimas pakeičiamas taip:

„Alternatyvaus ginčų sprendimo centras“;

(b) 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

„1. 151 straipsnio 3 dalies tikslais Tarnyba gali įsteigti Alternatyvaus ginčų sprendimo centrą (toliau – Centras).

2. Bet kuris fizinis ar juridinis asmuo gali naudotis Centro paslaugomis siekiant spręsti ginčus, susijusius su intelektinės nuosavybės teisėmis“;

(c) 15 dalis pakeičiama taip:

„15. Tarnyba gali bendradarbiauti su kitomis pripažintomis nacionalinėmis ar tarptautinėmis įstaigomis, teikiančiomis alternatyvaus ginčų sprendimo paslaugas.“;

(d) pridedama ši pastraipa:

„16. Reglamento ...++ 18, 19 ir 34–58 straipsniai taikomi Centrai atliekant visas procedūras, susijusias su esminiais standartų patentais.“.

[+ OL: Į tekstą įrašykite šio reglamento numerį, o išnašoje įrašykite šio reglamento numerį, datą ir OL nuorodą.]

[++ OL: Į tekstą įrašykite šio reglamento numerį.]

72 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2. Jis taikomas nuo ... [LB: įrašykite datą – 24 mėnesiai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos].

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. *Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)*

1.4.2. *Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)*

1.4.3. *Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis*

1.4.4. *Veiklos rezultatų rodikliai*

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. *Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį*

1.5.2. *Sjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmis.*

1.5.3. *Panašios patirties išvados*

1.5.4. *Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis*

1.5.5. *Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą*

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas*

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

- 3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)**
- 3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams**
 - 3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka*
 - 3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas*
 - 3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka*
 - 3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai*
 - 3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa*
 - 3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai*
- 3.3. Numatomas poveikis pajamoms**

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl esminių standartų patentų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1001

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

Vidaus rinka

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

nauju veiksmu

nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai⁴⁹

esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Šia iniciatyva siekiama: i) užtikrinti, kad galutiniai naudotojai, įskaitant mažąsias įmones ir ES vartotojus, gautų naudos iš naujausiomis standartizuotomis technologijomis pagrįstų produktų, parduodamų už pagrįstas kainas; ii) padaryti ES patrauklia vieta inovacijoms ir standartų kūrimui (taip pat pasauliniams dalyviams) ir iii) užtikrinti, kad tiek ES ESP savininkai, tiek įgyvendintojai ES diegtų inovacijas, gamintų ir pardavinėtų produktus ir užtikrintų ES konkurencingumą pasaulinėse rinkose.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

Konkretus tikslas

- Suteikti daugiau aiškumo, kam priklauso ESP ir kurie ESP iš tikrųjų yra esminiai.
- Suteikti aiškumo dėl FRAND autorinio atlyginimo ir kitų sąlygų.
- Supaprastinti ESP ginčų sprendimą.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Padidinti ESP licencijavimo skaidrumą, sumažinti sandorių išlaidas ir palengvinti ESP ginčų sprendimą tiek ESP savininkams, tiek įgyvendintojams.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

Sėkmės rodikliai apibrėžti poveikio vertinimo skyriuje

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius. Prie kiekvieno rodiklio turėtų būti pridedami tikslai ir atskaitos scenarijus.

⁴⁹ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

1 lentelė. Stebėsenos rodikliai

Tiriamasis klausimas	Rodikliai
1 konkretus tikslas. Suteikti informacijos apie ESP nuosavybę ir esmingumą	
<i>Ar pagerėjo galimybės gauti informacijos apie ESP?</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Duomenų bazėje užregistruotų standartų su ESP skaičius - Užregistruotų ESP savininkų skaičius - Atliktų esmingumo patikrinimų skaičius (bendras, vienam ESP savininkui, vienam standartui) - Ar duomenų bazė atnaujinta (kai užregistruojamas ESP, ar informacija atnaujinama?) - Kiek kartų duomenų bazė naudota (prieigos rodiklis) ir kaip ji naudojama (pvz., pagal šiuos duomenis sukurtos naujos privačios paslaugos) - Registro ir esmingumo patikrinimų kokybės suvokimas - Tarpusavio vertinimų rezultatai (patvirtintų esmingumo patikrinimų skaičius) - Centrinės sistemos kainos ir kokybės santykis, palyginti su galimasi privačiais sprendimais
2 konkretus tikslas. Suteikti aiškumo dėl FRAND autorinio atlyginimo	
<i>Ar pagerėjo informacija apie FRAND kainą, sąlygas?</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kompetencijos centro atliktų tyrimų skaičius - Pagalbą gaunančių MVĮ skaičius - Tyrimų, pagalbos kokybės suvokimas - Standartų skaičius ir jų taikymo sritys - Paskelbtų bendrų autorinių atlyginimų skaičius arba pateiktos ekspertų nuomonės - Įgyvendintojų ir savininkų suvokimas apie bendro autorinio atlyginimo įkainio nustatymo procesą ir patį įkainį; naudojimas teismo bylose / sprendimuose - Bendro autorinio atlyginimo pasikeitimų dažnis - Kompetencijos centro paslaugų kainos ir kokybės santykis, palyginti su galimasi privačiais sprendimais
3 konkretus tikslas. Supaprastinti ginčų sprendimą	
<i>Kaip naujosios sistemos pakeitė ginčų sprendimą</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Taikinimo naudojimas (bylų skaičius per metus, trukmė, teismų atliktas kokybės vertinimas, naudojimas teismo procese ir teismo sprendimuose; naudojimas remiant su muitinės veiksmais susijusį taikymą) - Bylinėjimosi dėl ESP išlaidų / trukmės pasikeitimas dėl taikinimo - Gairių naudingumas (suinteresuotųjų šalių nuomonė, naudojimas teismo bylose)
Informacijos šaltiniai: kompetencijos centro duomenų bazė; naujos sistemos (kompetencijos centro, registro, taikinimo, gairių) naudotojų, pvz., ESP savininkų ir įgyvendintojų, teisėjų, esmingumo tikrintojų, atsiliepimai ir apklausos; teismo bylų, sprendimų, draudimų analizė; specialūs vertinimo tyrimai; viešos konsultacijos; dokumentų ir duomenų analizė	
Bendrieji tikslai	
<i>Poveikis ESP savininkams</i>	<ul style="list-style-type: none"> - ES įsikūrusių ESP savininkų skaičius - ES įsikūrusių ESP savininkų užregistruotų ESP skaičius - Derybų dėl licencijos trukmė, licencijos išdavėjų skaičius - ES įmonių prisidėjimas prie standartų kūrimo veiklos - Tokių produktų ir paslaugų gamybos ir MTP lokalizavimas (ES, trečiojoje šalyje)
<i>Poveikis ESP įgyvendintojams</i>	<ul style="list-style-type: none"> - ESP licencijos kaina ES įmonėms, pastangos norint gauti licenciją - ESP, kuriems taikomas licencijavimas, procentinė dalis - ESP įgyvendinančius produktus ar paslaugas kuriančių ES įmonių konkurencingumas ES ir trečiojoje šalyje - Tokių produktų ir paslaugų gamybos ir MTP lokalizavimas (ES, trečiojoje šalyje) - ES įmonių prisidėjimas prie standartų kūrimo veiklos
<i>Poveikis ES pirkėjams</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Naujų produktų ar paslaugų, kurioms naudojami naujausi standartai, įvedimo laikas ES, palyginti su kitomis šalimis, tokių produktų kaina
Informacijos šaltiniai: apklausos, oficialūs statistiniai duomenys (pvz., Eurostato „Enterprises using IoT“, isocEbIoT), specialūs vertinimo tyrimai; viešos konsultacijos; dokumentų ir duomenų analizė.	

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Tikimasi, kad kompetencijos centro sukūrimas Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyboje (EUIPO), įskaitant ESP registro sukūrimą, būtinąsias IT priemones ir parengiamąją veiklą likusiems iniciatyvos komponentams (pvz., visų procesų apibrėžimą, visų procedūrų paruošimą, kokybės kontrolės priemonių sukūrimą, ESP tyrėjų sąrašo sudarymą, taikintojų sąrašo sudarymą, ESP tyrėjų ir taikintojų mokymą, informacijos apie su ESP susijusią politiką ir teismų praktikos santraukas rinkimą, MVI pagalbos centro įkūrimą, mokymo medžiagos rengimą ir kt.), truks iki dvejų metų. Po to sistema turėtų veikti visu pajėgumu.

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmis.

Tikimasi, kad ES lygmens veiksmis bus sutaupyta išlaidų suinteresuotosioms šalims – ESP savininkams, įgyvendintojams ir valstybėms narėms. Pavyzdžiui, būtų vienas registras, vienas esmingumo patikrinimas vienai patentų šeimai, viena bendra tokių patikrinimų vykdymo metodika ir supaprastintas bei skaidrus taikinimo (sąžiningų, pagrįstų ir nediskriminacinių (FRAND) sąlygų nustatymo) procesas. ESP savininkai ir įgyvendintojai neturėtų patirti tų pačių išlaidų kiekvienoje ES valstybėje narėje, kaip tai būtų priimant sprendimus nacionaliniame lygmenyje, ypač kai dauguma standartų yra regioniniai arba pasauliniai.

1.5.3. Panašios patirties išvados

EUIPO remsis savo kitų intelektinės nuosavybės teisių registrų valdymo patirtimi, taip pat patirtimi, įgyta teikiant pagalbą MVI ir alternatyvaus ginčų sprendimo paslaugas.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Netaikoma

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Šią iniciatyvą visiškai finansuos EUIPO (iš mokesčių).

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

trukmė ribota

- galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],
- įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;

trukmė neribota

- Įgyvendinimo laikotarpis turėtų trukti iki dvejų metų, vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai)⁵⁰

Tiesioginis valdymas, vykdomas Komisijos:

- padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- vykdomųjų įstaigų.

Pasidalijamasis valdymas su valstybėmis narėmis

Netiesioginis valdymas, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
- tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- EIB ir Europos investicijų fondui;
- įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;
- įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- atitinkamame pagrindiniame akte nurodytoms įstaigoms arba asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
- *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

ES biudžeto lėšos nebus naudojamos, visą finansavimą užtikrins EUIPO iš mokesčių.

⁵⁰ Informacija apie biudžeto valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BUDGpedia“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Bus taikomos EUIPO taisyklės. Reglamentas bus vertinamas kas penkerius metus pagal reglamento projekto 71 straipsnį.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Bus taikomos EUIPO taisyklės.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

Bus taikomos EUIPO taisyklės.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Bus taikomos EUIPO taisyklės.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Bus taikomos EUIPO taisyklės.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės – netaikoma

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA ⁵¹	ELPA šalių ⁵²	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių ⁵³	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
	Netaikoma	DA / NDA	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės (netaikytina)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA	ELPA šalių	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
	Netaikoma		TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

⁵¹ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

⁵² ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

⁵³ Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Numeris	
--	---------	--

<...> GD			N metai ⁵⁴	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
• Veiklos asignavimai										
Biudžeto eilutė ⁵⁵	Įsipareigojimai	1a								
	Mokėjimai	2a								
Biudžeto eilutė	Įsipareigojimai	1b								
	Mokėjimai	2b								
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų ⁵⁶										
Biudžeto eilutė		3								
IŠ VISO asignavimų	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3								

⁵⁴ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

⁵⁵ Pagal oficialią biudžeto nomenklatūrą.

⁵⁶ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

<.....> GD	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3								
• IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigojimai	4								
	Mokėjimai	5								
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		6								
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos <...> IŠLAIDŲ KATEGORIJA	Įsipareigojimai	= 4 + 6								
	Mokėjimai	= 5 + 6								

Jeį pasiūlymas (iniciatyva) daro poveikį kelioms veiklos išlaidų kategorijoms, pakartokite pirmiau pateiktą dalį:

• IŠ VISO veiklos asignavimų (visose veiklos išlaidų kategorijose)	Įsipareigojimai	4								
	Mokėjimai	5								
IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų (visose veiklos išlaidų kategorijose)		6								
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–6 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS (Orientacinė suma)	Įsipareigojimai	= 4 + 6								
	Mokėjimai	= 5 + 6								

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
--	----------	----------------------------

Šią dalį pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta [finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede](#) (Komisijos sprendimo dėl Europos Sąjungos bendrojo biudžeto Komisijos skirsnio įgyvendinimo vidaus taisyklių 5 priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		N metai	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
<...> GD									
• Žmogiškieji ištekliai									
• Kitos administracinės išlaidos									
IŠ VISO <...> GD	Asignavimai								

IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)								
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		N metai ⁵⁷	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai								
	Mokėjimai								

⁵⁷ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ↓			N metai		N + 1 metai		N + 2 metai		N + 3 metai		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						IŠ VISO		
	ATLIKTI DARBAI																		
	Rūšis ⁵⁸	Vidutinės sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Bendras skaičius
KONKRETUS TIKSLAS Nr. 1 ⁵⁹ ...																			
– Atliktas darbas																			
– Atliktas darbas																			
– Atliktas darbas																			
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																			
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																			
– Atliktas darbas																			
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																			
IŠ VISO																			

⁵⁸ Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

⁵⁹ Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje. „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

3.2.3. *Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka*

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	N metai ⁶⁰	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)	IŠ VISO
--	-----------------------	-------------	-------------	-------------	--	---------

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA							
Žmogiškieji ištekliai							
Kitos administracinės išlaidos							
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma							

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos⁶¹ 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA							
Žmogiškieji ištekliai							
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos							
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA							

IŠ VISO							
----------------	--	--	--	--	--	--	--

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

⁶⁰ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

⁶¹ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Toliau pateiktoje lentelėje nurodytas orientacinis etato ekvivalentų, kurių gali prireikti EUIPO, kad įgyvendintų pasiūlymą, skaičius.

	2024 m.* (įgyvendinimo laikotarpis)	2025 m. (įgyvendinimo laikotarpis)	2026 m. (veiklos laikotarpis)	2027 m. ir vėliau (veiklos laikotarpis)
EUIPO AD / AST darbuotojai	6	6	6	6
EUIPO sutartininkai	6	6	24	4
Iš viso	12	12	30	10

*Tikroji data priklausys nuo to, kada teisės aktų leidėjai priims pasiūlymą.

Didelis etato ekvivalentų skaičius trečiaisiais metais (pirmaisiais sistemos veikimo metais) yra dėl to, kad tikimasi iki 72 000 patentų šeimų registracijų, o vėlesniais metais registracijų skaičius turėtų sumažėti iki maždaug 10 % pradinio registracijų skaičiaus. Tačiau tikrasis naujosios sistemos naudojimo mastas nežinomas – tai yra mūsų prognozė, pagrįsta poveikio vertinimu. Reikėtų pažymėti, kad į pirmiau pateiktoje lentelėje nurodytus kiekvienų metų žmogiškuosius išteklius taip pat įtraukti keturi etato ekvivalentai tokiai veiklai kaip kompetencijos centro, kuris veiks kaip FRAND nustatymo procesų (taikinimo) ir bendrų autoriinių atlyginimų procesų pagalbinis biuras, veikla.

Be to, veiklos laikotarpiu tokias paslaugas kaip esmingumo patikrinimai ir taikinimai EUIPO užsakys iš išorės ekspertų. Numatome, kad trečiaisiais metais prireiks maždaug 82 etato ekvivalentų esmingumo vertinimo ekspertams, o nuo ketvirtųjų metų ekspertų etato ekvivalentų skaičius sumažės iki maždaug aštuonių. Taip pat numatome, kad kasmet reikės apie dvių taikintųjų etato ekvivalentų.

Toliau pateiktoje lentelėje nurodyta orientacinė etato ekvivalentų, kurių gali prireikti EUIPO, kad įgyvendintų pasiūlymą, kaina.

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu) palyginamosiomis kainomis

	2024 m.* (įgyvendinimo laikotarpis)	2025 m. (įgyvendinimo laikotarpis)	2026 m. (veiklos laikotarpis)	2027 m. ir vėliau (veiklos laikotarpis)
EUIPO AD / AST darbuotojai	0,790		0,790	0,790
EUIPO sutartininkai	0,810		3,120	0,520
Iš viso	1,590		3,900	1,310

*Tikroji data priklausys nuo to, kada teisės aktų leidėjai priims pasiūlymą.

Be to, apskaičiuota, kad vienkartinės IT išlaidos sudarys 0,815 mln. EUR, o metinės IT priežiūrai išlaidos – 0,163 mln. EUR.

Iš išorės samdomų ekspertų darbo užmokesčio sąmata pateikiama toliau.

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu) palyginamosiomis kainomis

	2024*–2025 m. (įgyvendinimo laikotarpis)	2026 m. (veiklos laikotarpis)	2027 m. ir vėliau (veiklos laikotarpis)
Išorės ekspertai		74,025	9,067

Išsamūs skaičiavimai ir prognozės pateikiami poveikio vertinimo A7.1 priede.

Sąmatą surašyti etatų vienetais

	N metai	N + 1 metai	N + 2 metai	N + 3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)					
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)					
20 01 02 03 (Delegacijos)					
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)					
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)					
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)					
• Išorės darbuotojai (etatų vienetais)⁶²					
20 02 01 (AC, END, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)					
20 02 03 (AC, AL, END, INT ir JPD atstovybėse)					
XX 01 xx yy zz⁶³	- būstinėje				
	- delegacijose				
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)					
01 01 01 12 (AC, END, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)					
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)					
IŠ VISO					

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	
Išorės darbuotojai	

⁶² AC – sutartininkas, AL – vietinis darbuotojas, END – deleguotasis nacionalinis ekspertas, INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas, JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas.

⁶³ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Netaikoma, pasiūlymą valdo EUIPO ir finansuoja iš mokesčių

Pasiūlymas (iniciatyva)

- Galima visiškai finansuoti persikirstant asignavimą atitinkamoje daugiamečių finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

Paaiškinti, kaip reikia pakeisti programavimą, ir nurodyti atitinkamas biudžeto eilutes bei sumas. Jeigu programavimas keičiamas iš esmės, pateikti „Excel“ lentelę.

- Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes bei sumas ir pasiūlytas naudoti priemones.

- Reikia persvarstyti DFP.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

EUIPO rinks mokesčius, kad padengtų visas savo išlaidas ir išorės ekspertų atlygį. Toliau pateiktoje lentelėje nurodyta prognozuojama EUIPO surenkamų mokesčių vertė⁶⁴.

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu) palyginamosiomis kainomis

	2024*-2025 m. (įgyvendinimo laikotarpis)	2026 m. (veiklos laikotarpis)	2027 m. ir vėliau (veiklos laikotarpis)
		78,329	10,782

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - nuosaviems ištekliams
 - kitoms pajamoms
 - nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

⁶⁴ Mokesčiai taip pat padengia IT priežiūros išlaidas ir dalį vienkartinių išlaidų (tikimasi, kad jos bus susigrąžintos per dešimt metų).